

RAPORT PRIVIND CERINTELE DE TRANSPARENTA SI DE PUBLICARE A INFORMATIILOR

31 Decembrie 2016

Conform prevederilor:

- ✓ *Regulamentului Bancii Nationale a Romaniei nr. 5/2013 privind cerinte prudentiale pentru institutiile de credit*
- ✓ *Regulamentului nr. 575/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind cerintele prudentiale pentru institutiile de credit si societatile de investitii si de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (denumit CRR)*

Cuprins

Introducere	5
1. Structura organizatorica a Raiffeisen Bank S.A. si a organului de conducere	5
2. Obiective si politici cu privire la administrarea riscurilor	9
A. Principii de administrare a riscurilor.....	9
B. Organizarea activitatii de administrare a riscurilor.....	11
C. Privire de ansamblu asupra administrarii riscurilor bancii	12
C.1. Perspectiva lichidarii	13
C.2. Perspectiva auto-sustinerii.....	13
D. Categoriile de riscuri	13
D.1. Riscul de credit.....	13
D.2. Riscul de piata	15
D.3. Riscul de lichiditate	15
D.4. Risc operational	15
D.6. Risc strategic.....	18
D.7. Risc reputational.....	18
D.8. Riscul asociat folosirii excesive a efectului de levier	18
3. Declaratie cu privire la gradul de adecvare a cadrului de gestionare a riscurilor in Raiffeisen Bank S.A.	19
4. Domeniul de aplicare.....	20
A. Grupul consolidat in scop contabil	20
B. Grupul consolidat in scopul reglementarilor prudentiale	21
5. Fonduri proprii.....	23
A. Reconcilierea datelor financiare in consolidarea contabila si prudentiala.....	23
Instrumente de capital platite si imprumuturi subordonate	23
Excesul provizioanelor IRB in raport cu pierderile eligibile asteptate	23
Alte ajustari aferente fondurilor proprii de nivel 2.....	23
B. Principalele caracteristici reglementate ale fondurilor proprii	25
C. Formular tranzitoriu pentru publicarea informatiilor privind fondurile proprii	26
D. Reconcilierea dintre elemente IFRS si CRR incluse in Situatiia pozitiei financiare	28
6. Cerinte de capital	29
7. Expuneri la riscul de credit al contrapartidei.....	31

8. Amortizorul anticiclic de capital	32
9. Indicatori de importanta sistemica globala	32
10. Ajustari pentru riscul de credit.....	32
A. Descrierea abordarilor si metodelor aplicate pentru determinarea ajustarilor specifice si generale pentru riscul de credit.....	32
A.1. Alocarea Provizioanelor Individuale	33
A.2. Alocarea Provizioanelor Colective.....	34
B. Definirea termenilor “restant” si “neperformant” in scopuri contabile.....	36
C. Prezentare calitativa in conformitate cu reglementarile contabile	38
11. Active negrevate de sarcini.....	43
12. Utilizarea ECAI (External Credit Assessment Institution)	44
A. Defalcarea expunerilor aferente riscului de credit	44
13. Expunerea la Riscul de Piata	46
14. Riscul Operational	46
15. Expuneri din titluri de capital neincluse in portofoliul de tranzactionare	46
A. Prezentare generala a metodelor contabile si a metodelor de evaluare.....	46
16. Expuneri la riscul de rata dobanzii pentru activitati din afara portofoliului de tranzactionare...	48
17. Expunerea la pozitile din securitizare.....	50
18. Practici de remunerare si recrutare	51
19. Efectul de levier	55
Procesul de gestionare a riscului asociat folosirii excesive a efectului de levier.....	55
20. Utilizarea abordarii IRB in ceea ce priveste riscul de credit.....	57
A. Tipurile de abordari aprobate de Banca Nationala a Romaniei	57
A.1. Abordarea bazata pe modele interne de rating (IRB)	57
A.2. Abordarea Standard Permanent	57
A.3. Abordarea Standard Temporar	57
B. Structura sistemelor interne de rating	58
B.1 Utilizarea estimarilor interne	58
B.2 Mecanisme de control pentru sistemele de rating.....	58
B.3 Descrierea procesului de rating intern	59
B.4 Comparatie intre estimarile institutiei si rezultatele efective	71
B.5 Metodele si datele folosite pentru estimarea si validarea probabilitatii de nerambursare ..	72
B.6. Abateri semnificative de la definitia starii de nerambursare.....	74

C. Defalcarea expunerilor aferente riscului de credit	74
21. Utilizarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	76
A. Managementul si recunoasterea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	76
B. Garantiile reale financiare	77
B.1. Depozitul numerar	77
B.2. Titluri de creanta.....	77
B.3. Titluri de capital si obligatiuni convertibile	77
C. Garantii reale materiale	78
D. Garantii reale - Creantele	79
E. Protectia nefinantata a creditului.....	80
F. Valoarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit recunoscute.....	81
22. Utilizarea abordarilor avansate de evaluare in ceea ce priveste riscul operational.....	82
23. Utilizarea modelelor interne pentru riscul de piata	82

Introducere

Prezentul raport a fost elaborat pentru a raspunde cerintelor de transparenta si publicitate prevazute de *Regulamentul Bancii Nationale a Romaniei nr. 5/2013 privind cerinte prudentiale pentru institutiile de credit*, cu modificarile si completarile ulterioare, precum si *Regulamentului nr. 575/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerintele prudentiale pentru institutiile de credit si societatile de investitii si de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012*.

Prezentul raport este intocmit la nivel individual si consolidat in conformitate cu Standardele Internationale de Raportare Financiara. Informatiile prezentate sunt la data de 31 decembrie 2016 daca nu este altfel precizat.

1. Structura organizatorica a Raiffeisen Bank S.A. si a organului de conducere

Raiffeisen Bank S.A. (Banca) este persoana juridica de drept privat, organizata sub forma de societate pe actiuni, cu actionari persoane juridice si fizice, rezidente si nerezidente.

In sistemul dualist de administrare adoptat de Adunarea Generala a Actionarilor Raiffeisen Bank S.A. in data de 30.04.2007, administrarea si reprezentarea Bancii sunt asigurate de catre Consiliul de Supraveghere si de catre Directorat.

Consiliul de Supraveghere reprezinta organul de conducere in functia de supraveghere si exercita un control permanent asupra conducerii Bancii, astfel cum aceasta este realizata de catre Directorat.

Directoratul este organismul care conduce activitatea curenta a bancii.

Competentele si atributiile acestora sunt reglementate in Actul Constitutiv al Raiffeisen Bank S.A., publicat pe pagina de internet a bancii la adresa: <https://www.raiffeisen.ro/despre-noi/guvernanta-corporativa/>

De asemenea, tot pe pagina de internet a bancii, se regasesc informatii relevante cu privire la competentele si functionarea structurilor de administrare ale bancii la adresa:

<https://www.raiffeisen.ro/despre-noi/guvernanta-corporativa/structuri-de-administrare/>

La 31 decembrie 2016, structura Consiliului de Supraveghere al bancii era urmatoarea:

- Karl Sevelda, presedinte
- Martin Gruell, vicepresedinte
- Johann Strobl, membru
- Klemens Josef Breuer, membru
- Peter Lennkh, membru
- Ileana Anca Ioan, membru independent
- Andreas Gschwenter, membru

Avand in vedere:

- prevederile *Regulamentului 575/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind cerintele prudentiale pentru institutiile de credit si societatile de investitii*
- prevederile *Legii nr. 29/2015 (...) pentru modificarea si completarea OUG 99/2006 privind institutiile de credit si adecvarea capitalului*

mandatele detinute de catre membrii Consiliului de Supraveghere in diferite companii sunt detaliate mai jos:

- Karl Sevelda: 1 mandat executiv si 13 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva si 2 mandate in functie neexecutiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Martin Gruell: 5 mandate executive si 6 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Johann Strobl: 1 mandat executiv si 7 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Klemens Josef Breuer: 1 mandat executiv si 9 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva si 1 mandat in functie neexecutiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Peter Lennkh: 1 mandat executiv si 10 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Ileana Anca Ioan: 1 mandat executiv si 1 mandat neexecutiv, numarate ca 1 mandat in functie executiva si 1 mandat in functie neexecutiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Andreas Gschwenter: 1 mandat executiv si 7 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015.

La 31 decembrie 2016, structura Directoratului bancii era urmatoarea:

- Steven van Groningen – presedinte
- James Daniel Stewart, Jr. – vicepresedinte
- Carl Rossey – vicepresedinte
- Vladimir Kalinov – vicepresedinte
- Cristian Sporis – vicepresedinte
- Mircea Busuioceanu – vicepresedinte
- Bogdan Popa – vicepresedinte.

Avand in vedere:

- prevederile *Regulamentului 575/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind cerintele prudentiale pentru institutiile de credit si societatile de investitii*

- prevederile *Legii nr. 29/2015 (...)* pentru modificarea si completarea *OUG 99/2006 privind institutiile de credit si adecvarea capitalului*

mandatele detinute de catre membrii Directoratului in diferite companii sunt detaliate mai jos:

- Steven van Groningen: 1 mandat executiv si 1 mandat neexecutiv, numarate ca 1 mandat in functie executiva si 1 mandat in functie neexecutiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- James Daniel Stewart, Jr.: 1 mandat executiv numarat ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Carl Rossey: 1 mandat executiv si 1 mandat neexecutiv, numarate ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Vladimir Kalinov: 1 mandat executiv si 3 mandate neexecutive, numarate ca 1 mandat in functie executiva si 1 mandat in functie neexecutiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Cristian Sporis: 1 mandat executiv numarat ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Mircea Busuioceanu: 1 mandat executiv si 1 mandat neexecutiv, numarate ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015;
- Bogdan Popa: 1 mandat executiv numarat ca 1 mandat in functie executiva potrivit Legii nr. 29/2015.

Structura organizatorica a Bancii la sfarsitul anului 2016 este prezentata in Anexa 1 la prezentul Raport.

Reteaua teritoriala a Raiffeisen Bank S.A. este organizata in functie de cele doua mari segmente de clienti, respectiv retail si corporatii.

Segmentul retail (care cuprinde persoane fizice, persoane fizice autorizate si intreprinderi mici si mijlocii) este deservit de reseaua de unitati a Raiffeisen Bank S.A. care, la data de 31.12.2016, cuprindea 478 de unitati. Aceste unitati sunt regrupate in 36 Grupuri Retail care, la randul lor, sunt regrupate in 6 Regiuni Retail care sunt coordonate direct de Vicepresedintele coordonator al Diviziei Retail.

Regiuni Retail:

Regiune Retail	Numar Grupuri Retail	Numar agentii
Banat-Crisana	5	64
Bucuresti	6	103
Dunarea-Marea Neagra	6	78
Moldova	5	60
Tara Romaneasca	7	80
Transilvania	7	93

La nivel de retea, activitatea aferenta **segmentului corporatii** se desfasoara in 8 Centre Regionale Corporative care se afla sub directa coordonare a Directiei Corporatii Regionale si Sector Public.

Cele 8 Centre Regionale Corporative (CRC) sunt urmatoarele:

- CRC Bucuresti 1, cu acoperire geografica in judetele Buzau si Prahova si sectoarele 1 si 2 din municipiul Bucuresti;
- CRC Bucuresti 2, cu acoperire geografica in judetele Giurgiu, Ifov si Teleorman si sectoarele 3, 4, 5 si 6 din municipiul Bucuresti;
- CRC Brasov, cu acoperire geografica in judetele Brasov, Covasna, Harghita, Mures si Sibiu;
- CRC Cluj, cu acoperire geografica in judetele Alba, Bistrita-Nasaud, Cluj, Maramures, Satu Mare si Salaj;

- CRC Constanta, cu acoperire geografica in judetele Constanta, Braila, Calarasi, Galati, Ialomita si Tulcea;
- CRC Arges, cu acoperire geografica in judetele Arges, Dambovita, Dolj, Gorj, Mehedinti, Olt si Valcea;
- CRC Iasi, cu acoperire geografica in judetele Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui si Vrancea;
- CRC Timis, cu acoperire geografica in judetele Arad, Bihor, Caras-Severin, Hunedoara si Timis.

In plus, mentionam faptul ca clientii din categoria corporatii mari sunt deserviti de Directia Corporatii Mari, in timp ce clientii din sectorul public sunt deserviti de Directia Corporatii Regionale si Sector Public printr-un colectiv dedicat.

In afara unitatilor din Romania, banca detine si o Reprezentanta in Republica Moldova care nu desfasoara activitate bancara.

2. Obiective si politici cu privire la administrarea riscurilor

Activitatea unei banci de marimea si complexitatea Raiffeisen Bank S.A presupune asumarea de riscuri. Prin urmare, un management activ al riscurilor reprezinta un obiectiv principal al Raiffeisen Bank S.A. si face parte integranta din managementul bancii.

Pentru a identifica, masura si gestiona riscurile intr-un mod eficace, Raiffeisen Bank S.A a dezvoltat un sistem cuprinzator de management al riscurilor la care banca se expune, sistemul fiind imbunatatit in permanenta. In particular, in plus fata de cerintele legale si regulatorii, se iau in considerare natura, marimea si complexitatea activitatii bancii si, deci, si riscurile rezultate.

De asemenea, se asigura prin intermediul diferitelor structuri de administrare a riscurilor, faptul ca toate riscurile materiale sunt masurate si limitate si ca activitatea bancii in general este evaluata dintr-o perspectiva care ia in calcul relatia dintre randamentul generat si riscul asumat.

Prezentul raport descrie principiile si modul de organizare a unitatilor de management al riscurilor, precum si expunerile la riscurile identificate ca fiind semnificative.

A. Principii de administrare a riscurilor

Banca are un sistem de principii de administrare a riscurilor, precum si proceduri pentru identificarea, masurarea si monitorizarea lor, in scopul de a controla si gestiona riscurile materiale. Principiile de administrare a riscurilor sunt stabilite de Directorat si includ:

- **Constientizarea riscurilor:** Banca urmareste mentinerea unui mediu in care se promoveaza o intelegere si constientizare deplina a riscurilor inerente activitatii sale. Acest lucru este realizat prin furnizarea de informatii relevante, prin procese transparente si prin aplicarea metodelor si instrumentelor adecvate. Intr-o situatie netransparenta si neclara va prevala principiul prudentei.

- **Asumarea riscurilor:** Banca promoveaza o atitudine prudenta in legatura cu asumarea riscurilor si orice asumare a unui risc trebuie sa aiba in vedere obtinerea unui randament minim. Riscurile sunt asumate de banca asa cum sunt descrise in diferitele strategii si politici de risc existente. Prima de risc obtinuta de banca pentru asumarea riscurilor trebuie sa fie adecvata si suficienta pentru obtinerea unui randament ajustat la riscuri minim. Drept urmare, banca isi asuma riscuri doar daca (i) exista metode adecvate pentru evaluarea acelor riscuri si (ii) randamentul estimat depaseste pierderile asteptate plus o rata aplicata capitalului utilizat pentru acoperirea pierderilor neasteptate.
- **Administrarea riscurilor:** Metodele de administrare, limitare si monitorizare a diferitelor riscuri sunt adaptate materialitatii acelor riscuri pentru banca. Aceasta inseamna ca banca va folosi metode cu atat mai sofisticate cu cat materialitatea unui risc este mai mare pentru ea. De asemenea, metodologiile de administrare, control si limitare a riscurilor sunt imbunatatite in permanenta, fie ca e vorba de instrumente cantitative sau calitative.
- **Cerinte legale:** Banca incorporeaza in activitatea sa si indeplineste toate cerintele prudentiale in ceea ce priveste administrarea riscurilor.
- **Abordare integrata:** Pe baza procesului de evaluare a riscurilor a rezultat ca principalele categorii de riscuri pentru Raiffeisen Bank S.A., atat la nivel individual cat si consolidat, sunt riscul de credit, riscul de piata, riscul operational si riscul de lichiditate. Banca urmareste integrarea acestor riscuri intr-o masura unica a riscului, care este capitalul economic.
- **Tratament unitar:** Riscurile sunt tratate unitar atat in calculele ex-ante (atunci cand sunt stabilite limitele de risc si alocarea capitalului economic) cat si ex-post (atunci cand se determina utilizarea limitelor). Acest lucru permite luarea de masuri transparente si acceptabile pentru liniile de afaceri in cazul in care riscurile nu se incadreaza in limitele stabilite.
- **Control independent:** Banca separa strict si explicit activitatile de asumare a riscurilor de activitatile de administrare si control a riscurilor. Aceasta separare functionala si organizationala este asigurata inclusiv la nivel de structura de conducere, prin existenta unui membru al Directoratului Raiffeisen Bank S.A responsabil cu administrarea riscurilor.
- **Revizuire regulata:** Toate politicile de risc sunt revizuite cel putin 1 data pe an, luand in considerare procesul de bugetare si planificare a activitatii, ele putand fi revizuite cu frecventa mai mare, daca apar evenimente care impun aceasta.
- **Produce noi:** Orice lansare a unui produs nou care presupune asumarea de riscuri este precedata de o analiza a riscurilor implicate. Un instrument important pentru introducerea unui nou produs este Procesul de Aprobare a Produselor (PAP), care acopera toate aspectele relevante referitoare la acel produs (organizare, profitabilitate asteptata, riscuri asociate etc) si care este aprobat de toate structurile de conducere din banca, precum si la nivel de grup.

Cuantificarea riscurilor are rolul general de a permite masurarea performantei ajustata la risc. Astfel, banca se asigura ca asumarea de riscuri excesive nu este incurajata si ca activitatea sa se desfasoara luand in considerare raportul risc - profit.

B. Organizarea activitatii de administrare a riscurilor

Activitatea de administrare a riscurilor este o activitate fundamentala pentru banca si de aceea aproape toate structurile bancii sunt implicate intr-un fel sau altul. Mai jos sunt prezentate principalele structuri impreuna cu principalele lor atributii pe linia administrarii riscurilor.

Directoratul Raiffeisen Bank S.A asigura organizarea adecvata si dezvoltarea continua a activitatii de administrare a riscurilor. Elaborareaza si revizuieste periodic planul de afaceri si strategiile generale privitoare la activitatea bancii, inclusiv aprobarea profilului si strategiei de risc. Este responsabil pentru definirea tintelor de capital si de risc si aproba alocarea capitalului economic si limitele privind capitalul economic. Desi Directoratul deleaga atributiile pe linia administrarii riscurilor catre diferite structuri din banca, mentine totusi responsabilitatea ultima pentru aceste activitati.

Comitete de Risc

Comitetul de Administrare a Riscurilor Semnificative (CARS) aproba principiile generale de administrare a riscurilor si asigura prin politici, standarde si metode adecvate de gestionarea riscurilor, mentinerea riscurilor intre limite bine definite. Supraveghind implementarea acestor politici, standarde si metodologii, CARS asigura prevenirea riscurilor sau, atunci cand acestea se produc, limitarea impactului lor. Stabileste limitele corespunzatoare privind expunerea la riscuri in conformitate cu marimea, complexitatea si situatia financiara a bancii.

Comitetul pentru Active si Pasive (ALCO) administreaza structura bilantului bancii si riscul de lichiditate si defineste standarde pentru folosirea preturilor de transfer intern. In acest context acesta joaca un rol important in planificarea finantarii pe termen lung si acoperirea riscurilor de rata a dobanzii si de schimb valutar. In acelasi timp, stabileste si monitorizeaza limitele pentru riscul de lichiditate si de piata, si gestioneaza eficient capitalul bancii astfel incat sa genereze venituri suficiente in concordanta cu parametrii de risc ai bancii.

Comitetul de Credite administreaza riscul de credit, aproba politicile de creditare si deciziile de creditare, in conformitate cu competentele de aprobare stabilite.

Comitetul Executiv de Credite este imputernicit sa aprobe acordarea creditelor, inclusiv a liniilor de credit si a datoriilor contingente/extrabilantiere catre un singur debitor (sau catre unul sau mai multi debitori ai unei "entitati economice") si ia decizii privind riscul de tara, care necesita aprobarea Consiliului de Supraveghere, conform statutului Comitetului de Credite aprobat de Consiliul de Supraveghere.

Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere ofera consultanta Consiliului de Supraveghere si Directoratului cu privire la strategia si apetitul de risc al bancii si asista Consiliul de Supraveghere si Directoratul la supravegherea implementarii respectivei strategii. De asemenea, comitetul revizuieste daca preturile pasivelor si activelor oferite clientilor au luat in considerare modelul de business al bancii si strategia de risc a acesteia si prezinta Consiliului de Supraveghere si Directoratului un plan

de remediere, daca este necesar; examineaza daca sistemul de remunerare ia in considerare riscul, capitalul, lichiditatea, precum si probabilitatea si sincronizarea in timp a obtinerii veniturilor. Comitetul de Risc al Consiliului de Supraveghere s-a intrunit de 3 ori in cursul anului 2016.

Asigurarea calitatii si auditul intern

Asigurarea calitatii in ceea ce priveste administrarea riscurilor consta in asigurarea integritatii, soliditatii si functionarii corecte a proceselor, modelelor, calculelor si surselor de date, in scopul de a se asigura conformitatea cu toate prevederile legale in vigoare si atingerea celor mai inalte standarde in activitatile de administrare a riscurilor.

Doua functii importante in asigurarea revizuirii independente sunt asigurate de directiile de Audit Intern si Conformitate. Auditul intern independent este o cerinta legala si un pilon central al sistemului de control intern. Auditul evalueaza periodic toate procesele de afaceri si contribuie la consolidarea si imbunatatirea acestora.

Directia Conformitate este responsabila cu asigurarea respectarii cerintelor legale in vigoare, ca parte integranta a sistemului de control intern.

Mai mult, un audit obiectiv si independent de potentiale conflicte este asigurat in cadrul auditarii anuale a situatiilor financiare de companii de audit recunoscute.

C. Privire de ansamblu asupra administrarii riscurilor bancii

Mentinerea unui nivel al capitalului intern care sa fie adecvat in relatie cu riscurile asumate este obiectivul principal al activitatii de administrare a riscurilor in Raiffeisen Bank S.A. Cresterea activitatii, atingerea tintelor privind rating-ul bancii si indeplinirea altor cerinte ale actionarilor bancii necesita toate resurse suficiente de capital.

Cerintele de capital se monitorizeaza in mod regulat, fiind raportate la nivelul riscului asa cum rezulta din aplicarea modelelor interne (in alegerea modelelor adecvate fiind luata in considerare materialitatea riscurilor). Conceptul de administrare a riscurilor asigura mentinerea cerintelor de capital din punct de vedere regulatoriu (perspectiva auto-sustinerii) si din punct de vedere economic (perspectiva lichidarii – sau a rating-ului tinta), indeplinind astfel cerintele cantitative legale ale Procesului de Evaluare a Adecvarii Capitalului Intern (ICAAP).

Obiectiv	Descrierea riscului	Tehnica de masurare	Interval de incredere
Perspectiva lichidarii	Riscul ca banca sa nu-si poata indeplini obligatiile fata de deponenti si furnizori de finantare	Se considera ca banca detine un capital adecvat pentru acoperirea riscurilor atunci cand capitalul economic este cel mult egal cu capitalul de risc, la nivel total.	99,71% derivat din rating-ul tinta
Perspectiva auto-sustinerii	Riscul ca banca sa nu poata mentine un nivel minim adecvat al Fondurilor proprii de nivel	Asigurarea adecvarii capitalului in perspectiva auto-sustinerii se bazeaza pe o analiza realizata in conditiile unui scenariu de criza	n/a

1 pentru un intreg ciclu de bugetare macroeconomica sever dar plauzibil pe un orizont de 1 an.

C.1. Perspectiva lichidarii

In cadrul acestei perspective, procesul de evaluare a adecvarii capitalului consta in compararea capitalului economic estimat de banca cu capitalul de risc (partea capitalului intern pe care banca este dispusa sa o aloce pentru acoperirea riscurilor).

Se considera ca banca detine un capital adecvat pentru acoperirea riscurilor atunci cand capitalul economic este cel mult egal cu capitalul de risc, la nivel total.

Sunt permise depasiri ale capitalului economic pentru anumite riscuri, acestea ducand la realocari, insa per total capitalul economic trebuie sa fie intotdeauna mai mic decat capitalul de risc.

C.2. Perspectiva auto-sustinerii

In perspectiva auto-sustinerii banca urmareste sa poata face fata unei deteriorari semnificative a activitatilor sale in conditii de criza, prin mentinerea unui coeficient de adecvare a capitalului de minim 8% pentru Fondurile proprii de nivel 1 (aceasta inseamna ca raportul dintre Fondurile proprii de nivel 1 si activele ponderate la risc calculate conform reglementarilor in vigoare intr-un scenariu de criza trebuie sa nu scada sub 8%).

D. Categoriile de riscuri

D.1. Riscul de credit

Riscul de credit, inclusiv riscul de concentrare (ca o subdiviziune a riscului de credit) rezulta in principal din afacerile cu clienti retail si corporate, alte banci si debitori suverani. Este cea mai importanta categorie de risc, asa cum reiese si din cerintele de capital intern si capital regulatoriu raportate de banca. In consecinta, riscul de credit este analizat si monitorizat atat la nivelul fiecarui client/grup de clienti cat si la nivel de portofoliu.

Administrarea riscului de credit se bazeaza pe politicile de risc de creditare aferente, manuale de risc de credit si instrumentele si procesele dezvoltate in acest scop. Prin acestea se stabilesc obiectivele, restrictiile si recomandarile privind activitatea de creditare. Criteriile restrictive si recomandarile se refera la:

- Criteriul privind gradul de *concentrare geografica* – sunt stabilite expuneri maxime procentuale pentru fiecare arie geografica;
- Criteriul *diversificarii pe sectoare economice* – sunt stabilite expuneri maxime procentuale pentru fiecare sector de activitate;
- Criterii de *eligibilitate* – sunt stabilite criteriile de eligibilitate pentru generale, pentru industriile restrictionate, pentru companiile „start-up” etc;
- Criteriul *ratingului* (pentru clienti Corporatii si IMM Medii) – sunt stabilite limitele maxime ajustate la risc pe clase de rating;
- Criteriul *scadentei* – sunt stabilite procente maxime de expunere pe diferite maturitati;
- Criteriul *valutar* – sunt stabilite limite privind expunerea maxima in valute;
- Criteriul *colateralului* – sunt stabilite procente maxime de credite negarantate;
- Raportul dintre risc si profit – sunt stabilite valori minime ale acestui raport pentru tranzactiile noi.

Sistemul de control intern pentru riscul de credit include diferite tipuri de actiuni de monitorizare, strans corelate cu procesele care trebuie monitorizate – de la aplicatia de credit initiala a clientului, la aprobarea acesteia de catre banca si pana la rambursarea creditului.

Procesul de aprobare limite

Nici o tranzactie de creditare nu se desfasoara fara a trece prin procesul de aprobare. Acest proces este aplicat in mod consistent – atat la acordarea de credite noi, cat si pentru cresterea limitelor existente, prelungiri, sau daca apar schimbari in profilul de risc al debitorului (de exemplu- situatia financiara, termenii si conditiile tranzactiei, garantii) fata de momentul deciziei initiale de creditare. Deciziile de creditare se iau pe baza unei scheme de competente de aprobare depinzand de natura, dimensiunea si complexitatea imprumutului solicitat.

Intotdeauna este necesara aprobarea unitatii de business si a unitatilor de administrare a riscurilor pentru decizii individuale de creditare sau pentru actualizari periodice de rating. In caz de dezacord intre purtatorii de decizie, tranzactia potentiala va fi escaladata catre nivelul de autoritate urmator in termeni de competente de aprobare.

Procesul de aprobare pentru segmentul retail este mult mai automatizat datorita numarului ridicat de aplicatii de creditare avand valori mai mici. Functiile de management al riscului sunt sprijinite atat de infrastructura informatica, cat si de reseaua bazelor de date. Aplicatiile utilizate asigura atat gestiunea in timp real a cererilor de credit primite, cat si pastrarea istoricului informatiilor despre client. Activitatile de verificare a incadrarii in punctajul minim scoring, validarea gradului de indatorare admis si verificarea informatiilor disponibile in bazele de date ale birourilor de credite se efectueaza automat de catre aplicatii specializate.

Administrarea portofoliului de Credite

Administrarea portofoliului de credite ale bancii se bazeaza printre altele pe Politicile de creditare. Acestea limiteaza expunerile pe tipuri de industrii sau pe tipuri de produse prevenind astfel concentrari nedorite de risc.

Analize mai detaliate ale portofoliului de credite sunt efectuate pe baza rating-urilor clientilor. Rating-urile se acorda separat pe clase diferite de active folosind modele de rating si de scoring. Probabilitatile de nerambursare aferente claselor individuale de rating sunt estimate pentru fiecare clasa de active in parte.

Modelele de rating pentru clasele de active non-retail sunt dezvoltate la nivel de grup Raiffeisen Bank International (grup RBI), incorporand 27 de clase de rating pentru clientii coporate si 10 clase de rating pentru clientii institutii financiare si suverane. Pentru clasele de active retail au fost dezvoltate scorecard-uri locale, bazate pe standardele de grup.

Portofoliul de credite si debitorii individuali sunt monitorizati in mod constant. Principalul scop al monitorizarii lor este ca banca sa se asigure ca debitorii indeplinesc termenii si conditiile contractuale, precum si pentru urmarirea evolutiei lor economice. Aceste revizuri se efectueaza cel putin anual pentru segmentele non-retail, incluzand revizuirea rating-ului si reevaluarea garantiilor. Pentru segmentul de retail, revizuirea ratingului este realizata cu o frecventa mai ridicata: lunar prin actualizarea scorului de comportament si trimestrial prin actualizarea functiei de calibrare.

In cadrul activitatii de administrare a riscului se realizeaza si monitorizarea lunara a semnalelor de avertizare (Early Warning Signs) pentru portofoliul de clienti IMM medii si corporatii. Activitatea de

monitorizare a semnalelor de avertizare si clasificare a clientilor pe categorii de risc este independenta de cea de acordare, precum si de cea de administrare a creditelor. Scopul activitatii este identificarea timpurie a clientilor cu potential ridicat de dificultati in rambursare si de adresare a problemelor acestora.

D.2. Riscul de piata

Administrarea riscului de piata este explicata in detaliu in cadrul capitolelor Expunerea la riscul de piata si Expuneri la riscul de rata a dobanzii pentru activitati din afara portofoliului de tranzactionare.

D.3. Riscul de lichiditate

Obiectivul central al strategiei Raiffeisen Bank in domeniul administrarii riscului de lichiditate consta in definirea unui cadru robust, adaptat si actualizat la conditiile mediului de afaceri, care sa sustina strategia de afaceri a bancii. Cadru de administrare cuprinde politici, procese si sisteme de identificare, masurare, monitorizare si control a riscului de lichiditate si este definit cu scopul de a asigura un echilibru intre intrarile si iesirile de numerar asociate elementelor bilantiere si extrabilantiere si o rezerva de lichiditate suficienta care sa ii permita bancii sa faca fata unor situatii de stres pe un interval de timp acceptabil, fara a-si modifica semnificativ strategia sau modelul de afaceri.

In vederea administrarii corespunzatoare a riscului de lichiditate, la nivelul bancii este utilizata o serie de rapoarte care surprind intrarile si iesirile de numerar aferente elementelor bilantiere si extrabilantiere, pe mai multe orizonturi de timp, in conditii normale si in conditii de stres. De asemenea, instrumentele surprind riscul de lichiditate al bancii pe termen mediu si lung din perspectiva structurii bilantului dar si eficienta cu care sunt administrate activele lichide pe termen scurt.

Rapoartele utilizate de catre Raiffeisen Bank pentru administrarea riscului de lichiditate sunt urmatoarele: gap-ul de lichiditate (la nivelul Raiffeisen Bank si la nivel consolidat pentru Raiffeisen Bank si Raiffeisen Leasing); raportul de lichiditate statutar; indicatorii de lichiditate LCR si NSFR; testarea pozitiei de lichiditate in conditii de criza (stress test); indicatori de structura de lichiditate (scorecard de lichiditate, surplusul de lichiditate); masurarea in timp real a pozitiei de lichiditate.

Pentru controlul eficient al riscului de lichiditate, la nivelul indicatorilor calculati in principalele rapoarte de lichiditate este stabilita o serie de limite iar valorile indicatorilor si incadrarea acestora in limite sunt raportate periodic catre ALCO.

Functia de control a riscului de lichiditate este asigurata de un departament dedicat din cadrul Directiei Grup Risc Control si Managementul Portofoliului, in conformitate cu Regulamentul de Organizare si Functionare al bancii. Sfera de cuprindere a procesului de administrare a riscului de lichiditate se refera la riscul de lichiditate pe termen scurt, pe termen lung si la riscul de finantare, la nivel individual si consolidat. Monitorizarea instrumentelor pentru administrarea riscului de lichiditate la care banca este expusa se realizeaza cu frecventa zilnica sau lunara, iar raportarea expunerilor la acest risc se face catre Comitetul de Active si Pasive cu frecventa lunara.

D.4. Risc operational

In cadrul Raiffeisen Bank SA activitatea de administrare a riscului operational se desfasoara pe urmatoarele directii de actiune:

- Reglementarea ariei de activitate
- Identificare, masurare, monitorizare si mitigare a riscului operational
- Calculul cerintei de capital pentru acoperirea riscului operational
- Relatia cu Subsidiarele

Activitatea de management al riscului operational a fost formalizata in cadrul Raiffeisen Bank SA incepand cu anul 2003, iar reglementarea activitatii s-a realizat incepand cu anul 2004 prin elaborarea politicii si procedurilor de risc operational, documente ce au facut subiectul revizurii periodice.

Politica si procedura de aplicarea a politicii de risc operational reprezinta fundamentul managementului riscului operational in cadrul Raiffeisen Bank, alaturi de procedurile specifice de risc si desfasurare a activitatii curente, emise de alte directii/departamente. Impreuna, aceste documente asigura un management al riscului operational solid si comprehensiv.

In cadrul bancii toti angajatii trebuie sa inteleaga care este rolul lor in procesul de management al riscului. Astfel, o cultura si un mediu de constientizare a riscului sunt in mod constant construite pentru a sustine identificarea si escaladarea aspectelor de risc operational.

In cadrul bancii a fost adoptat modelul celor trei linii de aparare privind managementul riscului operational. Astfel prima linie de aparare este in responsabilitatea zonelor de business care asigura gestionarea riscurilor operationale in activitatea desfasurata. A doua linie de aparare, care are ca obiectiv controlul riscului, este in responsabilitatea functiei de risc operational alaturi de functia de prevenire si combatere a fraudei, functia de securitate, functia de conformitate si functia de control intern. Auditul intern reprezinta a treia linie de aparare care verifica implementarea si eficacitatea procesului de management al riscului operational la nivelul organizatiei .

In Raiffeisen Bank entitatea responsabila cu activitatile legate de managementul riscului operational este departamentul Risc Operational care functioneaza in cadrul Directiei Grup Risc Control si Managementul Portofoliului, independent de zona de business in supravegherea, monitorizarea si raportarea evenimentelor de tip risc operational.

Departamentul este parte a functiei de control a riscurilor pentru riscului operational la nivelul tuturor liniilor de activitate ale bancii .

Aceasta structura coordoneaza administrarea riscului operational si reprezinta unitatea de control a riscului operational la nivelul bancii si pentru entitatile din grup care actioneaza pe piata locala: Raiffeisen Leasing, Raiffeisen Asset Management

In vederea asigurarii unui management al riscului operational adecvat, activitatea este structurata pe urmatoarele nivele: identificarea riscului, masurarea riscului, monitorizarea si controlul/diminuarea riscului.

Identificarea riscului operational are drept scop localizarea riscurilor potentiale pe produse si/sau activitati bancare specifice, pentru a estima impactul potential un situatia producerii unui eveniment de risc asupra unei faze din derularea procesului si ca urmare asupra produsului in sine.

Masurarea riscului este o etapa deosebit de importanta in managementul riscului operational. Principiul care se aplica in acest caz este „Nu putem controla ceea ce nu putem masura”.

In aceasta etapa se verifica existenta masurilor de control intern si eficienta functionarii acestora pentru a identifica evenimentele posibile, inainte ca acestea sa devina riscuri majore si sa se materializeze in pierderi operationale.

Activitatea de monitorizare a riscurilor operationale are scopul de a urmări corectitudinea derulării activităților în concordanță cu reglementările în vigoare specifice fiecărui produs și proceselor aferente.

Diminuarea/controlul riscului reprezintă totalitatea măsurilor întreprinse având ca scop scăderea riscului operational la un nivel acceptat. Aceasta etapă completează procesul de management al riscului operational și constă în implementarea planului de acțiune decis în urma sesiunilor de evaluare a riscului și a analizei prin scenarii, a măsurilor luate în cazul indicatorilor de risc care au depășit nivelul acceptabil de risc dar și a celor decise în urma înregistrării unor evenimente de risc operational semnificative.

Acțiunile de reducere a riscului sunt inițiate de către managerii zonelor de business. Aceștia decid asupra oportunității privind diminuarea și controlul riscului, acceptarea sau transferul lui.

De asemenea, zonele de business sunt responsabile și cu definirea planurilor de contingenta precum și nominalizarea unor persoane care să execute aceste planuri în situațiile impuse.

Aceste zone beneficiază de suportul altor funcții dedicate în activitatea de reducere a expunerii la riscul operational. Un rol important îl are funcția de management al riscului de fraudă prin inițierea acțiunilor specifice de monitorizare și reducere a expunerii la riscul de fraudă precum și a funcțiilor ce asigură securitatea IT și managementul procesului de continuitate a afacerii și control intern.

Departamentul Risc Operational monitorizează periodic modul de implementare a tuturor acțiunilor de reducere și control a riscului.

Instrumentele utilizate în activitate administrare a riscului operational la nivelul bancii sunt:

- Evaluarea riscului operational la nivelul bancii prin intermediul matricei de risc
- Colectarea și raportarea incidentelor de risc operational
- Analiza prin scenarii
- Indicatori de risc operational
- Programe de constientizare a riscului operational
- Revizuirea procedurilor interne și a produselor
- În perspectiva sistemelor de raportare la nivelul departamentului Risc Operational sunt elaborate și prezentate diverse raportări:
 - Raportarea periodică către Comitetul Administrare a Riscuri Semnificative (CARS). În agenda standard sunt incluse profilul de risc operational al bancii, respectiv rezultatele evaluării periodice a riscului operational, analiza prin scenarii, pierderi semnificative de risc operational, evoluția indicatorilor de risc operational precum și planul de măsuri și stadiul de implementare pentru controlul și diminuarea riscurilor operationale semnificative. Informarea managementului superior în cadrul CARS se face cel puțin trimestrial în vederea fundamentării deciziilor de reducere a expunerii la evenimente operationale și a modificărilor în strategia privind administrarea riscurilor semnificative.
 - Raportări către management privind incidente de risc semnificativ cu pierderi potențiale peste o limită definită
 - Raportări către grup privind indicatorii de risc monitorizați, rezultatele obținute în urma sesiunilor de evaluare a riscului operational la nivelul bancii, analiza prin scenarii.

D.6. Risc strategic

Riscul Strategic reprezinta expunerea la pierderile rezultate ca urmare a unei strategii care s-a dovedit defectuoasa sau necorespunzatoare. Aceasta situatie poate aparea atunci cand strategia nu poate fi implementata fie din cauza lipsei resurselor, a capabilitatilor sau din cauza schimbarilor intervenite in mediul de afaceri. De asemenea, o strategie poate fi riscanta in sine amenintand continuitatea in activitatea unei organizatii, daca si cand se materializeaza riscurile.

Riscul strategic a fost evaluat ca imaterial in Raiffeisen Bank S.A. Acest risc nu este cuantificabil, banca folosind metode calitative de evaluare si diminuare.

Pentru diminuarea acestui risc Raiffeisen Bank SA se conduce dupa urmatoarele principii:

- strategia constituie responsabilitatea Directoratului, care defineste si formuleaza strategia bancii, inclusiv riscurile pe care le implica;
- strategia necesita aprobarea prealabila a Consiliului de Supraveghere; in acest scop, strategia, precum si implementarea strategiei sunt discutate periodic cu Consiliul de Supraveghere.

D.7. Risc reputational

Administrarea riscului reputational se bazeaza pe urmatoarele principii: respectarea viziunii, misiunii si valorilor Raiffeisen Bank S.A., informarea tuturor angajatilor cu privire la aspectele relevante ce tin de diminuarea/administrarea riscului reputational, respectarea codului de conduita si regulilor de etica, prevenirea si combaterea fraudei si a coruptiei. Astfel, Raiffeisen Bank S.A. si-a construit politica de gestionare a riscului reputational avand in vedere diversii parteneri, deopotriiva comerciali si sociali (stakeholders).

Precizam ca documentul privind misiunea, viziunea si valorile Raiffeisen, face referire la calitate si respectul fata de clienti, promovarea unor solide principii de etica, motivarea angajatilor si consolidarea investitiei actionarilor.

D.8. Riscul asociat folosirii excesive a efectului de levier

Pentru a monitoriza acest risc, banca va evalua indicatorul efectului de levier atat in faza de bugetare, cat si in cadrul stress testului integrat, obiectivul fiind acela de a asigura o planificare a capitalului si expunerilor care sa nu puna in pericol indeplinirea minimului de 3%.

3. Declarație cu privire la gradul de adecvare a cadrului de gestionare a riscurilor în Raiffeisen Bank S.A.

Organul de conducere al Raiffeisen Bank S.A. confirmă prin prezenta, ca sistemele de administrare a riscurilor în cadrul Raiffeisen Bank S.A. sunt în conformitate cu strategia de risc și profilul de risc al băncii.

Implementarea profilului de risc la nivelul băncii se realizează prin stabilirea strategiei pentru fiecare risc semnificativ și prin implementarea politicilor aferente. Banca a adoptat politici pentru administrarea riscurilor semnificative, asigurând astfel implementarea profilului de risc corespunzător.

Un obiectiv principal al activității de administrare a riscurilor în Raiffeisen Bank S.A. îl reprezintă menținerea unui nivel al capitalului intern adecvat în relație cu riscurile asumate, atât din punct de vedere regulatoriu (perspectiva auto-sustenirii) și din punct de vedere economic (perspectiva lichidării – sau a rating-ului țintă).

Se considera că banca deține un capital adecvat pentru acoperirea riscurilor atunci când capitalul economic este cel mult egal cu capitalul de risc, la nivel total.

Astfel, la data de 31 decembrie 2016, capitalul intern al Raiffeisen Bank S.A. era în sumă de 3,540 milioane RON, rezultând un capitalul de risc în sumă de 3,186 milioane RON, calculat ca 90% din capitalul intern (se aplică o rezervă suficientă de capital pentru a acoperi riscurile necuantificate).

Capitalul economic determinat pentru riscurile cuantificabile a fost în valoare de 1,751 milioane RON, din care 79% aferent riscului de credit, 16% aferent riscului operațional, 4% aferent riscului de piață și 0.3% aferent riscului referitor la activele imobiliare.

Intrucât capitalul de risc în sumă de 3,186 milioane RON este mai mare decât capitalul economic în suma totală de 1,751 milioane RON, la data de 31 decembrie 2016 **Raiffeisen Bank S.A. deține un nivel adecvat al capitalului intern pentru acoperirea riscurilor.**

La data de 31 decembrie 2016, capitalul intern al Grupului Raiffeisen Bank era în sumă de 33,662 milioane RON, rezultând un capitalul de risc în sumă de 3,296 milioane RON, calculat ca 90% din capitalul intern (se aplică o rezervă suficientă de capital pentru a acoperi riscurile necuantificate).

Intrucât capitalul de risc în sumă de 3,296 milioane RON este mai mare decât capitalul economic în suma totală de 1,783 milioane RON, la data de 31 decembrie 2016 **Grupului Raiffeisen Bank deține un nivel adecvat al capitalului intern pentru acoperirea riscurilor.**

Această declarație a fost aprobată de organul de conducere al Raiffeisen Bank S.A.

4. Domeniul de aplicare

Grupul Raiffeisen la nivelul Romaniei este format din toate entitatile incluse in perimetru de consolidare asa cum sunt prezentate si in situatiile financiare consolidate. Datorita diferitelor reglementari aplicabile se disting doua categorii de grupuri consolidate:

- Grupul consolidat in scop contabil– IFRS 10 “Situatiile financiare consolidate”
- Grupul consolidat in scopul reglementarilor prudentiale - Articolul 18 si 19 din CRR

A. Grupul consolidat in scop contabil

(i) Subsidiarele

Subsidiarele sunt entitati aflate sub controlul Grupului. Controlul exista atunci cand Grupul are puterea de a conduce, in mod direct sau indirect, politicile financiare si operationale ale unei entitati pentru a obtine beneficii din activitatea acesteia. La momentul evaluarii controlului trebuie luate in calcul si drepturile de vot potentiale sau convertibile care pot fi exercitate si in prezent.

Banca detine:

- 100% (2015: 100%) din capitalul social al Raiffeisen Services S.R.L, o companie care furnizeaza servicii financiare, cu exceptia celor referitoare la serviciile prestate pe pietele de capital;
- 99,99% (2015: 99,99%) din capitalul social al societatii Raiffeisen Asset Management S.A., o companie de administrare a activelor financiare, care are ca obiectiv administrarea fondurilor de investitii.

Grupul a consolidat situatiile financiare ale subsidiarelor sale in conformitate cu IFRS 10 „Situatii financiare consolidate”.

(ii) Asocieri in participatie

Grupul detine asocieri in participatie in cadrul urmatoarelor entitati:

- 50% (2015: 50%) participatie in Raiffeisen Leasing IFN SA;
- 50% (2015: 50%) participatie in ICS Raiffeisen Leasing S.R.L. din Republica Moldova, companie detinuta 100% de Raiffeisen Leasing IFN SA;
- 33,32 % (2015: 33,32%) in capitalul societatii Raiffeisen Banca pentru Locuinte S.A., banca destinata exclusiv activitatii de economisire-creditare.

Grupul a consolidat situatiile financiare ale asocierilor sale în participatie in conformitate cu IAS 28 „Investitii in entitati asociate si asocieri in participatie” utilizand metoda punerii in echivalenta.

(iii) Entitati asociate

Entitatile asociate sunt acele societati in care Grupul poate exercita o influenta semnificativa, dar nu si un control asupra politicilor financiare si operationale.

Banca detine o participatie de 33,33% (2015: 33,33%) în Fondul de Garantare a Creditului Rural - IFN SA. Grupul a inclus, de asemenea, cota-parte a castigurilor sau pierderilor din aceste entitati asociate în conformitate cu IFRS 11 "Asocieri în participatie".

Banca a clasificat aceste investitii ca fiind active financiare disponibile pentru vânzare si le-a evaluat la cost de achizitie la data bilantului, mai putin provizionul pentru depreciere, acolo unde este cazul.

B. Grupul consolidat in scopul reglementarilor prudentiale

Baza consolidarii in scopul reglementarilor prudentiale este Regulamentul 575/2013 al Parlamentului European si al Consiliului privind cerintele prudentiale pentru institutiile de credit si societatile de investitii si de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012. Spre deosebire de grupul consolidat in scopuri contabile, trebuie luate in considerare doar societatile specializate in activitati bancare si alte activitati financiare. Acest lucru inseamna ca societatile afiliate care nu desfasoara activitati bancare nu trebuie incluse in grupul consolidat in scopuri contabile. In conformitate cu Articolul 19 CRR, o institutie financiara sau o intreprindere prestatoare de servicii auxiliare nu trebuie sa fie inclusa in grupul consolidat in cazul in care valoarea totala a activelor si a elementelor extrabilantiere ale entitatii in cauza este mai mica decat cea mai mica dintre urmatoarele doua valori: 10 milioane EUR si 1% din valoarea totala a activelor si a elementelor extrabilantiere ale entitatii mama sau ale entitatii care detine participatia respectiva.

Mai mult, autoritatile competente pot permite excluderea urmatoarelor participatii de la caz la caz:

- In cazul in care intreprinderea in cauza este situata intr-o tara terta in care exista impedimente de natura juridica in calea transferului de informatii necesare;
- In cazul in care intreprinderea in cauza nu prezinta decat un interes neglijabil in ceea ce priveste obiectivele supravegherii institutiilor de credit;
- In cazul in care, consolidarea situatiei financiare a intreprinderii in cauza ar fi inadecvata sau ar putea induce in eroare in ceea ce priveste realizarea obiectivelor de supraveghere a institutiilor de credit.

Grupul consolidat in scopul reglementarilor prudentiale nu prezinta excluderi.

Consolidarea proportionala

Conform art.18 (2) si art.18 (4) CRR autoritatile competente pot acorda permisiunea de a efectua o consolidare proportionala de la caz la caz. In prezent Grupul consolidat in scopul reglementarilor prudentiale aplica consolidarea proportionala pentru toate investitiile in asocieri in participatie.

Detineri deduse din elementele de fonduri proprii.

Conform art.36(1) f-i din CRR, detinerile directe, indirecte si sintetice ale unei institutii de instrumente proprii de fonduri proprii de nivel 1 de baza, trebuie deduse din elementele de fonduri proprii de nivel 1 de baza. Valoarea dedusa depinde de pragul calculat conform articolelor 46 si 48 din CRR. Datorita faptului ca Grupul nu depaseste acest prag, nicio participatie nu este dedusa din capitalul total.

Impedimente pentru transferul de fonduri

In prezent, in cadrul Grupului nu se cunosc impedimente semnificative de ordin practic sau legal, actual sau potential, care impiedica transferul prompt al fondurilor proprii sau rambursarea datoriilor intre societatea-mama si filialele acesteia.

Valoarea agregata cu care fondurile proprii efective sunt mai mici decat minimul cerut pentru ansamblul filialelor neincluse in consolidare.

Toate filialele sunt incluse in consolidare.

5. Fonduri proprii

A. Reconcilierea datelor financiare in consolidarea contabila si prudentiala

Reconcilierea datelor financiare in consolidarea contabila si prudentiala

Diferentele intre pozitile bilantiere din consolidarea in scop contabil si consolidarea in scop prudential provin din metode de consolidare diferite. Pentru consolidarea in scop prudential grupul aplica consolidarea proportionala pentru toate investitiile in asocieri in participatie.

Fonduri proprii

Mii RON	2016	
	Grup	Banca
Capitaluri proprii	3.273.907	3.223.939
Plati in numerar reprezentand dividende	-180.000	-180.000
Alte imobilizari necorporale*	-115.835	-114.377
Alte ajustari aferente fondurilor proprii de nivel 1	-67.067	-74.647
Total fonduri proprii de nivel 1	2.911.005	2.854.915
Instrumente de capital platite si imprumuturi subordonate	610.653	610.653
Excesul provizioanelor IRB in raport cu pierderile eligibile asteptate	81.393	81.393
Alte ajustari aferente fondurilor proprii de nivel 2	0	-6.809
Total fonduri proprii de nivel 2	692.046	685.237
Total fonduri proprii	3.603.051	3.540.152
*Valoare altor ajustari necorporale este neta de datoriile privind impozitul amanat aferente acestora		

Situatia pozitiei financiare

Mii RON	Grup		Banca
	IFRS 2016	Prudential 2016	IFRS 2016
Active			
Numerar si disponibilitati la Banca Centrala	8.203.157	8.242.384	8.203.153
Active financiare detinute pentru tranzactionare	443.694	443.658	443.758
Derivative detinute pentru managementul riscului	1.013	1.013	1.013
Credite si avansuri acordate bancilor	546.165	546.165	546.165
Credite si avansuri acordate clientilor	20.996.103	21.397.526	20.996.078
Pierderi din deprecierea creditelor si avansurilor acordate clientilor	-1.235.061	-1.256.762	-1.235.061
Titluri de valoare	3.849.590	4.042.619	3.812.486
Investitii in entitati asociate si asocieri in participatie	69.122	15.572	62.655
Creante privind impozitul pe profit curent	12.775	13.994	12.775
Alte active	205.427	209.891	208.831
Creante privind impozitul amanat	13.152	13.180	13.042
Imobilizari corporale	236.092	236.867	235.679
Imobilizari necorporale	119.414	120.695	119.236
Total active	33.460.643	34.026.802	33.419.810

Datorii			
Datorii financiare detinute pentru tranzactionare	60.124	60.124	60.124
Derivative detinute pentru managementul riscului	4.120	4.120	4.101
Depozite de la banci	583.014	893.579	583.014
Depozite de la clienti	26.374.944	26.620.908	26.381.841
Credite de la banci si alte institutii financiare	1.137.587	1.137.587	1.137.587
Datorie privind impozitul pe profit curent	102	512	0
Alte datorii	482.498	490.541	481.135
Obligatiuni emise	512.239	512.239	515.961
Datorii subordonate	954.973	954.973	954.973
Provizioane	77.135	78.312	77.135
Total datorii	30.186.736	30.752.895	30.195.871

Capitaluri proprii			
Capital social	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Rezultat reportat	1.827.525	1.824.328	1.778.066
Alte rezerve	246.382	249.580	245.873
Total capitaluri proprii	3.273.907	3.273.908	3.223.939
Total datorii si capitaluri proprii	33.460.643	34.026.803	33.419.810

B. Principalele caracteristici reglementate ale fondurilor proprii

Instrumente de capital

Fondurile proprii de nivel 1 (CET1) includ elemente de capital de nivel 1, după aplicarea progresivă a normelor, care sunt prevăzute în CRR în scopul adaptării la noile reglementări ale Uniunii Europene și deducerilor din CET 1 după aplicarea excepțiilor în conformitate cu articolul 48 CRR. Toate instrumentele incluse sunt eligibile în conformitate cu articolul 28 CRR. Modificările capitalurilor proprii în perioada de raportare sunt disponibile în tabelul "Situatia modificarilor capitalurilor proprii" din situatiile financiare consolidate.

Fonduri proprii de nivel 1

Fondurile proprii de nivel 1 cuprind CET 1 plus fonduri proprii de nivel 1 suplimentare (AT 1), mai puțin deducerile din fondurile proprii de nivel 1 suplimentare, constând în principal din active necorporale și fondul comercial. Sunt considerate sumele negative care rezultă din valoarea pierderilor așteptate și ajustările de depreciere pentru abordarea bazată pe modele interne de rating (abordarea IRB).

La sfârșitul anului 2016 fondurile proprii de nivel 1 pentru Grup sunt în sumă de 2.911.005 mii RON (2015: 3.030.458 mii RON) și fondurile proprii de nivel 1 pentru Banca sunt în sumă de 2.854.915 mii RON (2015: 2.968.909 mii RON).

Fonduri proprii de nivel 2

Fondurile proprii de nivel 2 pentru Grup după deduceri sunt în sumă de 692.046 mii RON (2015: 854.982 mii RON), constând în principal din împrumuturi subordonate.

Fondurile proprii de nivel 2 pentru Banca după deduceri sunt în sumă de 685.237 mii RON (2015: 844.591 mii RON), constând în principal din împrumuturi subordonate.

În plus, este considerat orice exces dintre ajustările de depreciere și pierderea așteptată calculată pentru expunerile bazate pe abordarea IRB, până la maximum 0,6 % din activele ponderate la risc în cadrul abordării IRB.

La nivel individual fondurile proprii includ de asemenea diferența între ajustările prudentiale și ajustările pentru depreciere IFRS pentru expunerile bazate pe abordarea standard.

Tabelul de mai jos prezinta componenta fondurilor proprii pentru perioada de tranzitie asa cum este prevazut de Standardul Tehnic de Implementare al UE nr. 1423/2013.

C. Formular tranzitoriu pentru publicarea informatiilor privind fondurile proprii

<i>Mii RON</i>		<i>Grup</i>	<i>Banca</i>	
Fonduri proprii de nivel 1 de baza: instrumente si rezerve		31-Dec-16	31-Dec-16	(B) Articol de referinta din Regulamentul UE nr. 575/2013
1	Instrumente de capital si conturile de prime de emisiune aferente	1.200.000	1.185.968	Articolul 26 alineatul (1), articolul 27,28,29, lista ABE de la articolul 26 alineatul (3)
	Din care: Instrumente de capital platite	1.200.000	1.200.000	Lista ABE de la articolul 26 alineatul (3)
	Din care: Prime de emisiune	0	-14.032	Lista ABE de la articolul 26 alineatul (3)
2	Rezultat reportat	1.354.236	1.319.801	Articolul 26 alineatul (1), lit. (c.)
3	Alte elemente ale rezultatului global acumulate (si alte rezerve, pentru a include castigurile si pierderile nerealizate in conformitate cu standardele contabile aplicabile)	232.233	228.142	Articolul 26 alineatul (1)
5a	Profituri interimare verificate in mod independent, dupa deducerea oricaror obligatii sau dividende previzibile	269.278	271.628	Articolul 26 alineatul (2)
6	Fonduri proprii de nivel 1 de baza (CET1) inaintea ajustarilor reglementate	3.055.747	3.005.539	
Fonduri proprii de nivel 1 de baza (CET1): ajustari reglementare				
7	(-) Ajustari de valoare suplimentare (valoare negativa)	-12.286	-12.286	Articolele 34, 105
8	(-) Imobilizari necorporale (excluzand obligatiile fiscale aferente) (valoare negativa)	-115.835	-114.377	Articolul 36, alineatul (1) lit. (b), articolul 37, articolul 472 alineatul (4)
26a	Ajustari reglementare referitoare la castigurile si pierderile nerealizate in conformitate cu art. 467 si 468	-2.578	-3.109	
	Din care: Rezerve active disponibile pentru vanzare - castiguri	-2.578	-3.109	Articolul 468
26b	Valoare care trebuie scazuta din sau adaugata la fondurile proprii de nivel 1 de baza in privinta filtrelor si a deducerilor suplimentare prevazute de dispozitiile pre-CRR	46.334	45.751	Articolul 481
	Din care: (-) Imobilizari necorporale (excluzand obligatiile fiscale aferente)	46.334	45.751	Articolul 481
27	(-) Deduceri eligibile din fondurile proprii de nivel 1 suplimentar (AT1) care depasesc fondurile proprii de nivel 1 suplimentar ale institutiei (valoare negativa)	-60.377	-66.603	Articolul 36 alineatul (1) lit (j)
28	Ajustari reglementate totale ale fondurilor proprii de nivel 1 de baza (CET1)	-144.742	-150.624	
29	Fonduri proprii de nivel 1 de baza (CET1)	2.911.005	2.854.915	
Fonduri proprii de nivel 1 suplimentar (AT1): Instrumente				
36	Fonduri proprii de nivel 1 suplimentar (AT1) inaintea ajustarilor reglementate	0	0	
Fonduri proprii de nivel 1 suplimentar (AT1): Instrumente				

41a	Valorile reziduale deduse din fondurile proprii de nivel 1 suplimentar tinand cont de deducerea din fondurile proprii de nivel 1 de baza in cursul perioadei tranzitorii in conformitate cu art 472 din Regulamentul (UE) nr 575/2013	-46.334	-45.751	Articolul 472, articolul 472 alineatul (3) litera (a), articolul 472 alineatul (4), articolul 472 alineatul (6), articolul 472 alineatul (8) lit (a), art 472 alineatul (9), articolul 472 alineatul (10), lit (a), articolul 472 alineatul (11) lit (a)
	Din care: (-) Imobilizari necorporale (excluzand obligatiile fiscale aferente)	-46.334	-45.751	
41c	Valoare care trebuie scazuta din sau adaugata la fondurile proprii de nivel 1 suplimentar in privinta filtrelor si a deducerilor suplimentare prevazute de dispozitiile pre-CRR	-14.044	-20.852	Articolul 467, 468, 481
	Din care: Filtru prudential local - diferenta intre ajustari prudentiale si ajustari pentru depreciere IFRS	0	-6.809	Articolul 467
	Din care: Filtru local - expunerea bancii din credite acordate in conditii mai favorabile decat cele de pe piata	-14.043	-14.043	Articolul 467
43	Ajustari reglementate totale ale fondurilor proprii de nivel 1 suplimentar (AT1)	-60.377	-66.603	
44	Fonduri proprii de nivel 1 suplimentar (AT1)	0	0	
45	Fonduri proprii de nivel 1 (T1 = CET1 + AT1)	2.911.005	2.854.915	
Fonduri proprii de nivel 2 (T2): instrumente si provizioane				
46	Instrumente de capital si conturile de prime de emisiune aferente	610.653	610.653	Articolul 62, 63
50	Ajustari pentru riscul de credit	81.393	81.393	Articolul 62 lit c) si (d)
51	Fonduri proprii de nivel 2 (T2) inaintea ajustarilor reglementate	692.046	692.046	
Fonduri proprii de nivel 2 (T2): ajustari reglementate				
56	Ajustari reglementate aplicate fondurilor proprii de nivel 2 in privinta sumelor care fac obiectul tratamentului pre-CRR si al tratamentelor tranzitorii si care urmeaza sa fie eliminate progresiv in conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr 575/2013 (si anume valorile reziduale CRR)	0	6.809	
56c	Valoare care trebuie scazuta din sau adaugata la fondurile proprii de nivel 1 suplimentar in privinta filtrelor si a deducerilor suplimentare prevazute de dispozitiile pre-CRR	0	6.809	Articolul 467, 468, 481
	Din care: Filtru prudential local- diferenta intre ajustari prudentiale si ajustari pentru depreciere IFRS	0	6.809	Articolul 467
57	Ajustari reglementate totale ale fondurilor proprii de nivel 2 (T2)	0	6.809	
58	Fonduri proprii de nivel 2 (T2)	692.046	685.237	
59	Fonduri Proprii totale (TC = T1 + T2)	3.603.051	3.540.152	
60	Total active ponderate la risc	20.135.386	19.479.667	
Rate si amortizoare ale fondurilor proprii				
61	Fonduri proprii de nivel 1 suplimentar (ca procentaj din valoarea totala a expunerii la risc)	14,46%	14,66%	Articolul 92 alineatul (2) lit (a), articolul 465
62	Fonduri proprii de nivel 1 (ca procentaj din valoarea totala a expunerii la risc)	14,46%	14,66%	Articolul 92 alineatul (2) lit (b), articolul 465
63	Fonduri proprii totale (ca procentaj din valoarea totala a expunerii la risc)	17,89%	18,17%	Articolul 92 alineatul (2) lit (c)

D. Reconcilierea dintre elemente IFRS si CRR incluse in Situatia pozitiei financiare

Tabelele urmatoare ofera o reconciliere a elementelor din situatia pozitiei financiare IFRS cu elementele din CET1, elementele suplimentare de nivel 1 (AT1), elementele de nivel 2 (T2) si a filtrelor prudentiale.

Reconcilierea dintre datoriile subordonate din Situatiile financiare si fondurile proprii

<i>Mii RON</i>	31 Decembrie 2016	
	Grup	Banca
Principal aferent imprumuturilor subordonate	949.416	949.416
Creante atasate si sume de amortizat aferente imprumuturilor subordonate	5.557	5.557
Amortizarea imprumuturilor subordonate conform articolului 64, Regulamentul 575/2013	-338.763	-338.763
Imprumuturi subordonate incluse in fondurile proprii	610.653	610.653

Reconcilierea dintre imobiliarile necorporale din Situatiile financiare cu fondurile proprii

Grup		31 Decembrie 2016			
<i>Mii RON</i>	IFRS	CRR	Datoriile privind impozitul amanat asociate altor imobiliarile necorporale	Ajustari prudentiale	Fonduri proprii
Alte active necorporale	120.695	120.695	4.860	0	115.835
din care 60% deduse din CET 1 conform prevederilor tranzitorii	0	0	0	0	69.501
din care 40% deduse din AT 1 conform prevederilor tranzitorii	0	0	0	0	46.334
Fondul comercial	0	0	0	0	0
Imobiliarile necorporale	120.695	120.695	4.860	0	115.835

Banca		31 Decembrie 2016			
<i>Mii RON</i>	IFRS	CRR	Datoriile privind impozitul amanat asociate altor imobiliarile necorporale	Ajustari prudentiale	Fonduri proprii
Alte active necorporale	119.237	119.237	4.860	0	114.377
60% deduse din CET 1 conform prevederilor tranzitorii	0	0	0	0	68.626
40% deduse din AT 1 conform prevederilor tranzitorii	0	0	0	0	45.751
Fondul comercial	0	0	0	0	0
Imobiliarile necorporale	119.237	119.237	4.860	0	114.377

6. Cerinte de capital

Mentinererea unui nivel adecvat de capital este obiectivul fundamental al Grupului. La 31 decembrie 2016, valoarea activelor ponderate la risc determinate aplicand standardele prudentiale (nu sunt aplicate valorile ajustarilor pentru dobanzi calculate ulterior momentului recunoasterii depreciarii activelor), se prezinta dupa cum urmeaza:

Mii RON	2016	
	Nivel Individual	Nivel Consolidat
VALOAREA TOTALA A EXPUNERII LA RISC	19,479,667	20,135,386
<i>Din care: Firmele de investiții prevazute la articolul 95 alineatul (2) și la articolul 98 din CRR</i>	0	0
<i>Din care: Firmele de investiții prevazute la articolul 96 alineatul (2) și la articolul 97 din CRR</i>	0	0
VALORILE EXPUNERILOR PONDERATE LA RISCUL DE CREDIT, RISCUL DE CONTRAPARTE ȘI RISCUL DE DIMINUARE A VALORII CREAȚEI ȘI TRANZACȚIILE INCOMPLETE	15,700,645	15,948,640
Abordarea standardizata (SA)	2,135,117	2,383,112
Clasele de expuneri din SA excluzând pozițiile din securitizare	2,135,117	2,383,112
Administrații centrale sau banci centrale	0	0
Administrații regionale sau autorități locale	1	3,436
Entități din sectorul public	12,019	12,019
Banci multilaterale de dezvoltare	0	0
Organizații internaționale	0	0
Instituții	0	864
Sociații	1,351,441	1,550,546
Retail	148,477	248,577
Expuneri garantate cu ipotecă asupra bunurilor imobile	15,126	45,908
Expuneri în stare de nerambursare	5,565	12,793
Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	0	0
Obligațiuni garantate	0	0
Creanțe asupra instituțiilor și societăților cu o evaluare de credit pe termen scurt	0	0
Organisme de plasament colectiv (OPC)	0	15,687
Titluri de capital	183,018	65,396
Alte elemente	419,470	427,886
Pozițiile din securitizare cuprinse în SA	0	0
<i>din care: resecuritizare</i>	0	0
Abordarea bazată pe modele interne de rating (IRB)	13,565,529	13,565,529
<i>Abordări IRB în care nu se utilizează nici estimări proprii ale pierderii în caz de nerambursare (LGD), nici factori de conversie</i>	<i>6,977,458</i>	<i>6,977,458</i>
Administrații centrale și banci centrale	7,582	7,582
Instituții	997,378	997,378
Sociații - IMM-uri	2,744,969	2,744,969
Sociații - Finanțări specializate	785,302	785,302
Sociații - Altele	2,442,227	2,442,227
<i>Abordări IRB în care se utilizează estimările proprii ale pierderii în caz de nerambursare (LGD) și/sau factori de conversie</i>	<i>6,584,732</i>	<i>6,584,732</i>
Administrații centrale și banci centrale	0	0
Instituții	0	0
Sociații - IMM-uri	0	0

Mii RON	2016	
	Nivel Individual	Nivel Consolidat
Socetați – Finanțari specializate	0	0
Socetați - Altele	0	0
Retail – Expunerile IMM-urilor garantate cu bunuri imobile	0	0
Retail – Expunerile socetaților, altele decât IMM-uri, garantate cu bunuri imobile	2,364,979	2,364,979
Retail – Expuneri eligibile reinnoibile	516,307	516,307
Retail – Alte IMM-uri	803,660	803,660
Retail – Socetați, altele decât IMM-uri	2,899,786	2,899,786
Titluri de capital in abordarea IRB	3,338	3,338
Pozițiile din securitizare in abordarea IRB	0	0
<i>din care: resecuritizare</i>	0	0
Active, altele decât cele care reprezinta creanțe de natura creditelor	0	0
Valoarea expunerii la risc pentru contribuțiile la fondul de garantare al unei CPC	0	0
VALOAREA TOTALA A EXPUNERII LA RISC PENTRU DECONTARE/LIVRARE	0	0
Riscul de decontare/livrare din afara portofoliului de tranzacționare	0	0
Riscul de decontare/livrare din portofoliul de tranzacționare	0	0
VALOAREA TOTALA A EXPUNERII LA RISC PENTRU RISCUL DE POZIȚIE, RISCUL VALUTAR ȘI RISCUL DE MARFA	264,211	265,045
Valoarea expunerii la risc pentru riscul de poziție, riscul valutar și riscul de marfa in cadrul abordarilor standardizate (SA)	264,211	265,045
Titluri de creanța tranzacționate	123,245	123,682
Titluri de capital	0	0
Schimb valutar	140,966	141,363
Marfuri	0	0
Valoarea expunerii la risc pentru riscul de poziție, riscul valutar și riscul de marfa in cadrul modelelor interne (IM)	0	0
VALOAREA TOTALA A EXPUNERII LA RISC PENTRU RISCUL OPERAȚIONAL	3,514,356	3,921,246
Abordarea de baza a riscului operațional	0	3,921,246
Abordarea standardizata / Abordari standardizate alternative	3,514,356	0
Abordari avansate de evaluare a riscului operațional	0	0
VALOAREA EXPUNERII SUPLIMENTARE LA RISC DATORATA CHELTUIELILOR GENERALE FIXE	0	0
VALOAREA TOTALA A EXPUNERII LA RISC PENTRU AJUSTAREA EVALUARII CREDITULUI	455	455
Metoda avansata	0	0
Metoda standardizata	455	455
Pe baza metodei expunerii inițiale	0	0
VALOAREA TOTALA A EXPUNERILOR LA RISC LEGATA DE EXPUNERILE MARI DIN PORTOFOLIUL DE TRANZACȚIONARE	0	0
ALTE VALORI ALE EXPUNERII LA RISC	0	0
Din care: Cerințe prudentiale suplimentare mai stricte in baza articolului 458	0	0
Din care: cerințe privind expunerile mari	0	0
Din care: cele datorate ponderilor de risc modificate destinate țintirii bulelor activelor in sectorul proprietăților imobiliare locative și comerciale	0	0
Din care: cele datorate expunerilor intrasectoriale din sectorul financiar	0	0
Din care: Cerințe prudentiale suplimentare mai stricte in baza articolului 459	0	0
<i>Din care: Valoarea expunerii suplimentare la risc conform articolului 3 din CRR</i>	0	0

La 31 Decembrie 2016, valoarea expunerii aferente finantarilor specializate, in functie de categoriile de incadrare, se prezinta dupa cum urmeaza:

Nivel individual & Consolidat - mii RON			
Finanțari specializate (Categorii):	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Valoarea expunerii ponderate la risc
Categoria 1	862,746	862,746	546,261
Categoria 2	146,217	146,217	111,068
Categoria 3	63,019	63,019	72,273
Categoria 4	22,282	22,282	55,700
Categoria 5	221,248	221,248	0

* Valoarea expunerii la risc este reprezentata de valoarea contabila nediminuata cu volumul ajustarilor de valoare si provizioane (expunere bruta), determinata aplicand standardele prudentiale (nu este diminuata cu valorile ajustarilor pentru dobanzi calculate ulterior momentului recunoasterii deprecierei activelor).

7. Expuneri la riscul de credit al contrapartidei

Expunerea bancii la riscul de credit al contrapartidei, asa cum este definit in CRR, este atent monitorizata, banca urmarind atat incadrarea tranzactiilor in limitele aprobate cat si concentrarea pe fiecare contrapartida si pe categorii de produse.

In scopul calcularii cerintelor de capital, Banca insumeaza expunerile din instrumente financiare derivate, aplicandu-se metoda Marcarii la Piata conform prevederilor regulamentului mentionat anterior.

Limitele de credit pentru expunerile la riscul de credit al contrapartidei sunt stabilite plecand de la volumele si maturitatile tranzactiilor asteptate. In functie de factorul de risc care influenteaza valoarea instrumentelor derivate, limitele de credit pentru expunerile la riscul de credit al contrapartidei sunt calculate ca suma intre expunerea potentiala viitoare si valoarea de inlocuire pentru tranzactia respectiva.

La 31 decembrie 2016 Raiffeisen Bank S.A. nu avea expuneri care, in cazul obtinerii unui rating inferior, sa genereze obligatia de a furniza garantii reale suplimentare.

La 31 decembrie 2016 Raiffeisen Bank S.A. nu avea incheiate tranzactii cu instrumente financiare derivate de credit.

La 31 decembrie 2016, valoarea expusa la risc obtinuta prin utilizarea metodelor prevazute in CRR, pentru evaluarea tranzactiile supuse riscului de credit al contrapartidei, este dupa cum urmeaza:

Mii RON	2016- Nivel Individual		
	Expunere initiala	Ajustare de volatilitate	Valoarea expunerii ponderate la risc
Expuneri/tranzacții supuse riscului de credit al contrapărții			
Total, din care:	482,965	0	100,928
Sociați	400,672	0	77,044
<i>Tranzacțiile de finanțare prin titluri</i>	<i>342,151</i>	<i>0</i>	<i>27,904</i>
<i>Instrumentele financiare derivate și tranzacțiile cu termen lung de decontare</i>	<i>58,520</i>	<i>0</i>	<i>49,140</i>
Instituții	82,293	0	23,884
<i>Tranzacțiile de finanțare prin titluri</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Instrumentele financiare derivate și tranzacțiile cu termen lung de decontare</i>	<i>82,293</i>	<i>0</i>	<i>23,884</i>

8. Amortizorul anticiclic de capital

Banca nu detine expuneri pentru care trebuie aplicate cerinte suplimentare de capital datorita aplicarii amortizorului anticiclic.

9. Indicatori de importanta sistemica globala

Raiffeisen Bank nu este identificata drept institutie de importanta sistemica globala, prin urmare aceste cerinte de publicare nu sunt aplicabile.

10. Ajustari pentru riscul de credit

A. Descrierea abordarilor si metodelor aplicate pentru determinarea ajustarilor specifice si generale pentru riscul de credit

In concordanta cu IAS 39, pierderile din depreciere sunt recunoscute numai atunci cand exista dovezi obiective ale deprecierei ca urmare a unui sau mai multor evenimente survenite dupa recunoasterea initiala a activului, iar evenimentele generatoare de pierderi afecteaza fluxurile viitoare de numerar preconizate din activul financiar sau grupul de active financiare intr-un mod care poate fi evaluat in mod fiabil.

Riscul de credit este cuantificat prin alocarea de **provizioane individuale** si **provizioane la nivel de portofoliu**.

A.1. Alocarea Provizioanelor Individuale

A.1.1. Clienti Retail (persoane fizice si micro companii):

Daca exista o evidenta semnificativa a pierderii individuale, aceste conturi se evalueaza la nivel individual si sunt excluse din provizioanele calculate la nivel de portofoliu.

Urmatoarele cazuri sunt considerate ILLP:

1. Credite Default (default conform Default definition Retail B2 - Local Concept Paper)
2. Credite notificate DIP (Dare in Plata)

Formula de calcul pentru cazurile de mai sus:

Produce Negarantate: $ILLP = \text{Expunere} \times BEEL$

Produce Garantate: $ILLP = 100\% \text{Expunere} - WCV$

Unde:

Expunere – Expunerea bruta (On-Balance)

BEEL – Cea mai buna estimare a pierderii asteptate conform definitiei din Regulamentul UE 575/2013 (CRR, Articolul 181, Punctul 1(h))

WCV - (Valoarea ajustata a garantiilor alocate de tip imobiliar si cash collateral) calculata conform manualului local de garantii "Local Collateral Management Manual"

Pentru acele credite restructurate care intra pe conditia de ILLP se verifica pierderea in urma restructurarii si daca valoarea neta actualizata scade cu peste 2.5% fata de valoarea activului, aceasta se va reflecta in alocare aditionala de provizion dupa cum urmeaza:

Produce Negarantate: $ILLP = \text{Min} (\text{Exposure}, \text{Exposure} \times BEEL + \text{Impairment Test})$

Produce Garantate: $ILLP = \text{Min} (\text{Exposure}, \text{Exposure} - WCV + \text{Impairment Test})$

Unde:

Impairment Test = $\max(0; \text{Valoarea contabilă a activului} - \text{Valoarea actuală a fluxurilor de numerar viitoare estimate})$

Provizioanele individuale se calculeaza si pentru expunerea extrabilantiera astfel:

$$ILLP_{\text{off-balance}} = (\text{Suma netrasa} \times CCF_{LRA}) \times BEEL$$

Unde:

Suma netrasa - suma disponibila de tras de catre client;

CCF_{LRA} - medie pe termen lung al CCF-ului realizat bazat pe date reale

BEEL - cea mai buna estimare a pierderii asteptate conform definitiei din Regulamentul UE 575/2013 (CRR, Articolul 181, Punctul 1(h)).

A.1.2. Clienti Non-Retail (alții decât persoane fizice și micro companii)

Un activ financiar sau un grup de active financiare este depreciat și sunt generate pierderi din depreciere atunci și numai atunci când există dovezi obiective ale deprecierii ca urmare a unui sau mai multor evenimente survenite după recunoașterea inițială a activului, iar evenimentul (evenimentele) generator (generatoare) de pierderi afectează fluxurile viitoare de trezorerie preconizate din activul financiar sau grupul de active financiare într-un mod care poate fi evaluat în mod fiabil.

Calculul provizioanelor individuale constă în compararea Valorii Contabile a Activului înregistrată la costul amortizat cu Valoarea Prezenta a Fluxurilor de Trezorerie Viitoare rezultate din valorificarea garanției și/ sau fluxurile viitoare de trezorerie estimate a fi generate de către entitate în baza principiului continuității activității. Actualizarea fluxurilor de trezorerie viitoare se face cu rata inițială a dobânzii efective (reprezentând rata dobânzii aplicabilă în baza contractului inițial). În cazul în care Valoarea Contabilă a Activului este mai mare decât Valoarea Prezenta a Fluxurilor de Trezorerie Viitoare, suma provizionului individual de alocat reprezintă diferența dintre Valoarea Contabilă a Activului și Valoarea Prezenta a Fluxurilor de Trezorerie Viitoare.

A.2. Alocarea Provizioanelor Colective

A.1.1. Clienti Retail (persoane fizice și micro companii):

Când o pierdere înregistrată nu poate fi alocată individual unui cont, în scopul evaluării colective a deteriorării activelor, activele financiare pot fi grupate după caracteristici de risc similare ce indică capacitatea debitorului de a rambursa în conformitate cu termenii contractuali. Pierderile din depreciere recunoscute la nivel colectiv reprezintă un pas intermediar pentru identificarea acestora la nivel individual în cadrul grupului de active financiare (unde sunt analizate colectiv).

Portofoliile omogene include expuneri pentru care debitorii au întâmpinat dificultăți de la momentul inițial al recunoașterii, fără să existe dovezi de depreciere pentru recunoașterea la nivel individual.

Formula pentru a calcula ajustările de depreciere colective (PLLP) pentru conturi care nu sunt încă în stare de nerambursare (denumite înregistrate, dar neraportate (Incurred But Not Reported losses)) este următoarea:

$$PLLP \text{ (IBNR)} = \text{Expunere} \times PD_{PR} \times LGD_{LRA} \times LIP$$

Unde:

<i>Exposure</i>	- expunere bilanțieră brută a contului
<i>PD_{PR}</i>	- probabilitatea de nerambursare derivată din scorul calibrat a contului și bazată pe definiția de mai jos
<i>LGD_{LRA}</i>	- pierdere în caz de nerambursare utilizând medii pe termen lung ponderate cu default utilizând date reale
<i>LIP</i>	- perioada de identificare a pierderii în nr luni / 12

Perioada de identificare a pierderii pentru toate portofoliile din bancă este setată la 12 luni, astfel **LIP = 1**.

Pentru acele credite restructurate care sunt PLLP se verifica pierderea in urma restructurarii si daca valoarea neta actualizata scade cu peste 2.5% fata de valoarea activului, aceasta se va reflecta in alocare aditionala de provizion dupa cum urmeaza:

$$PLL = \text{Min} (\text{Exposure}, \text{Exposure} \times PD_{PR} \times LGD_{LRA} + \text{Impairment Test})$$

Unde:

$\text{Impairment Test} = \max(0; \text{Valoarea contabilă a activului} - \text{Valoarea actuală a fluxurilor de numerar viitoare estimate})$

Provizioanele colective se calculeaza si pentru expunerea extrabilantiera astfel:

$$PLL_{\text{off-balance}} = (\text{Suma netrasa} \times CCF_{LRA}) \times PD_{PR} \times LGD_{LRA} \times LIP$$

Unde:

Suma netrasa - suma disponibila de tras de catre client;

CCF_{LRA} - medie pe termen lung al CCF-ului realizat bazat pe date reale

LGD_{LRA} - pierdere in caz de nerambursare utilizand medii pe termen lung ponderate cu default utilizand date reale

LIP - perioada de identificare a pierderii in nr luni / 12

Conturile noi pentru care prima scadenta a platii este in viitor sunt excluse din analiza provizioanelor.

Pentru decembrie 2016 s-a calculat un provizion aditional pentru conturile care se puteau incadra pe legea Darii in Plata, calculat pe baza unui model de estimare a probabilitatii de notificare Dare in Plata si pierderea lor asteptata. In februarie 2017, dupa clarificarile aduse acestei legi, s-a renuntat la acest model de provizionare, conturile notificate fiind considerate default si incluse in modelul standard de provizionare.

A.1.2. Clienti Non-Retail (altii decat persoane fizice si micro companii)

Daca se dovedeste ca nu exista o dovada obiectiva de depreciere pentru un activ financiar analizat la nivel individual atunci activul este inclus intr-un grup de active financiare cu caracteristici similare iar analiza de depreciere are loc la nivel colectiv.

Pentru scopul evaluarii colective pentru depreciere, activele financiare sunt grupate in functie de caracteristici de risc de credit similare care indica capacitatea debitorilor de a plati toate sumele datorate in baza termenelor contractuale. Fluxurile de trezorerie contractuale si istoricul de nerambursare, constituie baza estimarii fluxurilor de trezorerie asteptate.

Istoricul de nerambursare este ajustat pe baza datelor observabile actuale pentru a reflecta efectele conditiilor economice ce nu au afectat perioada pe care se bazeaza istoricul de nerambursare, precum si pentru a indeparta efectele conditiilor care au fost intalnite in perioada istorica dar care nu mai sunt de actualitate.

Provizioanele colective sunt determinate prin inmultirea expunerii nete cu CCF (Credit Conversion Factor - factor de conversie a expunerii extrabilantiere in expunere bilantiera), rata de nerambursare

inregistrata istoric si pierderea datorata nerambursarii aferenta portiunii neacoperite cu garantii (LGD - determinat in baza istoricului de recuperare).

B. Definirea termenilor "restant" si "neperformant" in scopuri contabile.

Expuneri restante

Expunerile sunt restante atunci cand contrapartile nu au efectuat o plata ajunsa la scadenta potrivit contractului.

Credite neperformante, dar care nu sunt in stare de nerambursare

La nivel de Grup, s-a implementat regulamentul aferent creditelor restructurate si neperformante conform EBA/ITS/2013/03/rev1 din 24 iulie 2014 si revizuit in 10 martie 2015.

In scopul raportarii conform EBA ITS, expunerile neperformante sunt considerate cele care satisfac cel putin una din urmatoarele conditii:

- (a) expunerea a fost clasificata ca fiind in stare de nerambursare;
- (b) expunerea a fost depreciata conform IAS 39 "Instrumente financiare: recunoastere si evaluare";
- (c) expunere restructurata performanta reclassificata din neperformanta careia in perioada de monitorizare i-au fost extinse masurile de restructurare;
- (d) expunere restructurata performanta reclassificata din neperformanta care in perioada de monitorizare a atins mai mult de 30 de zile de intarziere.

Non-retail

Pentru clientii non-retail, atunci cand termenii si conditiile contractului de credit sunt modificate in favoarea clientului, Grupul face diferenta intre renegocierile uzuale si creditele restructurate conform definitiei emisa de EBA in documentul "Implementarea standardelor tehnice (ITS) privind supervizarea raportarii expunerilor restructurate si neperformante". Expunerile neperformante conform definitiei EBA includ si expuneri care nu prezinta niciun motiv de stare de nerambursare conform articolului 178 din CRR.

Un credit este considerat restructurat daca debitorul este in dificultate financiara si modificarea conditiilor/termenilor creditului reprezinta o concesie. Pentru clientii non-retail dificultatea financiara este evaluata prin intermediul Sistemului de Avertizare Timpurie care se bazeaza pe numerosi factori relevanti si acceptati in cadrul clasificarii de risc a clientului (ex. serviciul datoriei, scaderea ratingului etc.).

Conform IAS 39 "Instrumente financiare: recunoastere si evaluare" ajustarile pentru depreciere provin in urma aparitiei unui eveniment de pierdere; starea de nerambursare conform articolului 178 CRR reprezinta principalul indicator pentru ajustarile pentru depreciere individuale si colective.

Retail

Pentru clientii retail, expunerile sunt clasificate ca depreciate in cazul in care este indeplinita una din conditiile de mai jos:

1. Credite Default (in stare de nerambursare conform Default definition Retail B2 - Local Concept Paper)
2. Credite notificate DIP (Dare in Plata)

Pierderi din deprecierea creditelor si avansurilor acordate clientilor

Grupul revizuieste portofoliul de credite pentru a evalua deprecierea acestor active lunar. Pentru a determina daca ar trebui inregistrata o pierdere din depreciere, Grupul emite judecati cu privire la existenta de date observabile care sa indice o diminuare a fluxurilor de numerar viitoare estimate ale unui portofoliu de credite inainte ca diminuarea sa poata fi identificata pentru un credit individual din portofoliu. De exemplu, datele observabile pot fi de tipul schimbarilor nefavorabile in comportamentul de plata al unor debitori dintr-un grup sau ale conditiilor economice, nationale sau locale care se coreleaza cu incidente de plata din partea grupului de debitori.

Conducerea foloseste estimari bazate pe experienta din trecut a pierderilor din credite cu caracteristici similare ale riscului de credit atunci cand isi programeaza fluxurile viitoare de numerar. Metodologia si ipotezele folosite pentru a estima atat suma cat si data realizarii fluxurilor viitoare de numerar sunt revizuite regulat pentru a reduce decalajele existente intre datele estimate si valorile actuale. Estimarea pierderilor din credite tine cont de efectele vizibile ale conditiilor pietei actuale asupra estimarilor individuale/colective a pierderilor din deprecierea creditelor si avansurilor acordate clientilor. Prin urmare, Grupul a estimat pierderile din deprecierea creditelor si avansurilor acordate clientilor bazandu-se pe metodologia armonizata cu politicile Grupului si a stabilit ca nu mai sunt necesare si alte provizioane pentru acoperirea pierderii din deprecierea creditelor decat cele prezentate deja in situatiile financiare.

Din totalul provizioanelor de depreciere analiza specifica de contrapartida se aplica in cazul unor deprecieri identificate la nivel individual si se bazeaza pe estimarea optima de catre conducere a valorii actualizate a fluxurilor viitoare de numerar. In estimarea acestor fluxuri de numerar conducerea analizeaza situatia financiara a contrapartidei si valoarea realizabila neta a garantiilor. Evaluarea deprecierei fiecarui activ se stabileste in functie de valoarea actuala a acestuia, iar strategia de lucru si estimarea fluxurilor de numerar considerate recuperabile sunt aprobate independent prin functia de Risc de Credit.

Ajustarile pentru depreciere se constituie la nivel colectiv pentru deprecierea unui grup de active omogene din punct de vedere al pierderilor care au fost realizate si pentru care nu exista un indiciu obiectiv de depreciere individuala. Riscul de tara este o componenta in determinarea ajustarilor colective. In evaluarea colectiva a deprecierei creditelor conducerea ia in considerare ca factori determinanti calitatea creditului, marimea portofoliului, concentrarile si factorii economici. Pentru a determina necesarul de provizioane, se stabilesc modele de estimari cu privire la deprecierea inerente si la necesarul de parametri utilizati, modele ce se bazeaza pe experientele anterioare dar si pe conditiile economice actuale.

Nivelul efectiv al provizioanelor este determinat de acuratetea estimarii fluxurilor de numerar viitoare in cazul componenteii individuale de provizioane si de modelele de estimari si parametri utilizati in evaluarea colectiva a deprecierei.

C. Prezentare calitativa in conformitate cu reglementarile contabile

Reconcilierea intre valoarea totala a expunerii inainte de deducerea ajustarilor de depreciere si fara a lua in considerare efectul diminuarii riscului de credit si valoarea expunerilor din situatiile financiare este prezentata mai jos:

Mii RON	2016	
	Grupul	Banca
Numerar si disponibilitati la Banca Centrala	8.242.384	8.203.153
Active financiare detinute pentru tranzactionare	443.658	443.758
Derivative detinute pentru managementul riscului	1.013	1.013
Credite si avansuri acordate bancilor	546.165	546.165
Credite si avansuri acordate clientilor	21.397.526	20.996.078
Titluri de valoare	4.042.619	3.812.486
Investitii in entitati asociate si asocieri in participatie	15.572	62.655
Alte active	209.891	208.831
Creante privind impozitul amanat	13.180	13.042
Creante privind impozitul pe profit curent	13.994	12.775
Imobilizari corporale	236.867	235.679
Imobilizari necorporale	120.695	119.236
Total expunere bilantiera	35.283.564	34.654.871
Angajamente de credit	7.075.803	7.075.803
Garantii emise	1.606.985	1.606.984
Acreditiv	405.260	405.260
Total expunere extrabilantiera	9.088.048	9.088.047
Total expunere bilantiera si extrabilantiera	44.371.612	43.742.918

Valoarea totala a expunerii inainte de deducerea ajustarilor de depreciere si fara a lua in considerare efectul diminuarii riscului de credit, este impartita pe categorii de expuneri, dupa cum urmeaza:

Banca

<i>Articolul 442 (c) din CRR</i> <i>Clasele de expuneri in mii RON</i>	2016	Expunere medie
Sectorul public	11.497.820	11.133.138
Institutii financiare	2.374.284	2.530.363
Cienti corporativi	13.238.137	12.598.151
Cienti retail	14.749.976	14.331.588
Alte elemente*	1.882.701	1.777.963
Total	43.742.918	42.371.203

*Alte elemente includ numerar, active corporale si necorporale.

Grupul

<i>Articolul 442 (c) din CRR</i> <i>Clasele de expuneri in mii RON</i>	2016	Expunere medie
Sectorul public	11.708.441	11.338.354
Institutii financiare	2.290.035	2.464.896
Cienti corporativi	13.542.548	12.889.191
Cienti retail	14.927.948	14.504.599
Alte elemente*	1.902.640	1.797.441
Total	44.371.612	42.994.481

*Alte elemente includ numerar, active corporale si necorporale.

Referitor la impartirea pe arii geografice Grupul isi desfasoara activitatea in principal in zona geografica Romania, ca urmare, in intelesul articolului 442 litera (d) si (h) si al articolului 452 litera (j) din CRR, zona geografica relevanta a expunerilor este Romania.

In domeniul de aplicare a politicii de risc si de evaluare a bonitatii, Grupul tine cont de industria debitorului.

Banca

<i>Articolul 442 (e) CCR</i> <i>Industrii in mii RON</i>							2016
	Sectorul public	Institutii financiare	Corporate*	Din care IMM	Retail	Alte industrii	Total
Banci si asigurari	6.675.367	2.374.284	0	0	0	0	9.049.651
Gospodarii ale populatiei	0	0	0	0	13.751.021	0	13.751.021
Agricultura	0	0	628.031	434.453	104.283	0	732.314
Electricitate, petrol si gaze naturale	0	0	1.010.665	835.468	5.318	0	1.015.983
Productie	0	0	2.313.557	1.014.497	137.834	0	2.451.391
Constructii	0	0	2.196.387	987.854	100.790	0	2.297.177
Comert cu amanuntul si en-gros	0	0	3.819.098	977.070	342.979	0	4.162.077
Servicii	0	0	3.037.221	788.916	243.025	0	3.280.246
Sector public	4.822.453	0	0	0	64.726	0	4.887.179
Alte industrii	0	0	233.178	0	0	1.882.701	2.115.879
Total	11.497.820	2.374.284	13.238.137	5.038.258	14.749.976	1.882.701	43.742.918

*Categorica "Corporate" include si segmentul "IMM".

Grupul

							2016
<i>Articolul 442 (e) CCR Industria in mii RON</i>	Sectorul public	Institutiile financiare	Corporate*	Din care IMM	Retail	Alte industrii	Total
Banci si asigurari	6.675.367	2.290.035	0	0	0	0	8.965.402
Gospodariile ale populatiei	0	0	0	0	13.783.839	0	13.783.839
Agricultura	0	0	644.007	441.778	115.977	0	759.984
Electricitate, petrol si gaze naturale	0	0	1.010.665	835.468	5.318	0	1.015.983
Productie	0	0	2.313.557	1.014.497	137.834	0	2.451.391
Constructii	0	0	2.223.591	991.655	109.679	0	2.333.270
Comert cu amanuntul si en-gros	0	0	3.861.231	985.124	363.744	0	4.224.975
Servicii	0	0	3.164.641	829.067	323.920	0	3.488.561
Sector public	5.033.074	0	691	691	64.726	0	5.098.491
Alte industrii	0	0	324.165	15.837	22.911	1.902.640	2.249.716
Total	11.708.441	2.290.035	13.542.548	5.114.117	14.927.948	1.902.640	44.371.612

*Categorica "Corporate" include si segmentul "IMM".

Tabelul de mai jos prezinta o impartire a expunerilor in functie de maturitatea reziduala si pe clase de expunere:

Banca

						2016
<i>Articolul 442 (f) CRR Mii RON</i>	Sector public	Institutiile financiare	Corporatii	Retail	Alte elemente	Total
Pana la 1 an	8.747.437	1.972.794	7.806.470	1.088.232	1.527.786	21.142.719
Intre 1 an si 5 ani	2.142.431	258.171	4.222.604	5.925.774	0	12.548.980
Mai mare de 5 ani	594.910	53.309	1.206.945	6.982.838	0	8.838.002
Fara maturitate	13.042	90.010	2.118	753.132	354.915	1.213.217
Total	11.497.820	2.374.284	13.238.137	14.749.976	1.882.701	43.742.918

Grupul

						2016
<i>Articolul 442 (f) CRR Mii RON</i>	Sector public	Institutiile financiare	Corporatii	Retail	Alte elemente	Total
Pana la 1 an	8.791.077	1.920.342	7.838.834	1.105.190	1.542.637	21.198.080
Intre 1 an si 5 ani	2.289.268	263.262	4.260.710	5.945.546	0	12.758.786
Mai mare de 5 ani	614.916	53.309	1.440.886	7.124.080	263	9.233.454
Fara maturitate	13.180	53.122	2.118	753.132	359.740	1.181.292
Total	11.708.441	2.290.035	13.542.548	14.927.948	1.902.640	44.371.612

Tabelul de mai jos prezinta o impartire a expunerilor neperformante si a expunerilor restante, precum si impartirea valorii ajustarilor de depreciere pe clase de expuneri. Pentru expunerile neperformante si restante sunt prezentate doar expunerile bilantiere, in timp ce expunerile restante sunt prezentate doar pentru active nedepreciate.

Banca

					2016
<i>Articolul 442 (g) CRR</i> <i>Mii RON</i>	Sector public	Institutii financiare	Corporatii	Retail	Total
Credite depreciate	6	0	720.890	873.578	1.594.474
Credite neperformante	6	0	743.368	1.174.675	1.918.049
Credite restante nedepreciate	1	0	416.234	1.253.415	1.669.650
Ajustari pentru depreciere individuale	5	0	390.883	556.320	947.208
Ajustari pentru depreciere colective	562	23	39.944	247.324	287.853
Provizioane individuale pentru expunerile extrabilantiere	0	0	16.425	499	16.924
Provizioane colective pentru expunerile extrabilantiere	0	0	2.782	4.580	7.362

Grupul

					2016
<i>Articolul 442 (g) CRR</i> <i>Mii RON</i>	Sector public	Institutii financiare	Corporatii	Retail	Total
Credite depreciate	6	0	742.447	878.286	1.620.739
Credite neperformante	778	0	769.586	1.175.303	1.945.668
Credite restante nedepreciate	1	0	420.095	1.270.968	1.691.064
Ajustari pentru depreciere individuale	5	0	406.566	560.116	966.687
Ajustari pentru depreciere colective	562	23	41.726	247.765	290.076
Provizioane individuale pentru expunerile extrabilantiere	0	0	16.425	499	16.924
Provizioane colective pentru expunerile extrabilantiere	0	0	2.782	4.580	7.362

Tabelul de mai jos prezinta miscarile in ajustarile pentru depreciere.

Banca

<i>Articolul 442 (i) CRR</i> <i>Mii RON</i>	31 decembrie 2016
Ajustari pentru depreciere evaluate individual	
Sold la inceputul perioadei	877.499
Efectul in contul de profit si pierdere privind provizioanele de depreciere:	
Cheltuiala anului	706.311
Venituri din reluarea provizioanelor	-314.405
Utilizari de ajustari pentru depreciere*	-326.528
Efectul variatiei de curs de schimb	4.331
Sold la sfarsitul anului	947.208

Mii RON	31 decembrie 2016
Ajustari pentru depreciere evaluate colectiv	
Sold la inceputul anului	157.387
Efectul in contul de profit si pierdere privind provizioanele de depreciere:	
Cheltuiala anului	189.649
Venituri din reluarea provizioanelor	-61.966
Efectul variatiei de curs de schimb	2.783
Sold la sfarsitul anului	287.853
Total ajustari pentru depreciere	1.235.061

Grupul

<i>Articolul 442 (i) CRR</i> Mii RON	31 decembrie 2016
Ajustari pentru depreciere evaluate individual	
Sold la inceputul perioadei	908.242
Efectul in contul de profit si pierdere privind provizioanele de depreciere:	
Cheltuiala anului	713.260
Venituri din reluarea provizioanelor	-319.910
Utilizari de ajustari pentru depreciere*	-339.249
Efectul variatiei de curs de schimb	4.292
Sold la sfarsitul anului	966.635

Mii RON	31 decembrie 2016
Ajustari pentru depreciere evaluate colectiv	
Sold la inceputul anului	160.487
Efectul in contul de profit si pierdere privind provizioanele de depreciere:	
Cheltuiala anului	190.624
Venituri din reluarea provizioanelor	-63.814
Efectul variatiei de curs de schimb	2.830
Sold la sfarsitul anului	290.127
Total ajustari pentru depreciere	1.256.762

Banca

<i>Articolul 442 CRR</i> Mii RON	2016
Pierderi din creante neacoperite de provizion	97.228
Recuperari din credite si avansuri acordate clientilor	-141.830

Grupul

<i>Articolul 442 CRR</i> Mii RON	2016
Pierderi din creante neacoperite de provizion	97.228
Recuperari din credite si avansuri acordate clientilor	-142.978

11. Active negrevate de sarcini

Obiectul principal de activitate al Bancii este reprezentat de furnizarea de servicii bancare pentru persoane fizice și juridice. Serviciile oferite includ: deschideri de cont curent, plăți interne și internaționale, operațiuni de schimb valutar, acordarea de finanțări pentru nevoi operaționale, finanțări pe termen mediu, garanții bancare, acreditive. Principala sursă a activelor grevate cu sarcini provine din titluri de datorie gajate urmate de depozite colaterale. Cel mai mare volum al activelor negrevate cu sarcini provine din credite și avansuri acordate clienților urmate de numerar și disponibilități la Banca Centrală și de titluri de datorie.

<i>Mii RON</i>	Valoarea contabilă a activelor grevate cu sarcini	Valoarea justă a activelor grevate cu sarcini	Valoarea contabilă a activelor negrevate cu sarcini	Valoarea justă a activelor negrevate cu sarcini
Activele instituției raportoare	76.794		33.343.016	
Instrumente de capital	0	0	27.355	27.355
Titluri de datorie	60.732	60.732	4.108.604	4.125.559
Alte active	16.062		29.207.057	

<i>Mii RON</i>	Valoarea justă a garanțiilor reale primite sau a titlurilor proprii de datorie emise care sunt grevate cu sarcini	Valoarea justă a garanțiilor reale primite sau a titlurilor proprii de datorie emise care sunt disponibile pentru a fi grevate cu sarcini
Garanții reale primite de instituțiile raportoare	0	0
Instrumente de capital	0	0
Titluri de datorie	0	0
Alte garanții reale primite	0	0
Titluri proprii de datorie altele decât obligațiunile proprii garantate sau titlurile garantate cu active	0	0

<i>Mii RON</i>	Datorii corespunzătoare, datorii contingente sau titluri de valoare date cu împrumut	Active, garanții reale primite și titluri proprii de datorii emise, altele decât obligațiunile garantate și titlurile garantate cu active grevate cu sarcini
Valoarea contabilă a datoriilor financiare selectate	22.514	16.062

12. Utilizarea ECAI (External Credit Assessment Institution)

Grupul RBI utilizeaza pentru expunerile fata de administratiile centrale tratate in Abordarea Standard evaluarile de credit furnizate de cele trei institutii externe de evaluare a creditului: Standard and Poor's, Moody's si Fitch. Pentru celelalte tipuri de expuneri, se utilizeaza evaluarile de credit furnizate de Standard and Poor's.

Evaluarile de credit furnizate de cele trei institutii externe de evaluare a creditului sunt mapate pe nivele de calitate a creditelor aferente claselor de expuneri definite in Abordarea Standardizata:

ECAIs	Scala de evaluare a calitatii creditului/ Nivelul de calitate a creditului	Standard and Poor's	Moody's	Fitch
Evaluari de credit pe termen lung	1	AAA to AA-	Aaa to Aa3	AAA to AA-
	2	A+ to A-	A1 to A3	A+ to A-
	3	BBB+ to BBB-	Baa1 to Baa3	BBB+ to BBB-
	4	BB+ to BB-	Ba1 to Ba3	BB+ to BB-
	5	B+ to B-	B1 to B3	B+ to B-
	6	CCC+ and below	Caa1 and below	CCC+ and below
Evaluari de credit pe termen scurt	1	A-1+, A-1	P-1	F1+, F1
	2	A-2	P-2	F2
	3	A-3	P-3	F3
	4	Below A-3	NP	Below F3
	5			
	6			

A. Defalcarea expunerilor aferente riscului de credit

La 31 Decembrie 2016, valoarea totala a expunerilor si valorile expunerilor rezultate dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit pentru care cerintele de capital se determina aplicand Abordarea Standard, se prezinta dupa cum urmeaza:

Nivel Individual - in mii RON	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Cerinte de capital
Clasele de expuneri din Abordarea Standardizata	15,457,327	16,648,473	170,809
Administratii centrale sau banci centrale	10,261,137	11,430,816	-
Administratii regionale sau autoritati locale	4	4	0
Entitati din sectorul public	15,071	15,019	961
Banci multilaterale de dezvoltare	174,066	231,270	-
Organizatii internationale	-	-	-
Institutii	-	-	-
Societati, din care cu evaluare de credit ECAI:	2,589,094	2,553,929	108,115
Nivelul de calitate a creditului 5	2,352,754	2,401,295	6,820
Retail	285,288	284,949	11,878
Expuneri garantate cu ipotecii asupra bunurilor imobile	27,184	27,184	1,210

Nivel Individual - in mii RON	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Cerinte de capital
Expuneri in stare de nerambursare	5,769	5,588	445
Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	-	-	-
Obligatiuni garantate	-	-	-
Creante asupra institutiilor si societatilor cu o evaluare de credit pe termen scurt	-	-	-
Organisme de plasament colectiv (OPC)	-	-	-
Titluri de capital	88,676	88,676	14,641
Alte elemente	2,011,038	2,011,038	33,558

* Valoarea expunerii la risc este reprezentata de valoarea contabila a elementelor bilantiere si extrabilantiere, diminuată cu ajustările de valoare si provizioane, determina aplicand standardele prudentiale

Nivel Consolidat - in mii RON	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Cerinte de capital
Clasele de expuneri din Abordarea Standardizata	16,088,627	17,295,442	190,649
Administratii centrale sau banci centrale	10,467,454	-	-
Administratii regionale sau autoritati locale	17,163	3,436	275
Entitati din sectorul public	15,071	12,019	961
Banci multilaterale de dezvoltare	174,066	-	-
Organizatii internationale	-	-	-
Institutii	195	864	69
Societati, din care cu evaluare de credit ECAI:	2,826,943	1,550,546	124,044
<i>Nivelul de calitate a creditului 5</i>	236,340	228,056	18,244
Retail	455,859	248,577	19,886
Expuneri garantate cu ipoteca asupra bunurilor imobile	70,783	45,908	3,673
Expuneri in stare de nerambursare	12,720	12,793	1,023
Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	-	-	-
Obligatiuni garantate	-	-	-
Creante asupra institutiilor si societatilor cu o evaluare de credit pe termen scurt	-	-	-
Organisme de plasament colectiv (OPC)	15,687	15,687	1,255
Titluri de capital	41,609	65,396	5,232
Alte elemente	1,991,077	427,886	34,231

* Valoarea expunerii la risc este reprezentata de valoarea contabila a elementelor bilantiere si extrabilantiere, diminuată cu ajustările de valoare si provizioane, determina aplicand standardele prudentiale

13. Expunerea la Riscul de Piata

Raiffeisen Bank S.A. calculeaza cerinta de capital pentru riscul de piata utilizand metodologia standard descrisa in CRR.

Cerinta de capital pentru riscul de piata la 31 Decembrie 2015, respectiv 31 Decembrie 2016 este urmatoarea:

Mii RON	31-Dec-16	31-Dec-15
Cerinte de fonduri proprii pentru riscul de pozitie general aferent instrumentelor de datorie tranzactionate	9,860	8,386
Cerinte de fonduri proprii pentru riscul de pozitie specific aferent instrumentelor de datorie tranzactionate	0	0
Cerinte de fonduri proprii pentru riscul valutar	11,277	3,008
Total cerinte de fonduri proprii pentru riscul de piata	21,137	11,394

14. Riscul Operational

In cadrul Raiffeisen Bank marimea capitalului adecvat profilului de risc operational se calculeaza, atat pentru scopuri interne cat si pentru scopuri prudentiale, dupa **Metoda Abordarii Standard** - metoda descrisa initial in documentele Basel si utilizata pentru calcularea cerintei de capital la nivel de RZB Group.

15. Expuneri din titluri de capital neincluse in portofoliul de tranzactionare

A. Prezentare generala a metodelor contabile si a metodelor de evaluare

Banca are expuneri din titluri de capital clasificate ca disponibile pentru vanzare. Banca a clasificat investitiile in entitatile asociate si asocierile in participatie ca active financiare disponibile pentru vanzare si acolo unde este cazul le evalueaza la cost minus provizionul pentru depreciere.

Activele financiare disponibile în vederea vânzării sunt acele active financiare nederivate care sunt desemnate drept disponibile pentru vânzare sau care nu sunt clasificate drept (a) credite si avansuri, (b) investitii detinute pâna la scadenta, sau (c) active financiare la valoarea justa prin contul de profit si pierdere.

În cazul activelor financiare disponibile pentru vânzare, atunci când o scadere în valoarea justa a unui activ financiar disponibil pentru vânzare a fost recunoscuta în alte elemente ale rezultatului global si exista dovezi obiective ca activul este depreciat, pierderea cumulata ce a fost recunoscuta direct în alte elemente ale rezultatului global va fi reluata din conturile de alte elemente ale rezultatului global si recunoscuta în contul de profit si pierdere chiar daca activul financiar nu a fost încă derecunoscut. Valoarea pierderii cumulate care este reluata din conturile de alte elemente ale rezultatului global în contul de profit si pierdere va fi diferenta dintre costul de achizitie (net de

rambursarile de principal si amortizare) si valoarea justa curenta, minus orice pierdere din deprecierea aceluia activ financiar recunoscuta anterior în contul de profit si pierdere.

În cazul în care, în perioada urmatoare, valoarea justa a unui instrument de datorie clasificat drept disponibil pentru vânzare creste, iar aceasta crestere poate fi legata în mod obiectiv de un eveniment care a avut loc ulterior recunoasterii în contul de profit si pierdere a pierderilor anterioare, pierderea din depreciere trebuie eliminata si suma trebuie recunoscuta în contul de profit si pierdere.

De asemenea, Grupul înregistreaza cheltuieli cu deprecierea activelor disponibile pentru vânzare de natura actiunilor daca se constata o depreciere semnificativa sau prelungita a valorii lor juste sub costul de achizitie. Este necesara aplicarea rationamentului profesional pentru a determina ce este „semnificativ” si „prelungit”, iar când aplica acest rationament Grupul evalueaza, printre alti factori, durata si masura în care valoarea justa a investitiei este mai mica decât costul acesteia.

Oricare cresteri ulterioare de valoare justa a instrumentelor de capital disponibile pentru vânzare care au fost depreciate sunt recunoscute în situatia rezultatului global.

Banca

<i>Articolul 447 (b)- (c)</i> <i>Mii RON</i>	Valoare contabila	Valoare justa	Valoare de piata
Instrumente de capital	27.361	27.361	23.333
Nelistate	4.028	4.028	0
Listate	23.333	23.333	23.333
Investitii în entitati asociate si asocieri în participatie	62.655	62.655	0
Nelistate	62.655	62.655	0

Banca

<i>Articolul 447 (d) Mii RON</i>	2016
Castiguri (Pierderi) nete realizate din instrumente de capitaluri proprii	95.373

Banca

<i>Articolul 447 (e) Mii RON</i>	2016
Castiguri (Pierderi) nete nerealizate din instrumente de capitaluri proprii	5.873
Din care: incluse în fonduri proprii de nivel 1	2.765

16. Expuneri la riscul de rata dobanzii pentru activitati din afara portofoliului de tranzactionare

Obiectivul bancii in ceea ce priveste administrarea riscului de piata este de a controla expunerea bancii la acest tip de risc, prin stabilirea unor limite. Aceste limite privind riscul de piata sunt detaliate in „Politica privind riscul de piata”, care prezinta principalele tipuri de riscuri de piata la care banca este expusa (riscul de curs valutar si riscul de rata a dobanzii), precum si structura si valoarea limitelor de piata. Banca are urmatoarele tipuri de limite de risc de piata:

- pentru riscul de rata a dobanzii: limite de senzitivitate (basis points value) pe total si pe diferite benzi de refixare a dobanzii, limite pentru Valoarea la Risc si limite de stopare a pierderii;
- pentru riscul valutar: limite privind pozitia deschisa pe valute si pe total, limite pentru Valoarea la Risc si limite de stopare a pierderii;
- pentru alte tipuri de risc de piata (ex. riscul de pret): limite privind expunerea notionala, limite pentru Valoare la Risc si limite de stopare a pierderii.

Funcția de control a riscului de piata este asigurata de un department dedicat din cadrul Directiei Grup Risc Control si Managementul Portofoliului, in conformitate cu Regulamentul de Organizare si Functionare al bancii. Sfera de cuprindere a procesului de administrare al riscului de piata se refera la toate riscurile de piata pe care banca le are, la nivel individual si consolidat. Monitorizarea riscurilor de piata la care banca este expusa se realizeaza cu frecventa zilnica si saptamanala iar raportarea expunerilor la acest risc se face catre conducerea bancii (zilnic) si catre Comitetul de Active si Pasive (lunar).

Riscul principal la care sunt expuse activitatile din afara portofoliului de tranzactionare este riscul de pierdere ca urmare a modificarilor in fluxurile de numerar viitoare sau a valorii de piata a instrumentelor financiare determinate de fluctuatia ratelor de dobanda.

Principalele surse ale riscului de rata a dobanzii din activitatile din afara portofoliului de tranzactionare (banking book) sunt reprezentate de corelatiile imperfecte dintre data maturitatii (pentru activele si datoriile purtatoare de rate fixe de dobanda) sau data refixarii dobanzii (pentru activele si datoriile purtatoare de rate de dobanda variabile), evolutia adversa a curbei dobanzilor (evolutia neparalela a ratelor de dobanda a activelor si pasivelor purtatoare de dobanda) si corelatia imperfecta in ajustarea ratelor de incasat si de platit pentru diferite instrumente financiare cu caracteristici de refixare a dobanzii asemanatoare dar nu identice.

Principalele valute pentru care Banca detine pozitii deschise la riscul de rata dobanzii sunt RON, EUR, USD si CHF. Exista pozitii deschise si in alte valute in afara celor principale insa de dimensiuni foarte reduse.

La nivelul Bancii gestionarea riscului de rata dobanzii din activitati din afara portofoliului de tranzactionare (cu exceptia portofoliului de titluri din afara portofoliului de tranzactionare care nu sunt parte din portofoliul de lichiditate) este realizata de Directia Managementul Bilantului si Portofoliului din cadrul Diviziei Trezorerie in concordanta cu Strategia Raiffeisen Bank S.A. in

domeniul administrării riscului de rata dobânzilor din activități din afara portofoliului de tranzacționare aprobată de către Comitetul pentru Active și Pasive (ALCO) și în cadrul sistemului de limite de risc de piață aprobate.

Acoperirea riscului de rata dobânzilor se poate realiza prin instrumente bilanțiere sau prin instrumente financiare derivate. Instrumentele financiare derivate utilizate de Banca pentru reducerea riscului de rata dobânzilor includ swap-uri pe rata dobânzilor a căror valoare se schimbă în funcție de modificările ratelor de dobândă.

Pentru a măsura riscul de rata a dobânzilor, banca calculează un gap pentru rata dobânzilor, în care fluxurile de numerar aferente activelor și datorilor sensibile la ratele dobânzilor sunt grupate în funcție de maturitatea contractuală sau de momentul contractual de refixare a dobânzilor. Elementele fără maturitate contractuală și fără reguli contractuale de refixare a dobânzilor, cum sunt conturile curente și conturile de economii, sunt modelate și repartizate pe benzi de scadență.

Riscul de rata a dobânzilor pentru activitățile din afara portofoliului de tranzacționare este evaluat cu frecvența săptămânală. Raportarea privind expunerea la riscul de rata a dobânzilor se realizează cu frecvența cu frecvența lunară în ALCO.

Mai jos este prezentată variația valorii economice a bilanțului (include atât activitățile din portofoliul de tranzacționare cât și cele din afara sa) la data de 31 decembrie 2016 ca urmare a unor șocuri de 100bp pentru întreaga curbă a randamentelor și ca urmare a unor șocuri de 50bp pentru randamentele peste 1 an, defalcată pe valute (presupunând că nu există mișcări asimetrice în curbă dobânzilor și o poziție bilanțieră constantă):

Mii RON	200 bp	200 bp
	Creșteri	Descreșteri
RON	86,810	(101,607)
EUR	85,480	(93,154)
USD	7,950	(8,522)
CHF	(6,639)	7,243
Total	173,600	(196,040)

17. Expunerea la pozitile din securitizare

Pozitiile in securitizare detinute de banca reprezinta o securitizare sintetica si sunt originare ca urmare a participarii bancii in initiativa JEREMIE.

Initiativa **JEREMIE** reprezinta un set de actiuni avand ca obiectiv cresterea accesului la finantare al IMM-urilor. Initiativa este organizata in Romania prin intermediul Fondului European De Investitii, care administreaza fonduri puse la dispozitie de Fondul European de Dezvoltare Regionala (FEDR). **Fondul European de Investitii (EIF)**, este parte a Bancii Europene de Investitii, si reprezinta principalul instrument de promovare a finantarilor oferite de Comisia Europeana. Fondul ofera capital de risc pentru IMM-uri si furnizeaza garantii institutiilor financiare pentru a acoperi imprumaturile acordate IMM-urilor. Prin programul JEREMIE s-a garantat in proportie de 80% finantarile acordate companiilor eligibile, utilizand surse din Programul Operational Sectorial Cresterea Competitivitatii Economice (POS-CCE).

Obiectivele bancii in legatura cu activitatea de securitizare

In Decembrie 2010, Raiffeisen Bank S.A. a incheiat tranzactia de securitizare sintetica in cadrul initiativei JEREMIE, prin care Fondul European de Investitii (FEI) acopera partial riscul de credit al unui portofoliu de credite acordate de catre banca intreprinderilor mici si mijlocii (IMM). Instrumentul folosit este o garantie de portofoliu care acopera prima pierdere. Prin participarea la acest program, obiectivul bancii este de a eficientiza utilizarea capitalului, beneficiul fiind transferat clientului, printr-un cost mai mic al creditului si o cerinta diminuată de garantare.

Raiffeisen Bank in rolul de originator

In programul JEREMIE, prin contractul semnat cu FEI, acesta din urma garanteaza 80% din fiecare credit eligibil inclus in portofoliu, acoperind pierderile pana la un maxim de 25% din valoarea portofoliului. La 31 Decembrie 2016, volumul portofoliului de credite aflat in securitizare este de 57,203 mii Ron integral garantat de EIF (la 31 decembrie 2015, portofoliul securitizat a fost in valoare de 113,697 mii Ron), dupa cum urmeaza:

Nivel Individual & Consolidat – Mii RON					
Valoarea totala a expunerilor din securitizari initiale	Protecția creditului pentru expunerile securitizate	Poziții din securitizare: expunere initiala			Valoarea totala ponderata la risc a expunerii
		Total, din care:	deduse din fondurile proprii	supuse unor ponderi de risc *	
57,203	57,203	0	-	0	0

** determinarea cerintelor de capital se efectueaza aplicand Metoda Formulei Reglementate*

Mentionam ca in Decembrie 2014 acest program tratat ca securitizare a fost incheiat.

Rolurile bancii in procesul de securitizare

Raiffeisen Bank S.A. nu are investitii in pozitii de securitizare sau rescuritizare.

18. Practici de remunerare si recrutare

Sistemul de remunerare al Raiffeisen Bank S.A. este in conformitate cu si promoveaza un management corect si eficient al riscului si nu incurajeaza asumarea de riscuri ce depasesc nivelurile tolerate. Acesta este in linie cu strategia de business, obiectivele, valorile si interesele pe termen lung ale bancii si ale Grupului RBI si incorporeaza masuri pentru evitarea conflictului de interese.

Politicele de remunerare Raiffeisen Bank S.A. sunt aprobate de catre Consiliul de Supravegere RBRO, prin Comitetul de Remunerare.

Sistemul de compensare in Raiffeisen Bank S.A. este guvernata de urmatoarele principii:

- Sistemul de compensare sprijina strategia de business si obiectivele pe termen lung ale companiei, interesele si valorile, prin utilizarea setului de KPI-uri RBI si a competentelor culturale cheie.
- Principiile de compensare incorporeaza masuri pentru evitarea conflictului de interese.
- Politica si principiile de compensare sunt in concordanta si promoveaza practici solide si eficiente de management al riscului si evita plata variabila pentru asumarea riscului ce depaseste nivelul tolerat pentru institutie, prin KPI-uri si management de procese (ex: procesul de Management al Performantei, comitete de risc).
- Compensarea este bazata pe o structura functionala si este legata de performanta. In plus, reguli speciale se aplica pentru personalul a carui activitate profesionala are un impact material asupra profilului de risc („angajati identificati”).
- Compensarea este competitiva, sustenabila si rezonabila si este definita in acord cu valoarea relativa muncii, piata si practica.
- Compensarea fixa este principial definita in acord cu conditiile pietei.
- Structura compensarii (proportia platii variabile relativ la compensarea fixa) este echilibrata, ceea ce permite fiecarui angajat un nivel adecvat al remuneratiei, bazat pe salariul fix.
- Plata variabila totala nu limiteaza abilitatea RBRO sa isi intareasca baza de capital.
- Toate programele de plata variabila includ niveluri minime de performanta si praguri maxime de plata.
- Performanta este baza pentru toate schemele de compensare variabila si tine cont de:
 - Performanta RBRO, a unitatii (daca este cazul) si individuala (inclusiv respectarea codului de conduita si cerintelor de conformitate)
 - Costurile de risc, funding si capital.
- Performanta individuala este produsul rezultatelor obtinute si al comportamentelor/ competentelor, bazata atat pe masuri cantitative cat si calitative, evaluata in cadrul procesului de evaluare a performantei si luand in considerare criterii financiare si non-financiare.
- Performanta Grupului/ unitatii este produsul rezultatelor obtinute plecand de la masuri cantitative, bazate pe un set de KPI-uri.
- Personalul angajat in functii de control este compensat independent de unitatea de business pe care o supravezeste, are autoritatea adecvata si remuneratia acestor angajati este determinata pe baza realizarii obiectivelor proprii, nefinand cont de rezultatele zonei pe care o monitorizeaza. Structura de remuneratie fixa si variabila trebuie sa fie in favoarea remuneratiei fixe.

- Platile variabile garantate sunt utilizate in mod exceptional, putand fi oferite in primul an de contract.
- Platile legate de incetarea anticipata a unui contract vor reflecta performanta avuta de-a lungul timpului si nu vor rasplati performanta slaba.

Compensarea variabila reprezinta un element important al abordarii compensarii totale, scopul sau fiind de a atrage, motiva si retine angajatii. Asadar, trebuie sa aiba la baza criterii clare de performanta, cantitative si calitative care sunt legate de valoarea adaugata ajustata la risc.

Daca unui angajat i se plateste compensare variabila, aceasta se face pentru performanta masurata. Performanta se traduce in rezultate si comportamente: „ce” si „cum”, conform sistemului de management al performantei. Asadar toate schemele de compensare variabila sunt legate de managementul performantei sau un sistem comparativ de setare al tintelor.

Compensarea variabila este rezonabila si balansata in comparatie cu salariul de baza si in linie cu practicile pietei locale. Fiecare schema de plata variabila defineste un nivel tinta de plata variabila. Tinta de plata variabila poate fi exprimata ca procent din salariu sau in suma absoluta si reprezinta nivelul de plata variabila la o performanta de 100%.

Procesul de management al performantei furnizeaza o diferentiere a nivelurilor de performanta individuala, iar plata variabila este corespunzatoare. Diferentierea performantei este un element necesar al unei culturi a performantei – angajatii cu performante ridicate sunt diferentiati de cei cu performanta medie sau slaba.

Sistemele de compensare variabila (din punct de vedere al masurarii performantei si alocarii in cadrul institutiei) reflecta toate tipurile de risc prezent sau viitor, inclusiv riscuri dificil de masurat precum riscul de lichiditate, reputational si operational si sa ia in considerare costul capitalului si lichiditatea necesare.

Masurarea performantei pentru angajatii din functii de control (ex: risc, audit, conformitate) reflecta cerintele specifice acestor functiuni. Compensarea angajatilor din functiile de control este in acord cu atingerea obiectivelor legate de functiunile respective si intr-o maniera independenta de ariile de business pe care le supravegheaza, dar proportional cu rolul acestora in banca.

Remunerare variabila

Toate platile variabile, incluzand orice plata amanata, sunt efectuate numai daca sunt indeplinite urmatoarele criterii:

- Acest lucru este sustenabil din punct de vedere al situatiei financiare a Grupului RBI si al RBRO, justificat in functie de performanta bancii, a directiei sau a individului.
- Se atinge un profit net.

Informatii cantitative cu privire la remuneratia angajatilor identificati sunt prezentate mai jos:

Numarul membrilor in echivalent norma intreaga	82
Numarul membrilor organului de conducere în funcția sa de conducere	7
Remunerația fixă totală (în euro), din care:	9.085.990
- numerar	9.085.990
- acțiuni și instrumente legate de acțiuni	-
- alte tipuri de instrumente	-
Remunerație variabilă totală (în euro), din care:	1.432.861
- numerar	1.134.448
- acțiuni și instrumente legate de acțiuni	298.413
- alte tipuri de instrumente	-
Suma totală a remunerației variabile acordate pentru anul 2016 și care a fost amânată (în euro), din care:	273.066
- numerar	136.533
- acțiuni și instrumente legate de acțiuni	136.533
- alte tipuri de instrumente	-
Art. 450 alin.(1) lit.h) pct.(iii) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 - suma totală a remunerației variabile amânate, datorate și neplătite, acordată în anii anteriori și nu în anul 2016 (în euro)	-
Suma totală a ajustărilor explicite în funcție de performanță de tip expost aplicate în anul 2016 remunerațiilor acordate în anii anteriori (în euro)	-
Numărul de beneficiari ai remunerațiilor variabile garantate (plăți noi cu încadrarea)	-
Suma totală a remunerațiilor variabile garantate (plăți noi cu încadrarea) (în euro)	-
Numărul de beneficiari ai plăților compensatorii	-
Suma totală a plăților compensatorii acordate în anul 2016 (în euro)	-
Art. 450 alin.(1) lit. h) pct.(vi) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 - cea mai mare plată compensatorie acordată unei singure persoane (în euro)	-
Numărul de beneficiari ai contribuțiilor la beneficiile discreționare de tipul pensiilor în anul 2016	-
Suma totală a contribuțiilor la beneficiile discreționare de tipul pensiilor (în euro) în anul 2016	-
Suma totală a remunerației variabile acordate pe perioade multianuale potrivit programelor care nu sunt revizuite anual (în euro)	-

În Raiffeisen Bank S.A., politica de recrutare pentru selectarea membrilor structurii de conducere stabilește criteriile și procedura conform căreia trebuie evaluată compatibilitatea celor propuși/numiți ca membri ai organului de conducere, dar și criteriile de evaluare a celor care ocupă funcții cheie.

Politica privind calificarea și experiența (Fit & Proper) din RBRO stabilește procedurile interne aplicabile și criteriile pentru evaluarea compatibilității, în concordanță cu prevederile legale locale (Regulamentul BNR nr. 5/ 2013 cu privire la cerințe de prudențialitate ale instituțiilor de credit, Regulamentul BNR nr. 6/ 2008 privind începerea activității și modificările în situația instituțiilor de credit, persoane juridice române și a sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe etc).

De asemenea, politica definește măsurile ce trebuie aplicate în situațiile în care aceste persoane nu sunt compatibile pentru pozițiile în cauză și cum se asigură compatibilitatea permanentă.

Întrucât atât îndrumarul EBA cât și Regulamentul BNR nr. 5/ 2013 cuprind mențiuni cu privire la importanța diversității la nivelul conducerii superioare, în plus față de setul standard de criterii de compatibilitate reglementat prin politica privind calificarea și experiența, suntem conștienți că diferențele de gen, culturale, de educație și experiență ale membrilor conducerii superioare nu pot decât să adauge mai multă valoare organizației noastre.

Având în vedere structura actuală a organului de conducere, facem precizarea că principiul diversității din punct de vedere al genului a fost pus în aplicare prin numirea doamnei Anca Ioan și a doamnei Ana Maria Mihaescu în cadrul Consiliului de Supraveghere al Raiffeisen Bank S.A.

Informații cu privire la cunoștințele, calificările și expertiza efectivă a membrilor organului de conducere sunt prezentate în Anexa 2.

19. Efectul de levier

În plus față de cerințele minime de capital, CRR a introdus indicatorul efectului de levier ca instrument de limitare a riscului de îndatorare excesivă.

Efectul de levier reprezintă acumularea excesivă de către bănci a unor expuneri în raport cu fondurile lor proprii. Indicatorul efectului de levier poate fi considerat un indicator simplificat de solvabilitate datorită faptului că măsoară volumul activelor neponderate la risc comparativ cu fondurile proprii de nivel 1.

Procesul de gestionare a riscului asociat folosirii excesive a efectului de levier

Raiffeisen Bank S.A. monitorizează nivelul și modificările indicatorului efectului de levier, precum și riscul legat de efectul de levier ca parte a procesului de evaluare a adecvării capitalului intern (ICAAP).

Factorii cu impact asupra indicatorului efectului de levier în perioada de referință

La data de 31 Decembrie 2016, indicatorul efectului de levier al RBRO la nivel individual și consolidat a fost de 7 %, după cum urmează (valorii în mii Ron):

Rezumatul reconcilierii activelor contabile și a expunerilor pentru calcularea indicatorului efectului de levier	Nivel Individual	Nivel Consolidat
Total active conform situațiilor financiare publicate	33,419,812	34,026,800
Ajustări pentru instrumentele financiare derivate	80,251	80,251
Ajustare pentru elementele extrabilanțiere (și anume conversia expunerilor extrabilanțiere în sume de credit echivalente)	2,774,526	2,800,296
Alte ajustări	(153,632)	(147,751)
Indicatorul de măsurare a expunerii totale pentru calcularea indicatorului efectului de levier	36,120,957	36,759,596

Prezentarea informațiilor comune cu privire la indicatorul efectului de levier	Nivel Individual	Nivel Consolidat
Elemente bilanțiere (cu excepția instrumentelor financiare derivate, a SFT și a activelor fiduciare, dar incluzând garanțiile reale).	33,014,089	33,621,078
(Valoarea activelor deduse în momentul stabilirii fondurilor proprii de nivel 1)	(150,623)	(144,742)
Total expuneri bilanțiere (cu excepția instrumentelor financiare derivate, a SFT și a activelor fiduciare)	32,863,466	33,476,335
Costul de înlocuire a tuturor tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate (și anume fără marja de variație în numerar eligibilă)	60,562	60,562
Sume suplimentare pentru expunerea potențială viitoare (Potential Future Exposure – „PFE”) aferente tuturor tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate (metoda marcării la piață)	80,251	80,251
Total expuneri la instrumente financiare derivate	140,814	140,814
Active SFT brute (fără recunoașterea compensării), după ajustarea tranzacțiilor contabile de vânzare	342,151	342,151

Total expuneri la tranzactiile de finantare prin titluri	342,151	342,151
Expuneri extrabilantiere exprimate in valoarea notionala bruta	9,088,047	8,540,294
(Ajustari pentru conversia in sume de credit echivalente)	(6,313,521)	(5,739,998)
Alte expuneri extrabilantiere	2,774,526	2,800,296
Fonduri proprii de nivel 1	2,854,916	2,911,004
Indicatorul de masurare a expunerii totale pentru calcularea indicatorului efectului de levier	36,120,957	36,759,596
Indicatorul efectului de levier	7.90%	7.92%

Defalcarea expunerilor bilantiere (cu exceptia instrumentelor financiare derivate, a SFT si a expunerilor exceptate)	Nivel Individual	Nivel Consolidat
Totalul expunerilor bilantiere (cu exceptia instrumentelor financiare derivate, a SFT si a expunerilor exceptate), din care:	33,014,089	33,621,078
<i>Expuneri aferente portofoliului de tranzactionare</i>	<i>384,206</i>	<i>384,206</i>
<i>Expuneri aferente portofoliului bancar, din care:</i>	<i>32,629,883</i>	<i>33,236,872</i>
Obligatiuni garantate	-	-
Expuneri considerate ca fiind suverane	11,600,521	11,805,504
Expuneri fata de administratii regionale, banci de dezvoltare multilaterala, organizatii internationale si entitati din sectorul public, care nu sunt tratate ca entitati suverane	647,081	664,240
Institutii	537,329	538,349
Expuneri garantate cu ipoteci asupra bunurilor imobile	4,484,383	4,527,936
Expuneri de tip retail	6,329,664	6,493,681
Societati	6,141,953	6,361,965
Expuneri in stare de nerambursare	677,981	684,107
Alte expuneri (de exemplu, titluri de capital, securitizari si alte active care nu corespund unor obligatii de credit);	2,210,972	2,161,091

20. Utilizarea abordarii IRB in ceea ce priveste riscul de credit

A. Tipurile de abordari aprobate de Banca Nationala a Romaniei

A.1. Abordarea bazata pe modele interne de rating (IRB)

Raiffeisen Bank S.A. aplica metoda IRB, exceptand tipurile de expuneri pentru care a fost primita aprobarea de aplicare a Abordarii Standard (permanent sau temporar), detaliate dupa cum urmeaza:

A.2. Abordarea Standard Permanent

Conform prevederilor art. 150 din CRR, pentru urmatoarele clase de expuneri, banca indeplineste conditii de utilizare partiala permanent:

- Expuneri fata de administratiile centrale sau bancile centrale, exprimate in moneda Ron sau intr-o valuta a unui stat membru UE
- Expuneri fata de Organizatii Internationale
- Expuneri fata de Banci Multilaterale de Dezvoltare
- Expuneri fata de organismele administrative si entitatile fara scop lucrativ, incluzand Entitati apartinand sectorului public si biserici si comunitati religioase
- Expuneri de tip retail aferente clientilor persoane fizice cu tratament non-retail sau credite pentru achizitia de autoturisme sau cei care beneficiaza de expuneri sub forma de scrisori de garantie

Aplicarea Abordarii Standard Permanent pentru aceste clase de expuneri se datoreaza numarului limitat al contrapartilor iar implementarea unui sistem de rating pentru contrapartile respective constituie un efort excesiv pentru banca, sau datorita apartenantei la unitati operationale de mica importanta, claselor de expuneri sau tipurilor de expuneri care nu sunt semnificative din perspectiva dimensiunii si a profilului de risc.

A.3. Abordarea Standard Temporar

Expuneri de tip retail, reprezentate de portofoliile de clientii de tip Professionals (din portofoliul Micro), respectiv cel achizitionat de la Citibank in 2013, au aprobarea de a utiliza temporar abordarea standard, pana la aprobarea utilizarii IRB.

B. Structura sistemelor interne de rating

Rating-urile externe sunt aplicate in mod direct doar in cazul operatiunilor de securitizare.

Pentru toate celelalte tipuri de active, un rating extern existent nu inlocuieste un rating intern si prin urmare nu anuleaza obligativitatea crearii unui rating intern. Rating-urile externe nu sunt utilizate ca input in niciunul dintre modelele de rating interne; rating-urile externe sunt utilizate doar in scopul comparatiei cu rating-urile interne. In procesul de determinare a rating-urilor interne, rating-urile externe si documentatia acestora sunt folosite exclusiv ca informatie aditionala.

Comparatia intre rating-urile interne si cele externe in tabele de mapare constituie un element de baza cu precadere in procesul de validare a modelelor de rating aferente portofoliilor cu probabilitate de nerambursare scazuta ("low-default").

Tabelul urmator prezinta tipurile de expuneri si modelul de rating folosit pentru fiecare dintre acestea:

Clasa de expuneri	Modelul de rating										
	CORP	LCO	SMB	SLOT	INS	SOV	LRG	FIN	CIU	PI	Micro
Retail										X	X
Administratii centrale sau Banci centrale						X					
Municipalitati/Administratii publice locale							X				
Societati din sectorul public	X	X				X	X				
Banci Multilaterale de Dezvoltare								X			
Organizatii Internationale						X					
Institutii financiare								X			
Corporatii	X	X	X		X			X		X	
Finantari specializate				X							
Persoane fizice non-retail	X	X									
Creante provenind din titluri de capital	X	X		X	X			X			

CORP: Corporatii/Companii, LCO: Companii Mari, SMB: Intreprinderi Mici si Mijlocii (IMM), SLOT: Finantari specializate, INS: societati de asigurare, SOV: Administratii Centrale, LRG: Administratii Publice Locale, FIN: Institutii Financiare, CIU: organisme de plasament colectiv

B.1 Utilizarea estimarilor interne

In conformitate cu abordarea IRB, estimari ale parametrilor interni de risc sunt utilizate nu doar in calcularea cerintei de capital, dar si pentru determinarea costului standard al riscului si capitalului economic.

B.2 Mecanisme de control pentru sistemele de rating

Modelele de rating non-retail sunt validate centralizat la nivelul RBI AG pentru toate institutiile membre ale Grupului RBI, de catre departamentul "Validarea Modelelor de Rating" o structura independenta de Divizia de Risk si de divizia "Risk Controlling". Sistemele de rating sunt revizuite cu ajutorul unor mecanisme de validare, pe baza urmatoarelor metode:

- Evaluarea documentatiei modelelor de rating
- Evaluarea ipotezelor ce stau la baza modelelor de rating (model design)
- Evaluarea calitatii datelor utilizate pentru validare

- Evaluarea aplicării rezultatelor modelelor de rating
- Analize ale distribuției portofoliului pe clasele de rating
- Monitorizarea performanței de discriminare a rating-ului final
- Evaluarea performanței de discriminare a input-urilor individuale și a sub-modulelor sistemelor de rating
- Compararea între rata de nerambursare estimată și cea observată
- Evaluarea stabilității modelului de rating
- Determinarea și analiza matricelor de migrare
- Monitorizarea relației între rating-urile interne și cele externe

Modelele de rating retail sunt revizuite local, iar validarea anuală este realizată prin intermediul unui Comitet de Validare la nivelul RBI Group. Prin urmare, această structură de validare este independentă de zonele unde riscul de credit este generat.

B.3 Descrierea procesului de rating intern

B.3.1 Informații generale

Un client este alocat unui anumit model de rating pe baza clasei de expuneri în care este încadrat la momentul calculării rating-ului. Această mapare între clasa de expuneri și modelul de rating adecvat constituie o parte fixă a bazei de date de rating, ce documentează pașii de urmat în crearea unui rating, împreună cu procesul de rating în sine.

În toate modelele de rating utilizate în Grupul RBI, "principiul celor patru ochi" (controlul dual) este aplicat cu strictețe. Principiile de conformitate sunt documentate în baza de date de rating. Toți angajații și comitetele implicate în procesul de rating trebuie înregistrați în această bază de date.

Creanțele provenite din titluri de capital sunt alocate unui model de rating în funcție de tipul clientului respectiv. Pentru aceste tipuri de active expunerile ponderate sunt determinate folosindu-se metoda PD/LGD.

B.3.2 Modelul de rating Corporații

Aria de Aplicabilitate

Clienții Corporații/Companii sunt alocați fie modelului de rating Corporații Mari, fie Corporații, fie IMM. Delimitarea între modelele Corporații și IMM se bazează pe următoarele două criterii, pentru care pragurile de delimitare sunt stabilite la nivelul fiecărei țări: "cifra de afaceri" și "expunerea față de bancă". Delimitarea între modelele Corporații Mari și Corporații se bazează pe pragurile stabilite pentru criteriile "total venituri" și "total active"; ambele praguri trebuie depășite pentru încadrarea în modelul Corporații Mari.

Dezvoltare și Obiective

Modelul de rating Corporații a fost dezvoltat de experți RBI, pe baza datelor interne colectate din toate unitățile Grupului RBI, folosind metode statistice moderne, precum și raționamente expert ale analiștilor de rating din RBI Viena și din alte unități ale Grupului RBI.

Parametri cantitativi și calitativi sunt combinați statistic pentru a obține o evaluare completă a bonității clientului.

Modelul de Rating

Modelul de rating Corporatii are doua componente:

- **Analiza cantitativa**
Modelul este bazat pe evaluarea informatiilor financiare ale clientului. Variabilele cantitative incluse in model, precum si ponderea fiecarei variabile, au fost determinate statistic, avand ca scop maximizarea puterii de discriminare pe o perioada de un an. Scorul cantitativ tine seama si de tendintele recente in situatia financiara a clientului, precum si de perspectivele acestuia.
- **Analiza calitativa**
Sectiunea calitativa se bazeaza pe un set de intrebari-cheie, la care analistul de rating furnizeaza raspuns. Setul de intrebari este construit intr-o maniera care sa favorizeze o evaluare obiectiva. Variabilele calitative, ponderea fiecarei variabile, precum si scorul alocat fiecarui posibil raspuns au fost determinate statistic, avand ca scop maximizarea puterii de predictie pe o perioada de un an.

Rating-ul clientilor Corporatii rezulta din combinarea optima a evaluarii cantitative cu evaluarea calitativa, precum si posibile semnale de avertizare. Modelul de rating Corporatii evalueaza riscul in mod diferit in functie de sectorul de activitate a clientului si tara de resedinta a acestuia.

Output-ul modelului de rating

Rezultatul final al modelului de rating Corporatii este incadrarea clientului in una dintre cele 25 de clase de rating, fiecare avand alocata o probabilitate de nerambursare.

Rating-ul clientului este un factor esential in decizia de creditare si influenteaza semnificativ conditiile in care un client este creditat. De asemenea, rating-ul constituie baza pentru determinarea cerintei de capital.

Procesul de rating

Responsabilul de Clientela obtine situatiile financiare si informatiile aditionale necesare pentru rating. Aceste informatii sunt transmise catre analistul de rating, impreuna cu solicitarea de a aloca un rating clientului respectiv. Din acest moment, Responsabilul de Clientela nu mai are o influenta directa in determinarea rating-ului.

Parametrii cantitativi si calitativi sunt inregistrati si procesati in modelul de rating exclusiv de catre analistul de rating. Rezultatul acestui proces il constituie determinarea unui rating intern si astfel incadrarea clientului intr-o clasa de rating. Rating-urile astfel create sunt documentate in baza de date de rating.

Cu toate ca acesta este un model de rating statistic, analistul de rating poarta responsabilitatea finala a rating-ului alocat, astfel ca este necesara o evaluare critica a situatiilor financiare ale clientului, precum si a parametrilor relevant de natura calitativa. Daca este necesar, analistul de rating poate ajusta manual rating-ul, astfel incat acesta sa reflecte cat mai exact bonitatea clientului.

B.3.3 Modelul de rating Corporatii Mari

Aria de Aplicabilitate

Clientii Corporatii/Companii sunt alocati fie modelului de rating Corporatii Mari, fie Corporatii, fie IMM. Delimitarea intre modelele Corporatii si IMM se bazeaza pe urmatoarele doua criterii, pentru care pragurile de delimitare sunt stabilite la nivelul fiecarei tari: "cifra de afaceri" si "expunerea fata de banca". Delimitarea intre modelele Corporatii Mari si Corporatii se bazeaza pe pragurile stabilite pentru criteriile "total venituri" si "total active"; ambele praguri trebuie depasite pentru incadrarea in modelul Corporatii Mari.

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating Corporatii Mari a fost dezvoltat de experti RBI, pe baza rating-urilor externe, a informatiilor financiare aferente acestor rating-uri externe, precum si pe baza datelor interne colectate din toate unitatile Grupului RBI, folosind metode statistice moderne, precum si rationamente expert ale analistilor de rating din RBI Viena si din alte unitati ale Grupului RBI.

Parametri cantitativi si calitativi sunt combinati pentru a obtine o evaluare completa a bonitatii clientului.

Modelul de Rating

Modelul de rating Corporatii Mari are doua componente:

- **Analiza cantitativa**
Modelul este bazat pe evaluarea informatiilor financiare ale clientului. Variabilele cantitative incluse in model, precum si ponderea fiecarei variabile, au fost determinate statistic, avand ca scop maximizarea puterii de discriminare pe o perioada de un an.

- **Analiza calitativa**
Sectiunea calitativa se bazeaza pe un set de intrebari-cheie, la care analistul de rating furnizeaza raspuns. Setul de intrebari este construit intr-o maniera care sa favorizeze o evaluare obiectiva.

Rating-ul clientilor Corporatii Mari rezulta din combinarea evaluarii cantitative cu evaluarea calitativa, luind in calcul tendintele recente in situatia financiara a clientului, perspectivele acestuia, precum si posibile semnale de avertizare. Modelul de rating Corporatii Mari evalueaza riscul in mod diferit in functie de sectorul de activitate a clientului si tara de resedinta a acestuia.

Output-ul modelului de rating

Rezultatul final al modelului de rating Corporatii Mari este incadrarea clientului in una dintre cele 25 de clase de rating, fiecare avand alocata o probabilitate de nerambursare.

Rating-ul clientului este un factor esential in decizia de creditare si influenteaza semnificativ conditiile in care un client este creditat. De asemenea, rating-ul constituie baza pentru determinarea cerintei de capital.

Procesul de rating

Responsabilul de Clientela obtine situatiile financiare si informatiile aditionale necesare pentru rating. Aceste informatii sunt transmise catre analistul de rating, impreuna cu solicitarea de a aloca un rating clientului respectiv. Din acest moment, Responsabilul de Clientela nu mai are o influenta directa in determinarea rating-ului.

Parametrii cantitativi si calitativi sunt inregistrati si procesati in modelul de rating exclusiv de catre analistul de rating. Rezultatul acestui proces il constituie determinarea unui rating intern si astfel incadrarea clientului intr-o clasa de rating. Rating-urile astfel create sunt documentate in baza de date de rating.

Analistul de rating poarta responsabilitatea finala a rating-ului alocat, astfel ca este necesara o evaluare critica a situatiilor financiare ale clientului, precum si a parametrilor de natura calitativa relevanti. Daca este necesar, analistul de rating poate ajusta manual rating-ul, astfel incat acesta sa reflecte cat mai exact bonitatea clientului.

B.3.4 Modelul de rating Intreprinderi Mici si Mijlocii (IMM)

Aria de Aplicabilitate

Delimitarea intre modelele Corporatii si IMM se bazeaza pe urmatoarele doua criterii, pentru care pragurile de delimitare sunt stabilite la nivelul fiecarei tari: "cifra de afaceri" si "expunerea fata de banca".

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating IMM a fost dezvoltat de experti din cadrul RBI in baza informatiilor relevante din toate unitatile din cadrul Grupului, precum si in baza unor metode statistice complexe si a expertizei analistilor de rating din Departamentul Credit Management Retail din RBI.

Parametrii cantitativi, calitativi si comportamentali sunt combinati statistic pentru a obtine o evaluare completa a bonitatii clientului.

Modelul de Rating

Modelul de rating IMM are trei componente:

- **Analiza cantitativa**
Modelul este bazat pe evaluarea informatiilor financiare ale clientului. Variabilele cantitative incluse in model au fost determinate statistic, pe baza puterii lor de predictie
- **Analiza calitativa**
Sectiunea calitativa se bazeaza pe un set de 31 de parametri, grupati in sase categorii principale. Parametrii sunt determinati in urma unui proces de selectie si evaluare statistica, dar incorporeaza si experienta expertilor in creditare IMM.
- **Analiza comportamentala**
In cadrul componentei comportamentale a rating-ului, sunt evaluate informatii cu privire la operatiunile de cont curent, produsele de creditare si de leasing ale clientului IMM. Datele sunt livrate automat, cu o frecventa lunara pentru calculul ratingului

Rating-ul clientilor IMM rezulta din combinarea evaluarii cantitative, calitative si comportamentale, conducand la incadrarea clientului in clasa corecta de rating.

Output-ul modelului de rating

Modelul de rating IMM are in total 12 clase de rating. Rating-ul clientului este un factor esential in decizia de creditare si influenteaza semnificativ conditiile in care un client este creditat.

Procesul de rating

Rating-ul este determinat de catre Responsabilul de Clientela IMM si Analistul de Risc IMM, cu experienta si buna cunoastere a segmentului IMM. Responsabilul de Clientela IMM are doar dreptul de a initia si propune un rating, care este apoi revizuit de catre Analistul de Risc IMM, respectandu-se "principiul celor patru ochi" (control dual). Rating-urile astfel create sunt documentate in baza de date de rating.

Analistul de rating poarta responsabilitatea finala a rating-ului alocat, astfel ca este necesara o evaluare critica a situatiilor financiare ale clientului IMM, precum si a parametrilor de natura calitativa relevanti. Daca este necesar, analistul de rating poate ajusta manual rating-ul, astfel incat acesta sa reflecte cat mai exact bonitatea clientului.

B.3.5 Modelul de rating Administratii Centrale (Rating-ul de tara)

Aria de Aplicabilitate

Rating-ul de tara este aplicabil ca:

- Rating de contrapartida pentru Administratia Centrala, Banca Centrala si entitati cu scop administrativ subordonate direct Administratiei Centrale.
- Estimare a riscului de tara, in scopul alocarii de limite de tara in cadrul unor tranzactii transfrontaliere.
- Plafon pentru estimarea riscului de transfer.

In cazul aplicarii ca rating de contrapartida, rating-ul este utilizat atat pentru expunerile denumite in moneda nationala, cat si in monede straine.

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating Administratii Centrale a fost introdus in Decembrie 1999, ca raspuns la criza din Asia din 1997/98. Modelul a fost revizuit in 2002, pentru a raspunde cerintelor Basel II. Cu ajutorul acestui model de rating Grupul RZB poate evalua riscul de tara, pe baza informatiilor publice disponibile cu privire la situatia economica si politica din tara respectiva.

Scorul total este mapat cu o clasa de rating, careia ii corespunde o probabilitate de nerambursare. Modelul prezinta o corelatie ridicata cu rating-urile externe.

In cadrul Grupului RZB, rating-ul de tara este determinat intr-o maniera centralizata, de catre un departament specializat din RBI AG, fiind pus la dispozitia tuturor entitatilor Grupului RZB. Rating-ul de tara RZB este singurul rating ce poate fi utilizat in aplicatiile de credit pentru contrapartide Administratii Centrale.

Modelul de Rating

Modelul de rating Administratii Centrale diferentiaza intre tari industrializate si tari in curs de dezvoltare. Aceasta distinctie se face ca urmare a faptului ca nivelul de datorie externa, capacitatea de acoperire a serviciului datoriei si nivelul de lichiditate externa sunt factori extrem de importanti in evaluarea riscului tarilor in curs de dezvoltare, dar prezinta doar o importanta secundara in evaluarea riscului tarilor industrializate.

Modelul de rating pentru tarile industrializate este bazat pe criteriile Tratatului de la Maastricht.

Modelul de rating pentru tarile in dezvoltare este format din 15 parametri cantitativi si 12 parametri calitativi. Parametrii inclusi in model explica intr-o maniera adecvata schimbarile in pozitia economica si externa ale unei tari.

Procesul de rating

Rating-urile de tara sunt create intr-o maniera centralizata de catre un department de analiza specializat din cadrul RBI AG, ce opereaza independent de zona de front office. Rating-ul este creat si arhivat intr-o baza de date interna, apoi pus la dispozitia entitatilor Grupului. Rating-ul de tara stocat in aceasta baza de date este utilizat in mod automat ca plafon de tara in alte modele de rating.

Analiza cantitativa se bazeaza pe informatii publice disponibile din surse de incredere precum Fondul Monetar International, Banca Mondiala, institute nationale de statistica, Institute of International Finance sau Economist Intelligence Unit. Analiza calitativa se bazeaza pe informatii din presa, din rapoarte de risc specializate si din discutii cu manageri din tarile respective.

Un rating este creat pentru fiecare dintre tarile pentru care entitatile din Grupul RBI au stabilite limite de tara, asadar nu doar in cazurile in care exista o expunere fata de o contrapartida de tip Administratie Centrala sau Banca Centrala. Acest lucru inseamna ca numarul tarilor cu rating este mai mare decat numarul expunerilor active fata de Administratiile Centrale sau Bancile Centrale.

Departamentele de relatie cu clientela solicita initierea unui rating de tara ori de cate ori noi limite de tara sunt solicitate.

Rating-urile sunt de regula determinate cel putin o data pe an si revizuite in mod constant de catre analisti pentru a tine seama de posibile tendinte negative.

Ca si in cazul celorlalte modele de rating din Grupul RBI, este respectat "principiul celor patru ochi" (control dual).

B.3.6 Modelul de rating Banci si Institutii Financiare

Aria de Aplicabilitate

Modelul de rating pentru banci si institutii financiare este utilizat in Grupul RBI pentru evaluarea bonitatii contrapartidelor de tip institutie financiara. Rating-ul este un factor esential in decizia de creditare.

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating pentru banci si institutii financiare a fost revizuit in 2015. Modelul revizuit a primit aprobarea autoritatilor de reglementare in octombrie 2016 si este utilizat in procesul de management al riscului din Noiembrie 2016.

Modelul de rating pentru banci si institutii financiare a fost dezvoltat statistic de experti RBI utilizand date interne si externe in mod similar ca in timpul procesului de dezvoltare a modelului de rating Corporate. In timpul procesului de dezvoltare a modelului de rating s-a mentinut o buna colaborare cu analistii de rating din cadrul RBI.

Structura ratingului revizuit este consistenta cu abordarea utilizata de agentile de rating extern. Ratingul este creat in 3 pasi, astfel:

1. Viabilitatea ratingului (abordare individuala sau ratingul inainte de a considera sustinerea financiara)

Indicatorii cantitativi calculati pe baza situatiilor financiare, factorii calitativi si riscul sectorului financiar sunt combinati inainte de a lua in considerare sustinerea financiara.

2. Ratingul final (dupa considerarea suportului financiar)

Sunt evaluate capacitatea si probabilitatea de a primi suport financiar de la actionari si/sau suportul sistemic. In baza acestei evaluari si urmand o logica strict definita, viabilitatea ratingului poate fi imbunatatita rezultand astfel ratingul final.

3. Plafonul de tara

Pentru a lua in considerare riscul de transfer si tranzactiile transfrontaliere, se aplica un plafon de tara.

Modelul de Rating

Modelul de rating pentru banci cuprinde urmatoarele module (sau functii de risc): modulul cantitativ, modulul calitativ, evaluarea riscului sectorului si modulul de suport. Modulul cantitativ evalueaza urmasorii indicatori calculati pe baza situatiilor financiare:

- Profitabilitatea
- Calitatea activelor
- Lichiditatea
- Structura de finantare
- Structura veniturilor

Prin utilizarea unor chestionare cu raspunsuri standard pre-definite, in cadrul modulului calitativ sunt evaluate urmatoarele aspecte:

- Pozitia bancii in cadrul sectorului bancar;
- Calitatea activelor
- Lichiditate si finantare
- Capitalizarea
- Profitabilitatea
- Perspective/evolutie

Modulul de evaluare a riscului sectorului financiar calculeaza gradul de risc si instabilitate in mediul economic in care un client opereaza. Acest modul are in vedere evolutiile macroeconomice.

Prin combinarea modulului cantitativ cu cel calitativ si cu evaluarea riscului sectorului financiar se calculeaza viabilitatea ratingului inainte de a considera sprijinul financiar.

Modulul de suport financiar evalueaza capacitatea si probabilitatea ca o banca sa beneficieze de suport financiar sistemic sau de la actionari. In functie de evaluarea efectuata de acest modul (care urmeaza o logica fixa) viabilitatea ratingului poate fi imbunatatita cu cativa clase de rating, rezultand ratingul final.

Apoi se aplica un plafon de tara pentru a tine cont de riscul de transfer si de tranzactii transfrontaliere.

Output-ul modelului de rating

Modelul are 25 clase de rating, similar ca in cazul modelului de rating Corporate, fiecarei clase fiindu-i asociata o probabilitate de neplata in timpul procesului de rating, analistul intocmeste un raport continand informatiile esentiale si de natura calitativa pentru evaluarea contrapartidei.

Ratingul clientului este un factor esential in decizia de credit si influenteaza termenii de acordare a unui credit. De asemenea, rating-ul constituie baza pentru determinarea cerintei de capital.

Procesul de rating

Rating-urile pentru banci si institutii financiare nebankare sunt create intr-o maniera centralizata de catre un departament de analiza specializat din cadrul RBI AG, ce opereaza independent de zona de front office. Rating-ul este creat si arhivat intr-o baza de date interna, apoi pus la dispozitia entitatilor Grupului.

Rating-ul initial se acorda unei contrapartide noi de tip banca/ institutie financiara nebankara la momentul inceperii relatiei cu aceasta. Pentru toti clientii activi, rating-ul este actualizat o data pe an sau ori de cate ori apar informatii de natura a influenta rating-ul.

Analistul de rating poarta responsabilitatea finala a rating-ului alocat, astfel ca este necesara o evaluare critica a situatiilor financiare ale clientului, precum si a parametrilor de natura calitativa relevanti. Daca este necesar, analistul de rating poate ajusta manual rating-ul, astfel incat acesta sa reflecte cat mai exact bonitatea clientului.

B.3.7 Modelul de rating Companii de Asigurare

Aria de Aplicabilitate

Modelul de rating pentru companii de asigurare este utilizat in Grupul RBI pentru evaluarea bonitatii contrapartidelor de tip companii de asigurare sau similare. Rating-ul este un factor esential in decizia de creditare.

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating a fost dezvoltat intern in 2002, pe baza experientei acumulate prin dezvoltarea si utilizarea modelului de rating Banci si Institutii Financiare inca din anii '90. Modelul este aplicat in mod uniform la nivel international pentru evaluarea tuturor companiilor de asigurari.

Sectiunea cantitativa a modelului de rating Companii de Asigurare este construita pe baza unui sistem de tip benchmark/ standard si constituie un model expert.

Modelul de Rating

Modelul de rating pentru companii de asigurare cuprinde urmatoarele sectiuni: sectiunea cantitativa, cea calitativa si evaluarea riscului. Atat indicatorii financiari, cat si ponderile acestora in cadrul modelului difera in functie de tipul produselor de asigurare oferite de companie: asigurari generale sau asigurari de viata.

Urmatorii parametri sunt analizati in sectiunea cantitativa:

- Venituri
- Structura primelor subscribe
- Capitalizare si solvabilitate
- Rezerve actuariale
- Lichiditate

Sectiunea calitativa evalueaza mediul in care compania de asigurari opereaza, precum si alte informatii, ca de exemplu:

- Actionarii si bonitatea lor
- Probabilitatea de a primi sprijin financiar, intern sau extern
- Modificari in cadrul legislativ ce reglementeaza sectorul asigurarilor
- Riscul economic in general si in sectorul asigurarilor in special, pe piata unde compania opereaza
- Pozitia companiei in cadrul sectorului de asigurari

Pentru estimarea riscului, se evalueaza riscurile implicate de activitatile desfasurate de catre insitutia financiara plecand de la tipul activitatii, structura bilantului si a contului de profit si pierdere si in functie de dependenta activitatilor de mediul economic si de mediul social.

Output-ul modelului de rating

Modelul are noua clase de rating plus o clasa pentru clientii aflati in incapacitate de plata.

In paralel cu procesul de determinare a rating-ului, analistul intocmeste o analiza scrisa, ce contine evaluarea informatiilor esentiale, de natura cantitativa si calitativa, pentru contrapartida respectiva.

Procesul de rating

Rating-urile pentru companiile de asigurari sunt create intr-o maniera centralizata de catre un departament de analiza specializat din cadrul RBI AG, ce opereaza independent de zona de front office.

Rating-ul este creat si arhivat intr-o baza de date interna, apoi pus la dispozitia entitatilor Grupului.

Rating-ul initial se acorda unei contrapartide noi de tip companie de asigurari la momentul inceperii relatiei cu aceasta. Pentru toti clientii activi, rating-ul este actualizat o data pe an sau ori de cate ori apar informatii de natura a influenta rating-ului.

Nici analistul si nici o alta entitate din cadrul Grupului nu are autoritatea de a modifica rating-ul final produs de model.

B.3.8 Modelul de rating Organisme de Plasament Colectiv (OPC)

Aria de Aplicabilitate

Modelul de rating pentru OPC este utilizat in Grupul RBI pentru evaluarea bonitatii contrapartidelor de tip fonduri de investitii sau similare. Rating-ul este un factor esential in decizia de creditare.

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating a fost dezvoltat in 2006. Modelul este aplicat in mod uniform pentru evaluarea tuturor OPC-urilor la nivel international, tinand seama in special de reglementarile stabilite prin directiva Uniunii Europene privind UCITS.

Modelul de rating OPC dezvoltat de RZB produce un rating relevant din punct de vedere al riscului de credit, nu din punct de vedere al deciziei de investitie. Obiectivul rating-ului este de a estima riscul de credit al contrapartidelor ce din punct de vedere legal si organizational au structura unui organism de plasament colectiv.

Modelul de Rating

Modelul de rating pentru OPC cuprinde doua sectiuni: cantitativa si calitativa. In sectiunea cantitativa, scorul aferent parametrilor individuali este calculat automat, pe baza unor benchmark-uri/ standarde. Scorurile din sectiunea calitativa sunt alocate manual de catre analistul de rating, pe baza unui manual de scoring.

Output-ul modelului de rating

Modelul are noua clase de rating plus o clasa pentru clientii aflati in incapacitate de plata. In paralel cu procesul de determinare a rating-ului, analistul intocmeste o analiza scrisa, ce contine evaluarea informatiilor esentiale, de natura cantitativa si calitativa, pentru contrapartida respectiva.

Procesul de rating

Rating-urile pentru OPC-uri sunt create intr-o maniera centralizata de catre un departament de analiza specializat din cadrul RBI AG, ce opereaza independent de zona de front office. Rating-ul este creat si arhivat intr-o baza de date interna, apoi pus la dispozitia entitatilor Grupului.

Rating-ul initial se acorda unei contrapartide noi de tip OPC la momentul inceperii relatiei cu aceasta. Pentru toti clientii activi, rating-ul este actualizat o data pe an sau ori de cate ori apar informatii de natura a influenta rating-ului.

Nici analistul si nici o alta entitate din cadrul Grupului nu are autoritatea de a modifica rating-ul final produs de model.

B.3.9 Modelul de rating Administratii Publice Locale (APL)

Aria de Aplicabilitate

Modelul de rating pentru APL este utilizat in Grupul RBI pentru evaluarea bonitatii contrapartidelor de tip administratii publice locale si entitati administrative asociate. Rating-ul este un factor esential in decizia de creditare.

Dezvoltare si Obiective

Modelul de rating APL a fost dezvoltat in 2003 si 2004 de catre RZB in cooperare cu entitati din Grupul RBI. Adaptari ale modelului la specificul local au fost dezvoltate, acolo unde acest lucru a fost necesar, de exemplu din cauza reglementarilor contabile si a cadrului legislativ diferit in unele tari din Europa de Est. Modelul de rating APL este un model expert.

Modelul de Rating

Modelul de rating pentru APL cuprinde doua sectiuni: cantitativa si calitativa. In sectiunea cantitativa, scorul aferent parametrilor individuali este calculat automat, pe baza unor benchmark-uri/ standarde. Scorurile din sectiunea calitativa sunt alocate manual de catre analistul de rating, pe baza unui manual de scoring.

Valorile parametrilor cantitativi sunt calculate pe baza situatiilor financiare ale clientilor si a bazelor de date statistice, daca sunt disponibile. Acesti parametri evalueaza capacitatea de a genera venituri, gradul de flexibilitate bugetara si nivelul de indatorare.

Parametrii calitativi includ de exemplu nivelul de dezvoltare economica, factori de natura politica, gradul de dezvoltare a infrastructurii.

Rating-ul APL este plafonat de rating-ul de tara (asa cum rezulta acesta din modelul de rating Administratii Centrale).

Output-ul modelului de rating

Rezultatul combinării secțiunii cantitative și calitative este mapat pe o scală cu zece clase de rating (inclusiv clasa pentru clienții aflați în incapacitate de plată).

Procesul de rating

Rating-urile pentru APL sunt create într-o manieră descentralizată, de către un analist de rating din entitatea RBI ce desfășoară relații de creditare cu respectiva APL. Rating-ul este creat și arhivat într-o bază de date internă, apoi pus la dispoziția entităților Grupului.

Rating-ul inițial se acordă unei contrapartide noi de tip APL la momentul începerii relației cu aceasta. Pentru toți clienții activi, rating-ul este actualizat o dată pe an sau ori de câte ori apar informații de natură a influența rating-ul.

Nici analistul și nici o altă entitate din cadrul Grupului nu are autoritatea de a modifica rating-ul final produs de model.

B.3.10 Modelul de rating Finantari Specializate

Aria de Aplicabilitate

Termenul "finantare specializată" ("specialized lending"), așa cum este utilizat în Directiva UE, se referă la finanțări structurate și reprezintă un segment al clasei de clienți Corporații. Acest segment se diferențiază de clienții Corporații în sens restrâns prin aplicarea criteriilor definite în Directiva UE:

- Finanțarea unor active
- Acces la și control asupra fluxurilor de numerar generate de activul finanțat
- Acces la și control asupra activului finanțat
- Sursa de rambursare a unei "finantari specializate" trebuie să se bazeze predominant pe fluxurile de numerar generate de activele finanțate (minim 80%), și nu pe fluxurile de numerar generate per total de către o companie operațională.

În conformitate cu definiția de mai sus, finanțarea achizițiilor de companii nu este clasificată ca finanțare specializată.

Modelul de rating dezvoltat de RBI acoperă următoarele sub-categorii:

- Finanțare de real estate
- Finanțarea de active mobile (avioane, vase etc.)
- Finanțare de proiect în sens strict (active imobilizate precum hale industriale, centrale electrice etc.)

Dezvoltare și Obiective

Modelul de rating a fost dezvoltat intern de experți RBI și înglobează experiența Grupului pe toate piețele unde acesta activează.

Modelul de rating clasifică proiectele în cinci clase de risc, care nu reflectă probabilitatea de nerambursare, ci o combinație între performanța economică a proiectului finanțat (PD) și situația bancii cu privire la garanțiile obținute (LGD).

Modelul de Rating

În conformitate cu cerințele Directivei UE, modelul de rating pentru finanțări specializate cuprinde două secțiuni: performanța economică a proiectului și situația bancii cu privire la garanțiile obținute.

Performanta economica este evaluata cu ajutorul unor parametri cantitativi si calitativi, combinati intr-un singur scor:

- **Analiza cantitativa**
Modelul se bazeaza pe evaluarea performantei economice a proiectului de-a lungul perioadei maxime acceptabile de creditare, in relatie cu serviciul datoriei. Perioada maxima acceptabila de creditare este aliniata la politica de creditare practicata de banca. Evaluarea are ca element central rata medie de acoperire a serviciului datoriei de-a lungul acestei perioade, rata de acoperire care este comparata cu benchmark-uri/ standarde uzuale in sectorul respectiv.
- **Analiza calitativa**
Sunt evaluati parametri esentiali care determina succesul proiectului cum ar fi:
 - Management si sponsor (experienta in domeniul specific proiectului, alte proiecte derulate)
 - Conditiiile de baza ale proiectului (locatie, echipament tehnic)
 - Structura de finantare (amortizabil, platibil intr-o singura transa, valoare reziduala)

Evaluarea garantiilor este a doua sectiune a modelului de rating si este efectuata in baza conditiilor specifice de piata.

Output-ul modelului de rating

Scorul performantei economice si rezultatul evaluarii garantiei sunt combinate pentru a aloca proiectul unei clase de rating ("slot").

Procesul de rating

Coordonatorul de produs/Responsabilul de clientela propune un rating; este aplicat "principiul celor patru ochi" (control dual), astfel ca Managerul de risc cu responsabilitati de rating fie confirma rating-ul propus, fie propune un alt rating. Sistemul de rating prezinta ambele propuneri – si al Coordonatorului de produs si al Managerului de risc.

Daca sunt propuse rating-uri diferite si nu se ajunge la un consens, rating-ul propus de Managerul de risc este aplicabil. Totusi, Coordonatorul de produs poate initia un proces de escaladare, ce poate culmina cu modificarea rating-ului de catre Chief Risk Officer (CRO).

B.3.11 Modelul de Rating pentru expuneri de tip retail (persoane fizice si Micro companii)

Aria de Aplicabilitate

Modelul de scoring este utilizat in Raiffeisen Bank S.A. pentru evaluarea bonitatii contrapartilor de tip persoane fizice si clienti IMM (Micro) cu produse standard pentru expunerile de tip retail; expunerile retail sunt prezente in toate cele 3 sub-segmentari, respectiv expuneri de tip retail garantate cu bunuri imobiliare, expuneri de tip retail reinnoibile si alte expuneri de tip retail. Scorul este factor de decizie in procesul de creditare.

Dezvoltare si Obiective

Modelele de Scoring pentru retail au fost dezvoltate initial in perioada 2005-2007 de catre Raiffeisen Bank S.A. in cooperare cu expertii Grupul RBI sau extern. In functie de performanta modelelor, care reflecta atat structura achizitiei cat si evolutia cadrului macro-economic, acestea au mai facut obiectul redezvoltarii pe parcursul timpului.

Începând cu Decembrie 2013, banca a primit aprobarea de a utiliza rezultatele modelului de rating pentru determinarea cerințelor de capital. Modelele de rating au fost dezvoltate pe baza datelor locale.

Modelul de rating (PD, LGD și CF)

Sistemul de rating aferent probabilității de nerambursare (PD) se bazează pe scorul fiecărei expuneri individuale și pe funcția de calibrare corespunzătoare. Pentru fiecare produs în parte, performanța expunerii este evaluată prin utilizarea fie a scorului de aplicatie, fie a scorului comportamental, în funcție de vechimea expunerii în portofoliu. Astfel, toate expunerile cu o vechime mai mică de 6 luni sunt evaluate utilizând scorul de aplicatie, iar pentru celelalte se utilizează scorul comportamental.

Pierderea în caz de nerambursare (LGD) este determinată la nivel de portofoliu pentru produsele negarantate. Pentru produsele garantate, alocarea la clasa de rating a LGD se face pe baza statutului de default sau non-default și a valorii individuale calculate de LGD. Pentru clienții de tip Micro Companii, alocarea la segmentarea de LGD se realizează în funcție de gradul de garantare. Garanțiile utilizate în estimarea LGD respectă criteriile de eligibilitate prevăzute în CRR.

Factorii de conversie (CF) sunt determinați la nivelul fiecărei expuneri în funcție de segmentul de risc în care este încadrat conform modelului de CF.

În afara calculului valorilor ponderate la risc a expunerilor, estimările interne mai sunt utilizate la raportarea către Grup, la alocarea de capital economic și în procesele uzuale de business (selecție de clienți potrivit unor criterii pre-definite).

Output-ul modelului de rating

Rezultatul sistemului de scoring este calibrat pe o scară cu zece clase de rating, din care o clasă aferentă expunerilor aflate în stare de nerambursare.

Procesul de scoring

Scoring-urile pentru persoane fizice și Micro companii au fost dezvoltate local, pe baza datelor disponibile Raiffeisen Bank S.A, intern sau extern. Departamentele de relație cu clientela solicită inițierea unui pre-scoring cu ocazia întocmirii unei aplicații de credit (scoring de aplicatie). Pre-scoringul devine score final de aplicatie odată cu finalizarea și verificarea datelor de creditare.

Pentru toți clienții activi, scoring-ul este actualizat după 6 luni, în funcție de comportamentul respectivului client (scoring comportamental)

Nici analistul și nici o altă autoritate din cadrul Grupului nu are autoritatea de a modifica scoring-ul final produs de model.

B.4 Comparatie între estimările institutiei și rezultatele efective

Calitatea procesului de rating și rezultatele estimării probabilităților de nerambursare sunt verificate cu regularitate în cadrul procesului de validare, prin comparația între probabilitățile de nerambursare estimate și rata de nerambursare efectiv observată pentru fiecare clasă de rating. În cazul în care analiza comparativă conduce la rezultate nesatisfăcătoare, se impune o analiză detaliată a cauzelor.

Tabelul de mai jos arată probabilitățile de nerambursare estimate și rata de nerambursare efectiv observată pentru fiecare clasă de rating (Modelul de rating pentru Finantari Specializate este exclus).

Rezultatul este media ponderata calculata in perioada de observatie. Pentru clientii din clasa de active "Administratii Centrale" sunt luati in calcul toti clientii cu rating in timp ce in cazul celorlalte tipuri de clienti calculul se face doar la nivelul clientilor activi (cu expunere relevanta).

Article 452 (i) CRR Rating model	Time period	Average PD in %	Average observed default rate in %
Corporate/Companies	31 Dec 2005 - 30 Sep 2015 (monthly)	3,343%	2,443%
Large Companies	31 Dec 2005 - 30 Sep 2015 (monthly)	1,232%	0,844%
Small and medium business	30 Jun 2006 - 30 Sep 2015 (monthly)	5,665%	3,739%
Insurance companies	31 May 2007 - 30 Jun 2015 (monthly)	0,874%	0,000%
Sovereigns	31 Jan 2005 - 31 Jul 2015 (monthly)	2,102%	0,686%
Local and regional governments	31 Jan 2006 - 30 Jun 2015 (monthly)	2,055%	0,765%
Financial Institutions	31 Dec 2006 - 30 Jun 2015 (monthly)	1,103%	0,613%
Collective Investment Undertakings	31 Dec 2007 - 31 Dec 2015 (yearly)	0,287%	0,000%
Private Individuals (PI)	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	1,590%	1,778%
hereof secured by immovable property	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	1,150%	1,361%
hereof qualifying revolving	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	2,230%	1,876%
hereof other	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	2,760%	3,154%
Small and medium enterprises (Micro SME)	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	3,850%	2,777%
hereof secured by immovable property	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	2,670%	2,539%
hereof other	31 Dec 2005 - 31 Dec 2016	4,160%	2,839%

In cazul portofoliului non-retail rezultatele arata ca probabilitatea de nerambursare estimata acopera suficient rata de nerambursare observata. Rata de nerambursare observata corespunde cu estimarea economica a acesteia si este acoperita suficient de probabilitatea de nerambursare estimata.

B.5 Metodele si datele folosite pentru estimarea si validarea probabilitatii de nerambursare

Probabilitatea de nerambursare estimata pentru fiecare clasa de rating indica probabilitatea ca un client alocat respectivei clase de rating sa ajunga in stare de nerambursare in urmatoarele 12 luni. Probabilitatile de nerambursare (PD) sunt estimate intern pentru urmatoarele modele de rating non-retail: Corporatii, Corporatii Mari, IMM, Administratii Centrale, Banci si Instituti Financiare, Companii de Asigurare, Administratii Publice Locale si Organisme de Plasament Colectiv. In cazul modelului de rating Finantari Specializate, alocarea clientilor intr-una dintre cele cinci clase de risc (dintre care o clasa reflecta situatia de nerambursare) se face prin combinarea performantei economice a proiectului si a situatiei bancii cu privire la garantiile obtinute, in conformitate cu legislatia de reglementare.

Probabilitatile de nerambursare se refera la o perioada de 12 luni si contin o marja de prudentialitate adecvata.

Estimarea probabilitatilor de nerambursare pentru o perioada de 12 luni se bazeaza pe definitia utilizata intern in cadrul Grupului RBI pentru starea de nerambursare, ce reprezinta o implementare specifica la nivelul Grupului a definitiei starii de nerambursare conform Basel II. Urmatoarele elemente concrete sunt luate in calcul cu privire la starea de nerambursare:

- Initierea procedurilor de insolventa
- Stergere de creanta (totala sau partiala)
- Declararea scadentei anticipate
- Retrustructurarea soldului creditului, ce genereaza o diminuare materiala a valorii sale

- Renunțarea la încasarea (totală sau parțială) dobânzilor datorate
- Vânzarea creanței cu înregistrarea unei pierderi economice materiale pentru banca
- Întârzierea la plată mai mare de 90 de zile pentru orice obligație materială din credite
- Retragerea licenței (aplicabil pentru instituțiile financiare)
- Moratoriu de plată (aplicabil pentru Administrații Centrale)
- Pierdere economică așteptată pentru banca

Output-ul modelelor de rating statistice (Corporatii, Corporatii Mari, IMM) este o probabilitate de nerambursare (PD) individuală, pe o scară de la 0 la 1, alocată fiecărui client. PD-urile sunt recalibrate în baza DR-urilor medii pe termen lung. O marjă de prudențialitate este adăugată, pentru a se ajunge la rezultatul final. Pe baza acestui PD, clienții sunt alocați în clase de rating; pentru fiecare clasă de rating sunt definite limite minime și maxime pentru probabilitatea de nerambursare. Pentru calculul activelor ponderate la risc se folosește o singură valoare de PD reprezentativă pentru fiecare clasă de rating.

Pentru portofoliile cu probabilitate de nerambursare scăzută ("low-default") – Administrații Centrale, Banci și Instituții Financiare, Companii de Asigurare – care prezintă un număr foarte mic de cazuri de nerambursare, sunt folosite informații privind nerambursarea din Moody's Credit Risk Calculator, începând cu ianuarie 1983. Aceste date sunt ajustate pentru a reflecta într-o manieră prudentă specificul portofoliului Grupului RZB și istoricul Grupului cu privire la evenimentele de nerambursare.

Pentru portofoliul low-default Administrații Publice Locale probabilitățile de nerambursare pentru o perioadă de 12 luni sunt estimate cu ajutorul unei combinații ponderate între probabilitatea de nerambursare determinată intern pentru Administrația Centrală și probabilitățile de nerambursare calculate prin metoda Pluto-Tasche, ajustate pentru a reflecta într-o manieră prudentă specificul portofoliului.

Pentru portofoliul low-default Organisme de Plasament Colectiv probabilitățile de nerambursare pentru o perioadă de 12 luni sunt estimate pe baza rating-urilor externe de risc de credit și a unei analize interne cu privire la gradul de îndatorare.

În cazul tuturor portofoliilor low-default, la estimarea finală a probabilității de nerambursare se pot aplica ajustări prudențiale adiționale.

Modele de rating pentru client retail:

Probabilitățile de nerambursare (PD) sunt estimate intern. Probabilitățile de nerambursare, se referă la o perioadă de 12 luni și conțin o marjă de prudențialitate adecvată. Estimarea probabilităților de nerambursare pentru o perioadă de 12 luni se bazează pe definiția internă a stării de nerambursare, ce reprezintă o implementare specifică la nivelul bancii a definiției stării de nerambursare, conform CRR.

Output-ul modelelor de rating statistice (Micro/PF) este o probabilitate de nerambursare (PD) individuală, pe o scară de la 0 la 1, alocată fiecărui client sau cont. Fiecare client/cont din portofoliu este evaluat lunar prin intermediul unui scor, pe baza căruia este alocat clasei de rating corespunzătoare. Pentru calculul activelor ponderate la risc se folosește valoarea de PD asociată clasei de rating.

Modelele utilizate în procesul de alocare de rating (scorecarduri, PD, LGD, CF) sunt validate cu o frecvență trimestrială. Revizuirea acestora, este realizată de către persoane care fac parte din unitatea de control a riscului de credit, independente de cei responsabili cu modelarea. Revizuirea modelelor este realizată cu o frecvență anuală, iar documentația rezultată este supusă validării în cadrul unui comitet de validare la nivelul Grupului RBI.

B.6. Abateri semnificative de la definitia starii de nerambursare

Nu este cazul, deoarece definitia starii de nerambursare utilizata de Raiffeisen Bank S.A. este cea reglementata in art.178 din CRR.

C. Defalcarea expunerilor aferente riscului de credit

La 31 Decembrie 2016, valoarea totala a expunerilor, valoarea expunerilor rezultate dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit, precum si ponderile de risc medii utilizate si volumul ajustarilor de valoare si a provizioanelor aferente expunerilor pentru care cerintele de capital se determina aplicand Abordarea bazata pe modele interne de rating, se prezinta dupa cum urmeaza:

Nivel Individual & Consolidat – Mii Ron	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Pondere de risc medie	Cerinte de capital	Ajustari de valoare si provizioane*
Abordarea bazata pe modele interne de rating (IRB)	28,933,995	27,727,180	60%	1,085,242	2,333,949
<i>Abordari IRB in care nu se utilizeaza nici estimari proprii ale pierderii in caz de nerambursare (LGD), nici factori de conversie</i>	<i>14,199,613</i>	<i>14,220,792</i>	<i>73%</i>	<i>558,197</i>	<i>1,226,121</i>
Administrații centrale și banci centrale	499	45,127	17%	607	0
Instituții	2,778,743	2,846,386	73%	79,790	17
Socetați - IMM-uri	5,144,660	5,051,477	77%	219,598	433,439
Socetați – Finanțari specializate	1,315,511	1,315,511	62%	62,824	166,776
Socetați - Altele	4,960,200	4,962,292	74%	195,378	625,889
<i>Abordari IRB in care se utilizeaza estimările proprii ale pierderii in caz de nerambursare (LGD) și/sau factori de conversie</i>	<i>14,675,843</i>	<i>13,505,053</i>	<i>51%</i>	<i>526,779</i>	<i>1,107,828</i>
Retail – Expunerile IMM-urilor garantate cu bunuri imobile	0	0	0%	0	0
Retail – Expunerile socetaților, altele decât IMM-uri, garantate cu bunuri imobile	6,029,870	4,859,080	49%	189,198	622,073
Retail – Expuneri eligibile reinoibile	2,898,820	2,898,820	22%	41,305	30,963
Retail – Alte IMM-uri	1,071,291	1,071,291	76%	64,293	217,829
Retail – Socetați, altele decât IMM- uri	4,675,862	4,675,862	62%	231,983	236,965
Titluri de capital in abordarea IRB	1,335	1,335	-	267	0
<i>Pozițiile din securitizare in abordarea IRB</i>	<i>57,203</i>	<i>0</i>	<i>0%</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Nivel Individual & Consolidat – Mii Ron	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Pondere de risc medie	Cerinte de capital	Ajustari de valoare si provizioane*
din care: resecuritizare	0	0	-	0	0
Active, altele decât cele care reprezinta creanțe de natura creditelor	0	0	-	0	0

* Valoarea expunerii la risc este reprezentata de valoarea contabila nediminuata cu volumul ajustarilor de valoare si provizioane (expunere bruta), determina aplicand standardele prudentiale (nu este diminuata cu valorile ajustarilor pentru dobanzi calculate ulterior momentului recunoasterii deprecierei activelor). Acelasi tratament prudential este aplicat si ajustarilor de valoare.

La 31 Decembrie 2016, valoarea expunerii aferente finantarilor specializate, in functie de ponderile de risc utilizate, se prezinta dupa cum urmeaza:

Nivel individual & Consolidat - Mii Ron			
Finanțări specializate** (Ponderi de risc):	Expunerea la risc*	Expunerea dupa aplicarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit	Cerinte de capital
0 %	221,248	221,248	0
50%	236,969	236,969	9,009
70%	634,835	634,835	34,837
90%	625,777	625,777	34,692
115%	137,159	137,159	8,740
250%	63,019	63,019	5,782

* Valoarea expunerii la risc este reprezentata de valoarea contabila nediminuata cu volumul ajustarilor de valoare si provizioane (expunere bruta), determina aplicand standardele prudentiale (nu este diminuata cu valorile ajustarilor pentru dobanzi calculate ulterior momentului recunoasterii deprecierei activelor).

** Aceste expuneri sunt incadrate in categoria de expuneri "Societați – Finanțari specializate" si "Societați - IMM-uri".

21. Utilizarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit

A. Managementul si recunoasterea tehnicilor de diminuare a riscului de credit

Se prezinta politicile si procesele privind evaluarea si managementul tehnicilor de diminuare a riscului recunoscute in determinarea cerintelor de capital, conform prevederilor prudentiale din CRR. Mentionam ca sunt prezentate reguli aplicate cu privire la eligibilitate, evaluare si ajustare a valorii aferente celor mai importante si utilizate tipuri de garantii, precum ipoteci imobiliare si mobiliare, garantii financiare, creante, scrisori de garantie si titluri.

Pentru ca o garantie sa fie eligibila a fi recunoscuta ca si tehnica de diminuare a riscului de credit, trebuie sa indeplineasca cumulativ urmatoarele:

1. Titlu legal valid, executoriu - drept de garantie al Bancii.
2. Valoare de piata sustenabila.
3. Realizabil si cu dorinta de realizare din partea Bancii.
4. Valoarea garantiei trebuie sa nu depinda/sa depinda in mica masura de capacitatea de rambursare a debitorului (sa nu existe corelatie semnificativa intre cele doua elemente).

In cazul in care moneda garantiei difera de moneda facilitatii, se aplica o ajustare de neconcordanta de moneda, care va reduce valoarea de piata a garantiei.

In cazul in care exista decalaje de scadenta (durata ramasa a garantiei (protectiei) este mai mica decat durata ramasa pana la maturitatea facilitatii garantate), protectia creditului nu va fi recunoscuta daca scadenta initiala a protectiei este mai mica de 1 an sau scadenta reziduala a garantiei este mai mica de 3 luni. Daca furnizorul de protectie are optiunea de a retrage protectia, scadenta acesteia va fi considerata la data cea mai apropiata la care contractul de protectie poate fi terminat. In aceste cazuri, se va aplica o ajustare de decalaj de scadenta, care va reduce valoarea de piata a garantiei.

Ajustarile de volatilitate, cele pentru neconcordantele de moneda sau decalajele de scadenta sunt cele reglementate de CRR si sunt procesate automat in sistemele bancii.

Evaluarea garantiilor este facuta de personalul bancii, personal care este independent de procesul de aprobare.

Garantiile materiale sunt re-evaluate cel putin o data pe an. Pentru garantiile financiare, frecventa minima de re-evaluare este 6 luni. In cazul in care este nevoie (de ex. schimbari semnificative ale pietei specifice) frecventa de reevaluare este marita. O frecventa mai mica a re-evaluarilor atrage dupa sine ajustari suplimentare de valoare a garantiilor considerate.

Ajustările de volatilitate, cele pentru neconcordanțele de moneda sau decalajele de scadență sunt cele reglementate de CRR și sunt procesate automat în sistemele băncii.

B. Garanțiile reale financiare

Garanțiile financiare sunt utilizate ca tehnici de diminuare a riscului de credit și considerate în determinarea cerințelor de capital, dacă sunt îndeplinite condițiile minime de eligibilitate din CRR.

Tipuri de garanții financiare și modul de evaluare:

B.1. Depozitul numerar

Depozitul numerar acceptat în garanție poate fi constituit la Raiffeisen Bank S.A. sau la alta instituție de credit. Valoarea garanției este suma depozitului ipotecat în favoarea băncii în valuta relevantă. Nu se aplică nicio ajustare suplimentară pentru depozitul deținut la Raiffeisen Bank S.A., în timp ce pentru depozitele la alta instituție de credit, în limita sumei ipotecate, se face o schimbare a probabilității de nerambursare (PD) a împrumutatului, cu cea a băncii deținătoare a depozitului.

B.2. Titluri de creanță

Pentru scopul folosirii ca și tehnica de diminuare a riscului de credit, se consideră următoarele tipuri de titluri de creanță:

- Titluri de creanțe emise de administrații sau bănci centrale, care au un rating egal sau mai bun decât nivelul 4 pe scala de evaluare a creditului (de ex. ratingul S&P 'BB-' sau superior) ;
- Titluri de creanțe emise de organisme internaționale sau bănci multilaterale de dezvoltare care conform prevederilor CRR primesc o pondere de risc de 0%;
- Titluri de creanță emise de instituții sau alți emitenți care au un rating egal sau mai bun decât nivelul 3 pe scala de evaluare a calității creditului (de ex. ratingul S&P de 'BBB -' sau superior) ;
- Titluri de creanță pe termen scurt cu rating care au un rating egal sau mai bun decât nivelul 3 pe scala de evaluare a calității creditului (de ex. ratingul S&P de 'A-3' sau superior) ;
- Titluri de creanță emise de instituții (în principal obligațiuni emise de bănci) care nu au rating alocat de o agenție externă de rating, dacă sunt îndeplinite criteriile din CRR (de ex. listate pe o bursă recunoscută, banca nu deține nici o informație ca respectivului titlu de creanță i-ar fi alocat un rating inferior nivelului 3 pe scala de evaluare a calității creditului iar restul emisiunilor au primit minim rating de nivel 3, etc).

Valoarea nominală este valoarea de piață pe bursa a titlurilor respective care este actualizată periodic.

B.3. Titluri de capital și obligațiuni convertibile

Titlurile de capital și obligațiunile convertibile, incluse într-un indice principal sau listate pe o bursă, sunt recunoscute ca tehnici de diminuare a riscului de credit. Valoarea nominală este valoarea curentă de piață de pe bursă. Ele sunt reevaluate periodic. Ajustarea de volatilitate aplicabilă nu este dependentă de ratingurile externe ci de faptul dacă acestea sunt incluse într-un indice principal

(de ex: DAX, Mdax, SDax, NEMAX, TecDAX, DowJones (DJI), S+P 500, Euro Stoxx, Nasdaq, etc) sau daca sunt listate pe o bursa recunoscuta.

Efectul in determinarea cerintelor de capital a garantiilor reale financiare

Valoarea pierderii datorate starii de nerambursare (LGD-loss given default) este redusa la 0 % pentru respectiva valoare de piata ajustata a garantiei (daca este cazul, diminuata cu ajustarile de valoare, cele aferente neconcordanțelor de moneda sau decalajelor de scadenta). In consecinta activele ponderate la risc sunt reduse la 0 pana la maximul valorii ajustate a garantiei.

Pentru depozitele numerar constituite la alte banci, pentru valoarea garantata se face o schimbare a probabilitatii de nerambursare (PD) a imprumutatului, cu cea a bancii detinatoare a depozitului.

C. Garantii reale materiale

Garantiile materiale sunt utilizate ca tehnici de diminuare a riscului de credit si considerate in determinarea cerintelor de capital, daca sunt indeplinite conditiile minime de eligibilitate din CRR.

Tipuri de garantii materiale si modul de evaluare:

Raiffeisen Bank S.A. utilizeaza ca tehnica de diminuare a riscului de credit urmatoarele tipuri de colaterale:

- Proprietatile imobiliare rezidentiale, care sunt definite ca proprietati care sunt sau vor fi ocupate sau inchiriate de catre proprietar in scopuri rezidentiale;
- Proprietatile imobiliare comerciale, care sunt definite ca birouri, centre comerciale si alte tipuri care reprezinta dezvoltari comerciale.

Conform precizarilor Bancii Nationale a Romaniei, pe teritoriul Romaniei, terenurile fara constructii sunt asimilate grupei altor tipuri de garantii materiale si de aceea nu pot fi utilizate ca si tehnici eligibile de diminuare a riscului de credit.

De asemenea, garantiile materiale de natura bunurilor mobile si stocurilor nu sunt considerate eligibile a fi considerate tehnici de diminuare a riscului de credit.

Evaluarea proprietatilor imobiliare

Valoarea justa a proprietatilor imobiliare este valoarea de piata.

Valoarea de piata este suma estimata pentru care un activ ar putea fi schimbat la *data evaluarii*, intre un cumparator hotarat si un vanzator hotarat, intr-o tranzactie nepartinitoare, dupa un marketing adecvat si in care partile au actionat fiecare in cunostinta de cauza, prudent si fara constrangere.

Evaluarea proprietatilor imobiliare este realizata si documentata conform standardelor profesionale ANEVAR si reglementarilor BNR, de catre evaluatori certificati ANEVAR avand specializarea Evaluator de Proprietati Imobiliare (EPI); evaluatorii (fie interni, fie externi) sunt independenti de procesul de aprobare.

Metodologia de evaluare utilizata este cea recunoscuta pe plan international, respectiv de standardele ANEVAR/ IVS, si anume: abordarea prin piata (comparatia directa) abordarea prin randament (capitalizarea veniturilor) si abordarea prin cost.

Valoarea astfel obtinuta este mai departe diminuata cu eventualele ranguri superioare in favoarea unor terti. Ca politica generala, Raiffeisen Bank S.A. accepta in garantie proprietati imobiliare si bunuri la care are rang prioritar 1 si nu accepta nici instituirea de ranguri subsecvente in favoarea unor terti.

Efectul in determinarea cerintelor de capital a garantiilor reale materiale

Pentru clientii retail (persoane fizice si micro companii), banca utilizeaza un proces intern de estimare a valorii pierderii datorate starii de nerambursare (LGD-loss given default), in baza datelor istorice.

Pentru restul clientilor, valoarea pierderii datorate starii de nerambursare (LGD-loss given default) este cea reglementata in CRR. Astfel, se va aplica un LGD de 35% pentru expunerea acoperita in proportie de 140% cu valoarea garantiei ajustata pe baza criteriilor mentionate anterior. In cazul expunerilor neacoperite in proportie de 140% cu garantie, expunerea este impartita intr-o parte garantata (considerand nivelul de garantare de 140 %) si o parte negarantata. In cazul in care valoarea garantiei este inferioara procentului de 30 % din expunere nu poate fi aplicata nicio reducere a LGD-ului.

D. Garantii reale - Creantele

Creantele sunt utilizate ca tehnici de diminuare a riscului de credit si considerate in determinarea cerintelor de capital in cazul aplicarii abordarii IRB, daca sunt indeplinite conditiile minime de eligibilitate din CRR.

Tipuri de creante si modul de evaluare:

Creantele pot fi folosite pentru tehnicile de diminuare a riscului de credit daca ele sunt legate de o tranzactie comerciala sau tranzactii cu o maturitate originala de mai putin sau egal cu un an. Creantele legate de securitizari, sub-participatii, instrumente derivate sau creante de la companiile afiliate nu sunt luate in considerare.

Valoarea nominala a creantelor deriva din listele de creante sau de facturi furnizate regulat de imprumutat, liste revizuite de banca.

Efectul in determinarea cerintelor de capital a garantiilor reale-creante

Exceptand clientii retail, banca va aplica un LGD de 35% pentru expunerea acoperita in proportie de 125% cu valoarea garantiei constand in creante. In cazul expunerilor neacoperite in proportie de

125% cu garantie, expunerea este impartita intr-o parte garantata (considerand nivelul de garantare de 125 %) si o parte negarantata.

E. Protectia nefinantata a creditului

Protectia nefinantata a creditului consta in garantiile emise de furnizorii eligibili de protectie mentionati mai jos care indeplinesc conditiile minime de eligibilitate cerute de CRR.

Tipuri de garantii si modul de evaluare:

Furnizorii de protectie acceptati in scopul aplicarii tehnicilor de diminuare a riscului de credit sunt:

- administratii centrale si banci centrale
- administratii regionale sau autoritati locale
- banci multilaterale de dezvoltare
- organizatii internationale care beneficiaza de o pondere de risc de 0%
- entitati administrative (din sectorul public) daca expunerile fata de ele sunt tratate ca expuneri fata de institutii sau administratii centrale
- institutii (care includ in principal banci)
- alte entitati corporate, inclusiv entitatea-mama, filialele si entitatile afiliate

Valoarea protectiei nefinantate este suma garantata, respectiv suma pe care furnizorul protectiei trebuie sa o plateasca in caz de neplata de catre imprumutat.

In cazul in care se apreciaza ca suma garantata nu poate fi platita in intregime de catre garantor, valoarea protectiei creditului este reduca in mod corespunzator.

Protectia nefinantata a creditului cu o contragarantie

In cazul in care o expunere este garantata cu o protectie nefinantata a creditului, care la randul ei este contragarantata cu o alta protectie nefinantata a creditului a unuia dintre urmatorii garantori, probabilitatea de nerambursare (PD) a contra-garantorului poate fi luata in considerare pentru calculul cerintelor de capital, daca sunt indeplinite toate cerintele CRR:

- administratia centrala sau banca centrala
- administratii regionale sau autoritatile locale
- banci multilaterale de dezvoltare
- organizatii internationale
- entitati din sectorul public, tratate ca si administratii centrale

Efectul in determinarea cerintelor de capital a protectiei nefinantate

Pentru valoarea garantata, Probabilitate de Nerambursare (PD) a garantorului va fi luata in considerare pentru calculul cerintelor de capital, in locul PD-ului celui care ia imprumutul.

F. Valoarea tehnicilor de diminuare a riscului de credit recunoscute

La data de 31 Decembrie 2016, valoarea bruta a expunerilor acoperite cu tehnici de diminuare a riscului de credit recunoscute, determinata dupa aplicarea ajustarilor de volatilitate si a celorlate ajustari de valoare datorate necorcordantelor de moneda sau de scadenta, aplicand standardele prudentiale (nu sunt aplicate valorile ajustarilor pentru dobanzi calculate ulterior momentului recunoasterii deprecierei activelor), se prezinta dupa cum urmeaza:

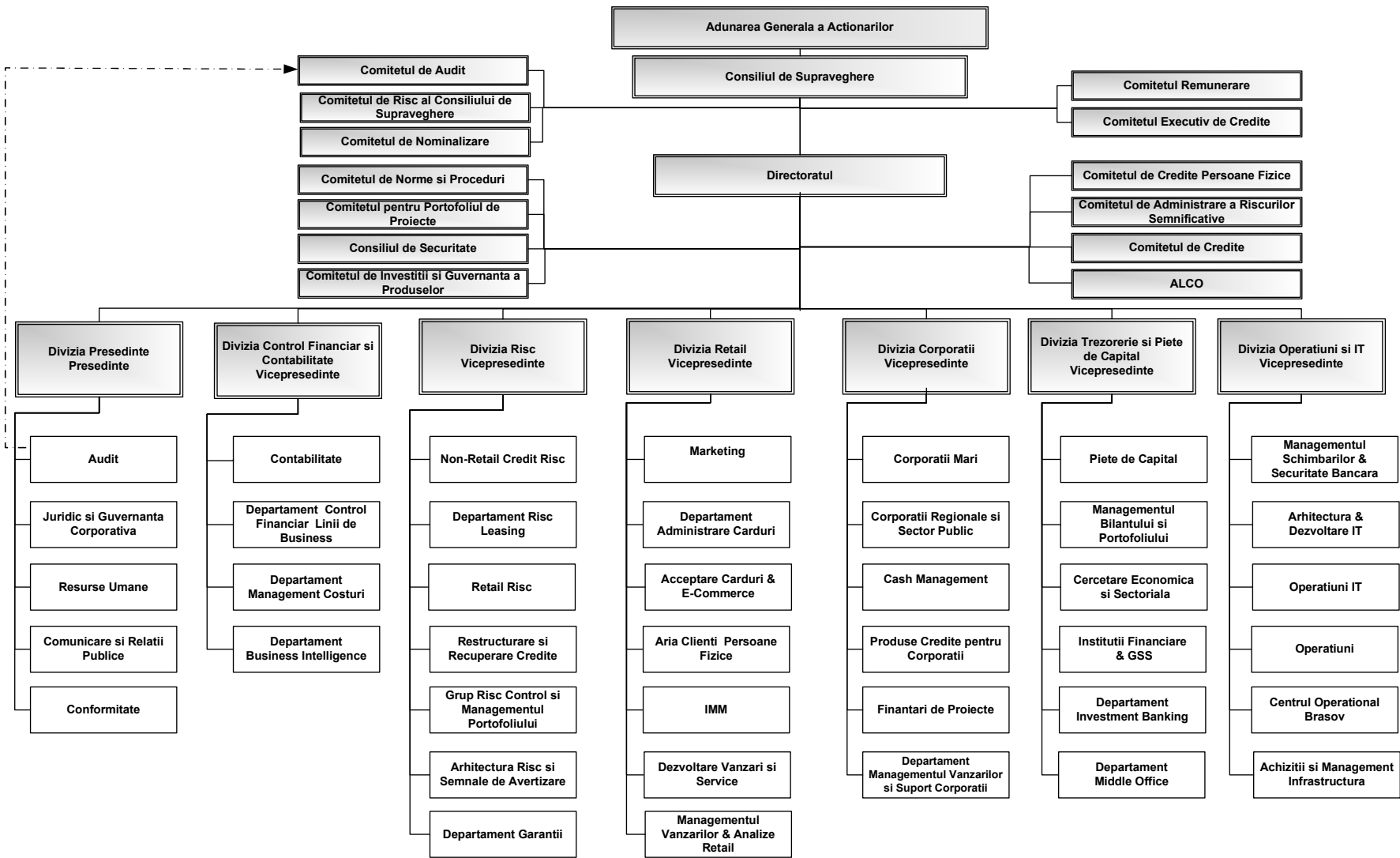
Nivel Individual - Mii Ron	Alte garantii reale	Garantii imobiliare	Protectie nefinantata	Garantii financiare
Clasele de expuneri din Abordarea standardizată (SA)	-	38,875	83,705	15,669
Administrații centrale sau bănci centrale	-	-	-	1,112
Administrații regionale sau autorități locale	-	-	-	-
Entități din sectorul public	-	-	-	51
Bănci multilaterale de dezvoltare	-	-	-	-
Organizații internaționale	-	-	-	-
Instituții	-	-	-	-
Societăți	-	-	83,705	13,986
Retail	-	-	-	339
Expuneri garantate cu ipotechi asupra bunurilor imobile	-	27,261	-	-
Expuneri în stare de nerambursare	-	11,614	-	182
Elemente asociate unui risc extrem de ridicat	-	-	-	-
Obligațiuni garantate	-	-	-	-
Creanțe asupra instituțiilor și societăților cu o evaluare de credit pe termen scurt	-	-	-	-
Organisme de plasament colectiv (OPC)	-	-	-	-
Titluri de capital	-	-	-	-
Alte elemente	-	-	-	-
Abordarea bazată pe modele interne de rating (IRB)	42,758	6,582,405	1,398,361	128,967
Administrații centrale și bănci centrale	-	-	-	-
Instituții	-	-	-	-
Societăți	42,758	552,534	170,367	42,276
Retail	-	6,029,870	1,170,790	86,692
Titluri de capital în abordarea IRB	-	-	-	-
Pozițiile din securitizare în abordarea IRB	-	-	57,203	-
Active, altele decât cele care reprezintă creanțe de natura creditelor	-	-	-	-

22. Utilizarea abordarilor avansate de evaluare in ceea ce priveste riscul operational

Acest articol nu se aplica, deoarece in prezent metoda folosita este Metoda Abordarii Standard.

23. Utilizarea modelelor interne pentru riscul de piata

Acest articol nu se aplica, deoarece Raiffeisen Bank S.A. nu utilizeaza modele interne pentru calculul cerintei de capital aferente riscul de piata.

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Steven Cornelis van Groningen
Data nașterii: 29.12.1957

Studii și pregătire profesională:

Leiden University, Olanda
Master Dreptul Corporațiilor 1986

Credit Lyonnais, ABN AMRO și NIBE, Institutul Bancar Olandez
Cursuri de management și management bancar

Cap Gemini
Cursuri de Tehnologia Informației și Managementul Proiectelor

Experiență profesională:

Mai 2002 – prezent	Raiffeisen Bank S.A., Romania Presedinte și CEO
Feb. 2002 – Mai 2002	Banca Agricola - Raiffeisen S.A., Romania Presedinte și CEO
Iunie 2001 – Feb. 2002	Banca Agricola - Raiffeisen S.A., Romania Consultant, Vicepresedinte
Aug. 1994 – Iunie 2001	ABN AMRO Bank Diferite poziții de top management în România, Rusia și Ungaria
Ian.1990 – Aug.1994	Volmac Software Group/Cap Gemini, Olanda Account Consultant, Marketing Manager, Consultant Câteva poziții de marketing, vânzări și consultanță, ultima la Banca Natională a României (aug. 1993 – aug. 1994)
Sept. 1986 – Ian. 1990	Credit Lyonnais Bank Nederland, Olanda Management Trainee, Account Manager Diferite poziții în rețeaua băncii, responsabil de managementul relației cu corporațiile

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: James Daniel Stewart, Jr.
Data nașterii: 18.11.1954

Studii și pregătire profesională:

Octombrie 1976 Universitatea Lehigh – Bethlehem, BA SUA
Diploma Finante, Relatii Externe

Experiență profesională:

Mai 2002 – Prezent Raiffeisen Bank S.A., Bucuresti Romania
Vicepresedinte Divizia Trezorerie si Piete de Capital

August 2001 – Mai 2002 Banca Agricola - Raiffeisen S.A, Romania
Vicepresedinte Divizia Trezorerie si Piete de capital

Mai 2000 - Iulie 2001 Raiffeisenbank (Romania) S.A.
Vicepresedinte Divizia Trezorerie si Piete de capital

Mai 1998 – Mai 2000 Departamentul American de Trezorerie – Ministerul Finantelor, Banca Nationala a Bulgariei , Sofia, Bulgaria
Consultant

Ianuarie 1997 – Mai 1998 Yamaichi International (America), Inc., New York,
Vicepresedinte Senior, Director – Departamentul Trezorerie
Director Departamentul Vanzari/Comercial

1981 - 1996 Departamentul de Trezorerie al Statelor Unite
NATWEST FINANCIAL MARKETS GROUP, New York USA
Vicepresedinte, Director (1990-1996)
Agent de bursa (1986-1990)
Manager, Biroul vânzari
Agent de bursa
Biroul de vânzări obligațiuni
Director (1984-1986)
Director Sindicat (1983-1984)
Agent de vânzări (1982-1983)
Agent de bursa (1981-1982)

1977 - 1981 NATWEST BANK, N.A., New York
Asistent Personal al Trezorerului

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Carl C.H. Rossey

Data nașterii:

Studii și pregătire profesională:

1991 INSEAD – Fontainebleau, Franța
MBA

1989 Vlerick – Gent, Belgia
Bedrijfskundig ingenieur
Master in Management Industrial

1984 RUG – Gent, Belgia
Burgerlijk Electrotechnisch ingenieur
Master in Inginerie Electrotehnica și Tehnologia informației

Experiență profesională:

2005 – prezent Raiffeisen Bank S.A.
Vicepreședinte Divizia Operațiuni și IT

2004 – 2005 Capco – firmă de consultanță în management specializată în Servicii
Financiare
Partener

1999 – 2003 Ceskoslovenska obchodni banka (Republica Cehă și Slovacia)
Membru al Directoratului

1997 – 1999 KBC (Belgia)
Director General – organizare și procese

1995 – 1997 Kredietbank (Belgia)
Director – responsabil cu redefinirea și dezvoltarea strategiei bancii

1992 – 1995 Arthur D. Little (Europa)
Consultant Senior

1987 – 1990 Agfa-Gevaert (Japan)
Coordonator Tehnic – responsabil cu coordonarea dezvoltării echipelor în
Japonia și Europa

1985 – 1987 Sidel – Companie de consultanță IT
Consultant junior

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Vladimir Nikolov Kalinov
Data nașterii: 08.07.1970

Studii și pregătire profesională:

1992 - 1993 Institutul de Marketing si Management, New Delhi, India
Specializare in cercetare de marketing

1989 - 1992 Universitatea din New Delhi, India
Facultatea de Comert

Experiență profesională:

2005 - prezent **Raiffeisen Bank S.A., Romania**
Director Executiv, Aria Credit si Risk Management (2005 – 2006)
Chief Risk Officer (CRO) (2006 – 2007)
Vicepresedinte al Directoratului, coordonator Divizia Risc (2007 – 2011)
Vicepresedinte al Directoratului, coordonator Divizia Retail (2011 – prezent)

2011 - prezent **Raiffeisen Banca pentru Locuinte S.A.**
Presedinte Consiliul de Supraveghere

2008 - prezent **Raiffeisen Leasing IFN S.A.**
Presedinte Consiliul de Administratie

2008 - prezent **Biroul de Credit**
Membru Consiliul de Administratie

2007 - prezent **Raiffeisen Capital & Investment S.A.**
Membru Consiliul de Administratie

2004 - 2005 **Raiffeisen International Bank-Holding AG, Austria**
Director, Network Credit Management
Director Adjunct, Risk Management Corporate and Institutions

2000 - 2004 **Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Austria**
Senior Credit Risk Manager, Network Credit Management (2000 – 2001)
Director, Network Credit Management (2001 – 2004)

1995 - 2000 **Raiffeisenbank (Bulgaria) JSC, Bulgaria**
Analist risc de creditare (1995 – 1996)
Sef Department Creditare (1996 – 1999)
Risk & Compliance Officer (1999 – 2000)

1994 - 1995 **Eltex Holding JSC, Bulgaria**
Manager, Departamentul Comert / Marfuri alimentare

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Cristian Marius Sporis
Data nașterii: 12.05.1976

Studii și pregătire profesională:

1994 – 1998 **Academia de Studii Economice Bucuresti**
Facultatea de Finante, Asigurari, Banci si Burse de valori, specializarea
Banci si Burse de valori
Licentiat in Banci, Burse de valori si Analiza Financiara

Iulie – Sept. 1996 **Banca Agricola – Sucursala Sibiu**
Practica – Departamentul Credite

Experiență profesională:

Aug. 2012 - prezent **Raiffeisen Bank S.A.**
Vicepreședinte Divizia Corporatii

Feb. 2012 – Iulie 2012 **Ministerul Finanțelor Publice**
Secretar de stat

Nov. 2005 – Feb. 2012 **SAI Raiffeisen Asset Management S.A.**
Membru al Consiliului de Administratie

Feb. 2005 – Ian. 2012 **Raiffeisen Bank S.A.**
Director executiv - Divizia Trezorerie și Piete de Capital

Feb. 2003 – Ian. 2005 **Raiffeisen Bank S.A.**
Director - Divizia Trezorerie și Piete de Capital

Feb. 2002 – Ian. 2003 **Raiffeisen Bank S.A.**
Senior FX Dealer – Front Office - Divizia Trezorerie si Piete de Capital

Oct. 2001 – Ian. 2002 **Banca Nationala a Greciei, Sucursala Bucuresti**
Trezorier - Arbitraj - Departamentul Trezorerie

Martie 1998 – Sept. 2001 **Banca Nationala a Greciei, Sucursala Bucuresti**
FX si MM dealer - Arbitraj - Departamentul Trezorerie

Ian. 1997 – Feb. 1998 **Banca Nationala a Greciei, Sucursala Bucuresti**
Ofiter de cont – Departamentul de Relatii cu Clientii

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Busuioceanu Iancu Mircea
Data nașterii: 08.09.1972

Studii și pregătire profesională:

2007 – 2010 **Universitatea din Sheffield**
Executive MBA

2009 **Raiffeisen International “Execute! Module”** – program de formare pentru dezvoltarea abilitatilor de leadership si management organizat cu suportul Rofey Park Institute, Marea Britanie
Certificat absolvire

2004 - 2006 **DC Gardner**
Certificat absolvire training finantari structurate
Certificat absolvire training finantarea proiectelor de investitii

2003 **Raiffeisen Zentralbank AG**
Perfectionare profesionala in cadrul departamentului de Management al Riscului de Credit

1991-1996 **Academia de Studii Economice Bucuresti**
Facultatea de Finante, Banci si Contabilitate, sectia Finante-Banci,
Licentiat in studii economice

Experiență profesională:

Aprilie 2013 - prezent **Raiffeisen Bank S.A.**
Vicepresedinte Divizia Risc

Mai 2011 – Aprilie 2013 **Raiffeisen Bank S.A.**
Chief Risk Officer

Iunie 2008 – Mai 2011 **Raiffeisen Bank S.A.**
Director Directia Credit Risc Corporatii si IMM

August 2004 – Iunie 2008 **Raiffeisen Bank S.A.**
Manager Departament Credit Risc pentru Corporatii

August 2003 – August 2004 **Raiffeisen Bank S.A.**
Manager de departament Analiza de Credit pentru Corporatii

Aprilie 2002 – August 2003 **Raiffeisen Bank S.A.**
Analist de Credit

Iulie 1999 – Aprilie 2002 **Fondul de Garantare a Creditului S.A.**

Aprilie 1996 – Iulie 1999 **BANCOREX S.A. (Banca Romana pentru Comert Exterior)**

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Nicolae Bogdan Popa
Data nașterii: 10.11.1975

Studii și pregătire profesională:

1999 – 2004
Cursuri
Executa! – Program de dezvoltare a grupului Raiffeisen pentru management (Viena, Budapesta, Kiev 2006 – 2007)
Euromoney – Produse Structurate (Paris 2005)
Opțiuni (Praga 2004)
Euromoney – Obligațiuni (Budapesta 2003)
Instrumente derivate pe rata dobânzii (București 2003)
Managementul activelor și pasivelor (Londra 2002)
IAS 39 (București 2002)
Principii de supervizare (București 2001)
Auditul afacerilor (Spania 1999, 2000)
Tehnici de prezentare (București 2000)

1998 – 1999
Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași
Studii aprofundate în „Management Financiar Bancar”

1994 – 1998
Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași
Diploma în Economie, specializarea „Banci și Burse de valori”

Experiență profesională:

2013 – prezent
Raiffeisen Bank S.A., București
Vicepresedinte Divizia Control Financiar și Contabilitate

2007 – 2013
Raiffeisen Bank S.A., București
Director, Aria Control Financiar și Contabilitate

2010 – prezent
Raiffeisen Leasing IFN S.A., București
Membru non- executiv în Consiliul de Administrație

2005 – 2013
Raiffeisen Asset Management, București
Membru non-executiv în Consiliul de Administrație

2003 – 2007
Raiffeisen Bank S.A., București
Director, Managementul Bilantului și Portofoliului

2002 – 2003
Raiffeisen Bank S.A., București
Sef de departament, Managementul Activelor și Pasivelor

1999 – 2002
Arthur Andersen, București
Auditor Senior, Auditor

1998 – 1999
Universitatea „Al.I.Cuza”, Iași
Asistent universitar

1998
Banca Caixa Geral de Depositos, Porto - Portugalia
Stagiu intern

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Karl SEVELDA
Data nașterii: 31.01.1950

Studii și pregătire profesională:

1980 Universitatea Economica din Viena
Doctorat in economie

1973 – 1976 Angajat al Institutului de politici economice
Cercetator la Ministerul Federal al Stiintei si Cercetarii

1968 – 1973 Universitatea Economica, Viena
Master

Experiență profesională:

Iunie 2013 – pana in prezent Raiffeisen Bank International AG, Austria
CEO

2010 - 2013 Raiffeisen Bank International AG, Austria
CEO Adjunct

1998 – 2010 Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Austria
Membru al Comitetului Director cu responsabilitati legate de clientii
corporatisti si finantarea corporatiilor, comertului si exporturilor la
nivel international

1986 – 1997 Creditanstalt-Bankverein –Administratia Centrala
Sef al Departament Finantarea Exporturilor
Director adjunct al Diviziei Finantare Corporatii
Director al Diviziei Finantare Corporatii
Director al Diviziei Corporatii Multinationale
Director al Diviziei Corporatii

1985 Creditanstalt-Bankverein Londra si New York

1983-1985 Secretar de stat in Ministerul Federal al Comertului si Industriei

1977 – 1983 Creditanstalt-Bankverein, Finantarea Corporatiilor si Finantarea
Exporturilor

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: **Martin GRÜLL**
Data nașterii: 25.10.1959, Viena

Studii și pregătire profesională:

1977 – 1982 Universitatea Economică, Viena

Experiență profesională:

Oct. 2010 – pana in prezent **Raiffeisen Bank International AG, Austria**
Membru al Comitetului Director, Chief Financial Officer

Ian. 2005 – oct. 2010 **Raiffeisen International Bank-Holding AG, Austria**
Membru al Comitetului Director, Chief Financial Officer

Ian. 2002 – dec. 2004 **Bank Austria Creditanstalt**
Director General - Europa Centrală și de Est

Ian. 2001 – dec. 2001 **Bank Austria Creditanstalt**
Director General - Europa Centrala si de Est (Cehia, Ungaria, Slovacia)

Mai 1999 – mai 2002 **Bank Austria Handelsbank**
Președinte al Consiliului de Administrație

Mai 1998 – apr. 1999 **Bank Austria Handelsbank**
Membru al Consiliului de Administrație

Nov. 1988 – apr. 1998 **Raiffeisen Zentralbank Österreich AG**
Vicepreședinte – Divizia Corporației Internaționale

Iun. 1987 – oct. 1988 **Raiffeisen Zentralbank Österreich AG**
Director – Divizia Creditare Internațională

Aug. 1982 – mai 1987 **Raiffeisen Zentralbank Österreich AG**
Director Adjunct – Direcția Creditare Internațională

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Klemens Josef BREUER

Data nașterii: 16 decembrie 1967

Studii și pregătire profesională:

1988 – 1993 Universitatea Aachen, Germania
Facultatea de Științe Economice
Diploma – Kaufmann (echivalent MBA în Germania)

Experiență profesională:

Aprilie 2012 până în prezent Raiffeisen Bank International AG, Austria
Membru al Comitetului Director, cu responsabilități legate de Piețele globale

2008 – 2012 WestLB AG, Duesseldorf, Germania
Membru al Comitetului Director

2007 – 2008 WestLB AG, Duesseldorf, Germania
Trezorier de Grup și Membru în Consiliul Divizional

2006 – 2007 WestLB AG, Duesseldorf, Germania
Director Trezorerie, Germania

2005 – 2006 WestLB AG, Duesseldorf, Germania
Director Management Lichiditate, Trezoreria Grupului

2004 - 2005 Deutsche Bank AG Frankfurt am Main, Germania
Director Management Active și Pasive pe Piețele Globale/ Finantare Globale

2001-2004 Deutsche Bank AG Frankfurt am Main, Germania
Trezorier Germania

1999-2001 Deutsche Bank AG Frankfurt am Main/ Londra
Director Trezoreria Grupului, Managementul Lichidității

1995 - 1999 Deutsche Bank AG Duesseldorf/ Frankfurt am Main, Germania
Piețe Globale/ Piețe Monetare

1993-1995 Bierbaum & Co., Duesseldorf/ Frankfurt am Main, Germania
Programul „Broker –junior

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: Peter Lennkh
Data nașterii: 10.06.1963

Educatie:

1988 Masterat în Economie și Administrarea Afacerilor
Universitatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Viena

Experiență profesională:

- 1988 - 1990 Responsabil administrare conturi - Finantare in valuta
Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG
- 1990 - 1991 Manager Departament - Finantare proiecte internationale
Creditanstalt Leasing, Viena
- 1992 - 1996 Membru supleant in Consiliul de Administratie – responsabilitati pentru
managementul creditelor si al riscului si clientii corporatisti austrieci
Raiffeisenbank, Republica Cehia
- 1997- 1998 Manager de proiect - Managementul Retelei RZB – responsabilitati pentru
infintarea Raiffeisenbank Russia si Raiffeisenbank Ukraina;
Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG
- 1998- 1999 Director al Diviziei Clienti corporatisti internationali
Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG
- 1999 - 2004 Director al Diviziei Comert si finantare exporturi
Raiffeisen Zentralbank Oesterreich AG, Austria
- 2004 - 2010 Membru în Consiliul de Administrație cu responsabilitati legate de clientii
corporatisti si coordonarea rețelei
Raiffeisen International Bank-Holding AG, Austria
- 2010 - 2013 Membru in Consiliul de Administratie cu responsabilitati legate de
managementul rețelei
Raiffeisen Bank International AG
- Din sept 2013 - prezent Membru în Consiliul de Administrație cu responsabilitati privind clientii
corporatisti
Raiffeisen Bank International AG

Semnatura: s.s. indescifrabil

Curriculum Vitae

Date personale:

Nume: **Johann Strobl**
Data nașterii: **18.09.1959**

Experiență profesională:

Din iunie 2013 **Raiffeisen Bank International AG**
CEO Adjunct si Chief Risk Officer

2010 - 2013 **Raiffeisen Bank International AG**
Membru al Comitetului Director, Chief Risk Officer

Din 2007- prezent **Raiffeisen Zentralbank Österreich AG**
Membru al Comitetului Director, Chief Risk Officer

2004 - 2007 **Bank Austria Creditanstalt**
Membru al Comitetului Director, Chief Risk Officer si Chief Financial Officer

2003 - 2004 **HVB**
Membru al Comitetului Director al HVB, Coordonator al Diviziei Managementul Activelor si Pasivelor si Controlul Riscului

2000 - 2003 **Bank Austria Creditanstalt**
Director, Coordonator Trezorerie Globala

1998 - 2000 **Bank Austria Creditanstalt**
Director, Coordonator Control Risc

1997 - 1998 **Creditanstalt**
Director, Coordonator Managementul Riscului de Piata

1992 - 1997 **Creditanstalt**
Director adjunct, Coordonator Managementul Pietei Monetare Locale si al Activelor si Pasivelor

1989 - 1992 **Creditanstalt**
Managementul Pietei Monetare Locale si al Activelor si Pasivelor

1983 - 1989 **Universitatea Economica si de Afaceri din Viena**
Asistent universitar

Semnatura: s.s. indescifrabil

Curriculum Vitae

Date personale

Nume: Ileana Anca Ioan
Data nasterii: 03.02.1962

Studii si pregatire profesionala:

1994-1995 Programul MBA Romano – Canadian (Master of Business Administration)
1980-1985 Facultatea de Automatica, Institutul Politehnic Bucuresti

Experienta profesionala :

2010- pana in prezent Romcab S.A. - Membru in Consiliul de Administratie
Aprilie 2009 – pana in prezent Raiffeisen Bank S.A. - Membru in Consiliul de Supraveghere
Noiembrie 2008 –pana in prezent Smart Management Consultants - Director General
2005 - 2008 Tiriac Holdings Ltd - CEO
Unicredit Tiriac Bank - Membru in Consiliul de Supraveghere
Allianz Tiriac Asigurari - Membru in Consiliul de Supraveghere
Globe Ground Romania - Membru in Consiliul de Administratie
Bucharest International Cargo Center - Membru in Consiliul de Administratie
Romcar Auto SRL - Membru in Consiliul de Administratie
Hyundai Auto Romania SRL - Membru in Consiliul de Administratie
MCar Trading SRL - Membru in Consiliul de Administratie
1995- 2005 Roland Berger Strategy Consultants Bucharest
Managing Partner

CURRICULUM VITAE

Nume:	Andreas Gschwenter
Data nasterii:	16.01.1969
Studii si pregatire profesionala: 1994	MBA (Master of Business Administration) Universitatea Innsbruck
Experienta profesionala :	
1994 – 1997	Director general BuE GmbH
1997 – 2000	Consultant senior Denkstatt GmbH
2000 – 2001	Director Executiv, Director Operatiuni bancare Bank Austria Creditanstalt Romania S.A.
2001 – 2005	Director Executiv , COO/CIO Bank Austria/ HVB Bank Serbia si Muntenegru
2005- 2007	Vice-presedinte, COO/CIO Unicredit Tiriace Bank Romania
2007 – 2010	Membru in Board, COO/CIO Unicredit Bank Rusia
Din sept. 2010- pana in prezent	Membru in Board, COO/CIO Raiffeisen Bank Aval
Din iulie 2015 – pana in prezent	Membru in Board, COO & IT Raiffeisen Bank International AG
	- diverse proiecte pentru companii internationale si romanesti pe teme de strategie, managementul schimbarilor, integrare post-fuziune
Aprilie 2009 – pana in prezent	Raiffeisen Bank S.A. Membru in Consiliul de Supraveghere
Iunie 2010- martie 2014	Romcab S.A. Membru in Consiliul de Administratie
2005 - 2008	CEO - Tiriace Holdings Ltd - Membru in Consiliul de Supraveghere - Unicredit Tiriace Bank - Membru in Consiliul de Supraveghere - Allianz Tiriace Asigurari - Membru in Consiliul de Administratie - Globe Ground Romania - Membru in Consiliul de Administratie - Bucharest International Cargo Center

- Membru in Consiliul de Administratie - Romcar Auto SRL
- Membru in Consiliul de Administratie - Hyundai Auto Romania SRL
- Membru in Consiliul de Administratie - MCar Trading SRL

1995– 2005

Partener - Roland Berger Strategy Consultants Bucharest